P.A.: … vreme. Sunt copii nebotezaţi.

— Aşa este!

P.A.: – Nu sunt la bine, pentru nebotez; dar nici la rău, pentru nevinovăţie.

— Da, aşa-i!

P.A.: – Aici sunt socotelile lui Dumnezeu, noi nu ne amestecam. Dar noi ne facem datoria; pentru ca Liturghia cuprinde în sine creaţia lui Dumnezeu, veşnicia, toate. Preoţii sunt rugaţi să dea mare atenţie la Proscomidie. Pe care i-a luat apa, pe care s-au sfârşit sub dărâmături, pe care au murit de moarte năprasnica, pe toţi să-i pomenească. Avem rugăciunea Sfântului Vasile cel Mare care se citeşte atunci. Eu, când fac parastase, când facectenia la cei morţi, citesc şi rugăciunea asta în Sfântul Altar. Morţii înainte de toate. Şi lumea se foloseşte. Îmi fac datoria, dar cu simţul acesta ca le place şi oamenilor.

— Ei simt duhul omului, simt duhul preotului.

P.A.: – Pentru ca găsesc uneori pe pomelnice şi prunci nebotezaţi. Nu-i putem pomeni, cu numele puse acolo. Le-au pus ei nume, dar nu-s botezaţi. Şi ma doare inima când se întâmpla aşa! Trebuie să luptăm împotriva avorturilor.

— Ei, ce ziceţi de avorturi, de cât de tare s-au înmulţit azi?

P.A.: – Aceasta este marea decădere a momentului istoric pe care îl trăim.

— Teribila! Cred că e cea mai mare drama a românilor…

P.A.: – Sa ne lasam în voia lui Dumnezeu, să ne facem sincer datoria acolo unde suntem, în calitatea pe care o avem. Şi mai departe lucrează Dumnezeu. Cum spune la Sfântul Siluan: plângea odată un călugăr, foarte tare plângea. Plângea sincer, nu teatral. Şi a venit Mântuitorul la el şi l-a întrebat: „De ce plângi aşa?” Zice: „Plâng, pentru ca noi, călugării, mai avem o şansă de mântuire; dar ce face poporul, neamul omenesc?” Adică, îl durea de

neamul omenesc, precum vă spuneam la Părintele Cleopa. Noua ne sta foarte bine, am săvârşit un act de iubire totala, de lepădare totală de lume, şi ne-am eliberat, fără să ne temem de ce se va întâmpla: ne poartă Dumnezeu de grijă. Iar Hristos îi zice: „De ce plângi? Aia este treaba Mea. Este treaba Mea ce se întâmpla cu cei din lume; de ce plângi tu pentru ei?” Şi atunci I-a spus un lucru – pentru care nu vreau să vă smintesc ca vi-l spun pe care l-am găsit în traducerea franceza a scrierii Sfântului Siluan. Zice Mântuitorul: „Unul, chiar dacă o dată s-a rugat într-o zi, nu sunt neatent cu el!” Da! Categoric! Şi numai un „Doamne, miluieşte!” este primit sus. Iar după aceea, prin analogie, am înţeles poziţia Maicii Domnului în marele rol al mântuirii neamului omenesc. Spune: „Dacă eu sunt atenta şi cu păgânii care se roagă, dar cu creştinii, cum voi fi eu oare?”

— Aţi întrebat de Părintele Petroniu: aţi fost cumva în Athos, la el, acolo?

P.A.: – Am fost, am fost. Părinte Ioanichie, Părintele Petroniu mi-e nas de călugărie. Am evlavie la el. Chiar în noaptea când m-a călugărit – la Antim, în ’48 el a tras la sorţi numele de Arsenie. Nici pe mine, nici pe staret (Părintele Benedict Ghius) nu ne-a lăsat să tragem; el a tras din caciula. Eu, fiind în biserică, în mantie, m-am dus la strana să văd când cade Sfântul Arsenie: şi l-am găsit pe 8 mai, odată cu Sfântul Apostol Ioan Evanghelistul. Dar ziua în care am fost călugărit era 26 septembrie: tot Sfântul Ioan Evanghelistul! Când am văzut, m-am cam speriat…

— Apostolul dragostei!

P.A.: – Exact la un an, tot de Sfântul Ioan Evanghelistul, m-au făcut preot. Şi-am zis: „ma urmăreşte Apostolul iubirii!…” Preot m-au făcut la o mănăstire de maici, lângă Botoşani, la Gafton (pentru ca acolo era slujba arhierească). Iar diacon la Calamfideşti, lângă Radauti. Am fost hirotonit de înaltul Mitropolit Sebastian, de la Iaşi.

Părintele Ioanichie: – El m-a făcut pe mine diacon, în ’53.

P.A.: – Mă simt vinovat ca nu l-am prea pomenit. De multe ori îl uit; exact ca la spovedanie: uiţi esenţialul. Săracul: am avut multă discuţie şi cu el. A avut mare evlavie la mine, mai ales ca el ţinea mult la Mănăstirea Slatina, unde eu eram atunci egumen. Erau mulţi tineri atunci, acolo. Erau cam 120 de inşi; părinte, nu era mănăstire, era o academie!… Părintele Dosoftei, înaltul Antonie, Părintele Gherontie, Părintele Emilian, mare duhovnic… Nu oamenii cu titluri din acestea academice, nu ăştia sunt oamenii lui Dumnezeu: tot traitorii rămân, oamenii care îşi pun probleme mari, părinţilor…

— Cum vi s-a părut Mănăstirea Slatina din acei ani?

P.A.: – Părinte draga, am avut acolo – eu eram egumenatâta armonie şi atâta dragoste… Întâlnesc acum preoţi care pe vremea aceea erau fraţi; la mare evlavie ma au, săracii.

— Părintele Petroniu spunea că avea un cor grozav acolo.

P.A.: – Părinte, am îndrăznit să spun ca Petroniu al nostru e cel mai mare cântaret din România. Studiase şi teologia, şi matematicile. Muzica bisericească a învăţat-o ca teolog. Iar acum de curând, când am fost în Sfântul Munte, l-am auzit cântând ca altă dată. Erau nişte părinţi care cântau la strana, el stând în urmă, de am crezut că e însuşi Părintele Petroniu, pe mai multe voci; aşa de exact îl imitau. Este un mare şi sincer traitor.

Când am fost călugărit – nu eu mi-am ales nasul –, în noaptea aceea, când eram în mantie, la Antim, a plâns, domnule, toată noaptea. A luat lucrurile în serios.

Am sculptat nişte cruci – mai făcusem nişte sculpturicaci mă gândeam: „Să-mi facă altul crucea de călugărie?” Şi au văzut crucile, unul, altul, şi spuneau: „Asta-i lucru nemaipomenit, lucru de arta!” Şi atunci am făcut o cruce de călugărie exact ca a mea şi Părintelui Petroniu, doar ca la Părinte în medalion Maica Domnului şi Sfântul Ioan Evanghelistul stau în picioare lângă Crucea Domnului. Eu, atunci, eram în serviciul Institutului Biblic, şi mă ocupam de sculptura şi de grafica (vezi desenele de

pe Evanghelie). Dar nu i-am dat crucea finisata, ci i-am dat-o cu tot cu lemnul de postament. Şi atunci, el, săracu', biruit de gestul meu, a vrut să mă învete pe note cântările. Eu, însă, dacă nu eram născut pentru aşa ceva, n-a reuşit.

Par. Ioanichie: – Eu am venit – eram la Sihăstria, poate ştiţi în iulie, în '49, să-mi caut loc. Eu n-am ştiut ce urma sa se întâmple. Zic: „Vin în toamna", iar când am venit eu la 4 noiembrie, chiar de ziua Sfântului Ioanichie, eraţi deja plecaţi la Slatina. Iar aici am găsit pe Părintele Ioil. Am plâns mult după Părintele Cleopa, căci cu el vorbisem: „mai, băiete, vino, aşa, ia actele cutare, şi vin la mănăstire; te primesc aici, na!" Şi când am venit, eraţi plecaţi toţi dincolo. Numai oleacă a lipsit de nu m-am dus şi eu la Slatina. Dar a vrut Dumnezeu, că mi-a fost milă de Părintele Ioil: „Mai, tătucuta, rămâi aici, mai, ca n-are cin să scrie o hârtie, mai!..."

P.A.: – Părinte Ioanichie, eu eram la Institutul Biblic când s-a făcut chestia asta, în 49. Şi Părintele Cleopa a spus aşa: „Patriarhul vrea să trimită din Sihăstria un număr de inşi la Slatina". Iar eu eram al Sihăstriei, dar mă găseam la Institutul Bibilic. Şi-a spus Părintele Cleopa aşa: „Domnule, nu mă duc acolo fără Părintele Arsenie!" Dar eu eram înregimentat cu o serie întreagă de superiori, preoţi mireni, care nu-mi dădeau drumul cu una, cu două. Însă a vrut Dumnezeu aşa: mi s-a oprit puterea de pătrundere a vederii – ca eu am lucrat numai cu ochiul libersi atunci au trebuit să-mi dea un concediu medical şi să-mi dea ochelari. Ochelari prismatici, care odihneau ochiul. Nişte părinţi, ba nu, chiar Părintele Sofian a luat ochelarii mei şi a văzut aşa, nişte minunaţii... A crezut ca ochelarii mei prismatici îs nişte ochelari de fantezie, ca Proscomidia n-a văzut-o dreapta, că era rotunda prin ei. Şi-o fi zis el: „Ma, săracu', e rău de tot..." Dar pe acest motiv eu am obţinut un concediu şi m-am dus la Slatina, şi nu m-am mai întors. Şi aşa am scăpat de Institutul Biblic.

— Şi câţi ani aţi stat la Slatina? Trei ani, patru?

P.A.: – Nu mai ştiu, părinte, dar ştiu ca acolo m-au arestat. M-au luat de la Utrenie, părinte, la două noaptea,

când ieşeam din biserica. Chiar eu slujeam. La două noaptea. 89 de ofiţeri, trei camioane de ostaşi şi două maşini mici. Iar eu le-am spus aşa: „S-a cutremurat muntele şi a ieşit un şoarec! Puteaţi să-mi daţi un telefon şi veneam singur, ce va trebuia teatrul ăsta?…”

— Şi unde v-au dus, mă rog, atunci?

P.A.: – La Suceava. Nu aveau puşcărie acolo: era Securitatea din Suceava, unde am fost dus şi cercetat. Ma acuzau că am scris multe lucruri, că nu ştiu ce. „Domnule”, zic, căci aveau cărţile mele, caietele, „uitaţi ce vă spun: eu nu recunosc nimic dacă ma acuzaţi de ceva (căci am simţit despre ce e vorba), dacă nu-i semnătura mea acolo. Căci puteţi foarte bine să mă acuzaţi bagând în scrierile mele o serie întreagă de lucruri de-ale voastre, numai ca să mă puteţi condamna. Nu recunosc nimic fără semnătura mea”. Şi a început acţiunea asta de la Slatina, la două noaptea, dar ne-a apucat ziua şi n-a mers. Au luat, uite-aşa, cu sacul, cărţile mele, şi-am plecat la Suceava. Şi acolo am început să semnez ce era al meu: notiţe, cărţi, caietele, ca să nu-mi bage acolo ceva străin. Mi s-a părut că sunt cinstiţi. Ei erau foarte convinşi ca eu am făcut propaganda. Nici vorba, părinţilor. Eu am fost legionar, dar sunt călugăr, părinţilor, dincolo de orice fel de măsura, dincolo de orice. Şi n-aveam alt ideal decât de a ne hărăzi Dumnezeu fericirea sa murim pentru scânteia de Adevăr ce ştim ca o avem în noi, pentru a cărui apărare vom intra în încleştare cu stăpânitoarele puteri ale-ntunericului, pe viaţa şi pe moarte. Asta-i deviza mea. În sfârşit, m-au legat la ochi şi m-au băgat într-o cameră înalta de vreo cinci metri, atâta de mare ca n-aveai loc să te mişti, şi mai era şi un scaun acolo care încurca spaţiul. Eram în rasa, m-am culcat pe cimentul ăla, jos, ca pe scaun nu puteam dormi. Şi noaptea aud o… (Părintele Arsenie ciocane uşurel în masa). „Cine e?” Era Părintele Marcu, luat şi el. Când l-am auzit!… (Părintele râde) Era într-o chilie de un metru pătrat, ca şi mine. Părinţilor, nu vă daţi seama, vorbesc psihologic: ce înseamnă, în suferinţa, să vezi pe cineva care e de-al tău? Când spune acolo Sfântul Macarie cel

Mare, cu – capătâna aia de mort, dacă v-amintiţi „Unde eşti popo, în iad? Şi ce bucurii aveţi?” „Avem bucurie când te rogi tu pentru Egipt”. Auzi? Proscomidia!… Te rogi pentru tot neamul, pentru tot oraşul, pentru toată lumea pământească. „Şi ce bucurii aveţi atunci?” „Ne vedem fetele unul la altul, asta-i singura bucurie pe care o avem!”

Părinţilor, nu trebuie să neglijam lucrurile acestea, domnule, trebuie să trecem de adevărat la trăire, domnule!

Ei, şi când l-am auzit, m-am bucurat foarte mult. Eu îl ştiu: a fost un mare traitor, să ştiţi… I se zicea „Fachirul”. Domnule, dacă-i smulgea unghia nu scotea o vorbă. Zicea: „I-am făcut praf pe toţi securiştii”.

— Mergem mâine pe la dânsul.

P.A.: – Merg, sigur că da. M-a rugat foarte mult, săracu’, să mă duc până la el, iar eu nu puteam să vin… Nu pot să plec, părinţilor, sunt un om de răspundere. Liturghie, şi multe altele…

Ne-au legat la ochi, dimineaţa, şi ne-au dus, părinţilor, până la Bucureşti legaţi la ochi, tocmai de la Suceava. Începusem să văd prin legătura. Vă daţi seama, răbdam. Şi eu, şi părintele.

Au oprit într-un loc unde ne-au dat jos să ne facem treburile. Şi vă închipuiţi cum este legat la ochi… A fost acolo şi o femeie, o nemtoaica bătrâna, în camionul ăla, ce-o fi fost ăla, care tipa că face pe ea. Şi până la urmă a făcut pe ea, acolo, în maşina. În sfârşit chestii de-astea.

— Şi v-au condamnat la Bucureşti, imediat?

P.A.: – Părinte Ioanichie, a durat 90 de zile ancheta. A fost cea mai scârboasa perioada. Te omorau şi te băteau, numai să zici ca ei. „Nu zic, domnule, nu zic! Taie-mi capul, şi nu zic! Nu sunt vinovat de chestia asta; nu ştiu de cutare; nu ştiu de cutare”. Bineînţeles, ca apăram anumite lucruri. Şi, în sfârşit, până la urmă, au găsit: cu «Rugul Aprins». Ca eu am fost la Antim, unde se făceau sâmbăta seara întruniri cu oameni de înalta trăire. În particular: Vasile Voiculescu, marele poet Vasile Voiculescu… L-am spovedit în închisoare. Ne-am întâlnit şi am stat împreună. Staniloaie, Benedict, o serie întreagă de inşi, Petroniu,

mulţi… Şi au găsit hiba: «Rugul Aprins». Dar să vă spun o scenă: anchetatorul meu ma întreabă: „Ce-mi spui de «Rugul Aprins»?” Găsiseră ei ca noi făceam acolo propaganda, şi că ne organizam împotriva lor. Ori noi făceam întâlniri duhovniceşti.

Duminica seara, Antimul. Pentru ca în Bucureşti exista un oarecare ins, care trecuse de la ortodoxie la catolicism, şi făcea o propaganda nemaipomenita, şi vorbea numai în franţuzeşte. Vă daţi seama, protipendada intelectuala a Bucureştiului se ducea la el. Iar el era catolic. Era împuternicit de Papa ca şef al sud-estului Europei. Şi s-a născut Antimul, cu o serie întreagă de aşi nemaipomeniti, astfel ca începuse să vină studenţimea la noi, şi contracaram mişcarea catolică. Pe mine, ma iertaţi ca vă spun, m-a călugărit la Antim. Deci a fost acolo toată intelectualitatea aceea duhovnicească, oamenii aceea care au luat parte la o călugărie adevărată. Iar ei mă numeau pe mine „omul lui Dumnezeu”. Dar eu îmi vedeam de treaba mea.

Să vă spun o poveste cu fratele meu: săracul, era şi el pe acolo, neînsemnat, între atâta lume, şi mă întreabă, zice: „Părinte, am voie să vorbesc cu sfinţia ta?” (Părintele râde) Dar eu îi spun: „Da, ai voie, da’ mai aşa, mai puţin”. Eu îl crescusem, că era mai tânăr ca mine cu patru ani.

Acolo, la Antim, se discuta foarte mult despre rugăciunea inimii. Tocmai apăruse „Zbornicul”. Era acolo şi un protoiereu rus, Ioan Kulighin. Noi îi spuneam Ioan Streinu. Noi eram foarte influenţaţi de el, căci era un mare traitor. Şi mai era acolo un părinte, preot de mir, Gheorghe Rosca, de asemeni mare traitor. Şi când a văzut crucea de călugărie pe care o făcusem eu, a spus că îmi da un Zbornic, numai să-i fac şi lui o cruce. Iar eu i-am zis: „Nu iau niciun Zbornic, nu fac nicio cruce. Pentru că nu sunt de acord cu ce se discuta aici. Prea multă vorba despre rugăciunea inimii. Zi-i, domnule, şi taci! Asta e tot!” Pentru ce trebuie să aştepţi indicaţii? N-ai simţit nici până acum ca tu eşti omul lui Hristos?

Nu eram de acord cu ei. Dar eram copil şi eu, eram

tinerel; sunt zeci de ani de atunci. Şi a venit un tânăr la mine, a bătut la uşa – eram călugărit deja –, la chilia mea, smerit: „Sarut mâna, părinte! Vreau să-mi daţi şi mie Zbornicul. Iar cartea nu exista decât în două-trei exemplare în tot Bucureştiul; a apărut acuma, dar atunci nu era de găsit. Iar eu îi zic: „Da, vă dau cu plăcere”. Şi am luat o sfoara de metanie şi i-am dat-o. Zic: „Poftiţi!” Taci şi zi-i. Acesta e „Zbornicul”!

Când eram copil, eram membru – pasival unei reviste: „Vraja”, unde fratele meu cel mai mare era redactor. Apărea o dată pe săptămână. Era printre noi acolo şi o studentă, Miruna Melani, care semna sub pseudonim, o fată de buna credinţa. Eu eram elev, dar mă duceam la cercul literar organizat de ei, chiar dacă nu mă băgau în seamă. S-a întâmplat însă un lucru: fratele meu mai mare a zis aşa: „Dacă iau o picătură din apa marii, o analizez şi pot şti compoziţia marii”. Şi au sărit toţi: „Nu-i adevărat! Nu poţi şti nimic!” „Cum, domnule, iau o picătură!?” Mai, şi s-au luat la cearta pe chestia asta… „Da’ tu ce zici, mai, Anghele (Anghel ma chema atunci, Arsenie e numele de la călugărie)?” Zic: „Uite ce: când s-a făcut analiza apei de mare, s-a luat o picătură din mare şi s-a făcut analiza pe acea picătura. Iar conţinutul chimic al apei de mare se cunoaşte din picătura aia”. Şi de atunci începând m-au băgat în seamă.

Iar la revista scria poezii acea studenta. Şi într-o zi, înainte de vacanta, au crezut de cuviinţa sa mă pună pe mine să scriu poezii. Iar eu, ce să fac? Plecăm în vacanţa, mă duceam pe la gara, vedeam băieţi cu fete la braţ şi am zis: As da toţi banii mei de tren, să am şi eu pentru fete un lat. Cam asta spuneam eu în poezie. Şi stând eu pe o bancă, în gara, la un fum de locomotiva, observai alături o fată bruna care aştepta acelaşi tren. Şi la o învălmăşeala ma aşezai alături. Fără să insist, draga, fata-mi oferiră braţul. Şi-am văzut atuncea, draga, ca prin gari e ieftin latul. Şi asta a fost poezia mea. Iar studenta a făcut o poezie cu un limbaj de nivel înalt, de-ţi stătea mintea-n loc. Dar, eu, care trăiam lucrurile, deşi eram aproape un copil,

intuiam lucrurile înalte. De unde se vede că este o mare precocitate în copii. Să nu faceţi greşeala sa treceţi peste ei. Le dam noi jucării, dar să ştiţi că sunt unii cu o mare capacitate.

Ei, şi băiatul ăla, căruia îi dădusem eu metaniile în loc de Zbornic, s-a dus la el acasă. Şi cu cine credeţi că era în legătura? Cu Miruna Melani. Trecuseră ani de zile de la povestea noastră. Ei, şi s-au minunat ei, ca şi-au adus aminte de mine. Şi asta vă spun părinţilor, asta-i Zbornicul, practic, nu vorbe. Taci şi zi-i.

— Eraţi acolo şi cu părintele Daniil (Sandu) Tudor, nu?

P.A.: – Părinte draga, am trăit în mănăstire cu el şi am făcut şi puşcărie împreună. Chiar la un moment dat, când am fost repartizat la zarca-o închisoare în închisoare, de unde ne scoteau afara doar zece minute pe lună, unde regimul era clar de exterminare, şi de unde m-a ajutat Dumnezeu să ies viuam stat împreună. Ne dădeau câte puţin terci de mâncare, dar ne dădeau o singură lingura, nu două. Şi pentru că eram amândoi monahi, am împărţit aceeaşi gamela. Şi luam, eu o lingură, el o lingură, şi a mai rămas puţin pe fundul gamelei. Şi zic: „Ia sfinţia ta mai departe – îi purtam evlavie, căci ne cunoşteam de la Antim, de pe vremea când îl chema Agaton –, ia sfinţia ta mai departe, măcar aici să nu ne mai certam”.

Par. Victorin: – A fost nasul meu de călugărie.

P.A.: – A murit în luna noiembrie, în 1962. A murit în celularul mare – ştim nişte lucruri.

M-am dus odată, la Antim, la chilia lui. Stătea în clopotnita. Avea o camera, părinţilor… toţi pereţii erau acoperiţi de rafturi cu cărţi, străine, toate legat în piele. M-a impresionat!…

Însă nu te puteai împaca cu el, cu niciun chip. El fusese staret la Mănăstirea Rarau, iar eu fusesem egumen la Mănăstirea Slatina, şi tocmai de aceea, eram şeful lui. Raraul era schitul Slatinei. Dar, ce, puteai îndrăzni să-i zici ceva? Îmi zice, într-o zi: „Părinte, fug călugării mei la sfinţia ta”. Iar eu: „De ce oare, părinte?”

Era extrem de riguros. Nu aşa trebuie procedat. Ce ţi-a făcut lumea, femeie desfrânata? Te-a condamnat? Eu nu te condamn. Deşi curvise. Ce spaima a avut femeia!... Nu faptul că au prins-o o durea atât de tare, ci faptul ca o duceau la un mare şi drept judecător. Asta o făcea să-i fie frica. Păcatul roade pe dinăuntru. Vă daţi seama ce era în sufletul ei? Dar El a iertat-o. Părinţilor, faceţi lucrul ăsta în viaţă, şi veţi vedea. Şi dacă v-am spus asta, nici nu mai e nevoie să vă spun altceva. E destul. Iertaţi! Iubiţi, părinţilor! Încercaţi să vă iubiţi vrăjmaşii! Nu vă lăsaţi biruiţi cu niciun chip. Tot ce a spus Hristos e adevărat!

Şi m-am dus la el la chilie, acolo, în clopotnita. Şi n-avea de lucru să mă-ntrebe: „Părinte Arsenie, sfinţia ta plângi?” Dar eu îi zic: „Dar sfinţia voastră plângeţi?” „Eu plâng!” „Nu sunteţi ortodox!” Să-i spui lucrul ăsta în chilia lui, lui Agaton?... Îi zic: „Părinte, eu dac-aş avea o jumătate de lacrima, aş fi cu mare îndrăzneala la Dumnezeu, dar nici pe aia n-o am”. Şi am terminat discuţia. M-a pârât la toată mănăstirea. Şi de atunci mi-a rămas numele asta, de „Arsenie, omul lui Dumnezeu”. Săracul, mi-a părut foarte rău de el.

Părinţilor, au apărut acum nişte cărţi scrise de Andrei Scrima. Nu ştiţi prea multe despre el, nu?

Par. Ioanichie: – Eu ştiu ceva, dar cum a evoluat în ultima vreme nu-mi place.

P.A.: – Nu-i adevărat, părinte. Am stat de vorba anul trecut cu el, că a venit în România. Mi-a fost fiu duhovnicesc. E un mare traitor şi un om foarte deştept. A scris acum o carte: „Timpul Rugului Aprins”, iar Andrei Pleşu i-a făcut introducerea la această carte. Care, de fapt, nu era cel mai indicat să facă introducerea la o carte ca aceasta. Dar pentru ca, un oarecare fiu duhovnicesc de-al meu, un scriitor din Ardeal, s-a întâlnit cu Andrei Scrima la Paris, la un cămin de catolici, unde el îi catehiza fără cruţare pe papistaşi. „Nu va jucaţi cu nimic din ce a spus Hristos. Puneţi mâna şi asimilaţi viaţa Ortodoxiei în Hristos, nu interpretările mai mult sau mai puţin filosofice a unor inşi, care au făcut zei din nişte neisprăviti şi

antihriști. El a spus exact o serie întreagă de lucruri: Eu sunt Cel ce sunt. Eu sunt Adevărul, Calea şi Viaţa. Biserica Ortodoxă n-a schimbat nimic. Toate cuvintele lui Hristos şi ale Apostolilor le trăim noi astăzi. Cine se abate de la cuvântul din Crezul apostolic este eretic. Sunt foarte convins că se va termina odată şi cu catolicismul. Sunt foarte convins ca Hristos a fost ortodox, pentru ca noi îndeplinim întocmai cuvântul lui". Şi băiatul ăsta, foarte încântat, îl cunoştea pe Andrei Pleşu. Pleşu mi-a transmis că ar dori să se spovedească la mine. N-a venit. Nici nu eram aşa bucuros, ma înţelegeţi. Pentru ca, de fapt, nu este decât un om foarte comod, pe care inteligenta nu-l ajuta decât foarte puţin, şi care se… scalda. Oricum, nu-i un element pentru care merita să-mi pierd timpul în dialoguri şi polemici.

Eu vă spun, părinţilor: liniştea mea sufletească sta în aceea ca, dacă un eretic vine la mine – vă repet ce v-am spus –, eu îl întreb: „Domnule, doreşti să te faci ortodox, sau să mă faci şi pe mine eretic? Dacă nu doreşti să te faci ortodox, pentru ce să mai stăm de vorbă?" A venit la mine un evreu, trimis de un părinte: „Părinte, ocupa-te puţin de el, că vrea să se facă creştin". Şi i-am spus aşa: „Ma, evreule, uite ce-ţi spun eu: toţi apostolii noştri au fost evrei. Voi ce aveţi de gând? Ei cunoşteau Scripturile, şi au înţeles ca toate prorociile s-au împlinit. Voi de ce nu înţelegeţi?" Şi s-a făcut creştin. N-am făcut filosofie cu el.

Ei, şi Andrei Pleşu, prin acel băiat a luat legătura cu Andrei Scrima. Andrei Scrima este un om erudit, un om foarte bine pus la punct. Mi-a spus Mitropolitul Serafim de la Berlin, cu care am stat mult de vorba în vara asta, căci a venit la mine, s-a spovedit, a stat la mine ne plimbam pe malul mării cu pantalonii sumecaţi de ne băteau valurile pe picioare şi vorbeam –, mi-a spus că vrea foarte mult să-l întâlnească şi nu ştie unde; n-are nicio adresa. A scris, părinte, Andrei Scrima nişte lucruri de îţi stă mintea în loc, lucruri de folos. Şi mi-a fost fiu duhovnicesc când era la seminar în 1950, l-am călugărit la Slatina şi i-am dat paramanul meu (aveam cel mai frumos paraman din

România, desenat de mine şi cusut de cea mai mare artista a broderiei, maica Agapia de la Varatec, care i-a brodat şi Patriarhului Iustinian vestita mitra).

Lângă Slatina, la Oroaia, se făceau cercetări arheologice şi se descopereau oseminte, morţi de sute de ani. Părinte, îi descopereau aşa cum erau, cu falangele la locul lor, şi îi cercetau în amănunţime. Vedeam mortul în groapa cum sta, şi l-am luat pe Andrei şi i-am spus: „Ai fost până acum Andrei Criteanul. De acum eşti Andrei Apostolul. Te trimite Dumnezeu în India. Să nu faci ce-a făcut Mircea Eliade, ci să faci apostolat, să faci precum Sfântul Apostol Andrei. Acesta e cuvântul meu de duhovnic. Ai voie să te faci preot. Şi l-a făcut preot Patriarhul Atenagoras la Constantinopol. L-a cucerit total pe Atenagoras, cel mai mare patriarh al secolului, care voia să-l lase în locul lui, patriarh. Ei, Patriarhul Atenagoras era macedonean, român de-al nostru, iar Andrei era tot macedonean. Dar n-au vrut grecii.

Şi am vorbit cu el, părinţilor, anul trecut, o serie întreagă de lucruri, cum vorbim aci. Foarte receptiv, foarte înţelegător. Şi i-am spus următorul cuvânt: „Exista un cuvânt în Scriptura pe care lumea l-a neglijat: Fără de Mine nu puteţi face nimic. Acesta este cuvântul lui Dumnezeu! Iar lucrul acesta i-a spus Dumnezeu şi pe marginea unui lucru: Eu sunt tulpina, iar voi sunteţi mlădiţele. Mlădiţa, fără de Mine, tu nu poţi să faci nimic! Acesta este cuvântul lui Dumnezeu! Şi s-a neglijat cuvântul acesta. În sfârşit, cerbicia omenească, grecească, în sute de ani, face pe om să se vadă pe sine: „Uite, eu fac asta!” Şi uita că e robul lui Dumnezeu. Şi atunci, la anul 419, la Cartagina, s-a făcut un Sinod local, care spune aşa, la Canonul 124: „Cu privire la ce spune Mântuitorul: «Fără de Mine nu puteţi face nimic» (Ioan 15, 5), dacă tu zici ca poţi să faci ceva, anatema să fii”. Scrima, când i-am spus, a luat repede şi a notat. Vezi, pe el îl interesau nişte lucruri adevărate, traitoare, nu filosofii, nu interpretări, nu speculaţii. El avea încredere în mine, că i-am fost duhovnic şi la Seminar. În ’50—53, eu am fost preot la Seminarul de

la Neamţ şi el era profesor acolo.

Şi fiind vorba de Sinodul ăsta, la Canonul 125 zice aşa: „Dacă zicând Tatăl nostru, spuneţi «Şi ne iartă noua greşelile noastre» pentru că aşa zice rugăciunea şi nu pentru că te vezi pe tine că ai greşit, anatema să fii”. Când spun Tatăl nostru şi spun «Şi ne iartă noua greşelile noastre», înţeleg greşelile mele. Eu zic aceasta, nu zic o rugăciune oarecare, să scap, vezi Doamne, de un tipic oarecare. De asta am zis eu „Tipic, tipic, şi-ai în inima nimic”. Deci, despre Andrei Scrima, am avut cu el nişte amintiri duhovniceşti, nu de alta natura.

Par. Ioanichie: – El acum nu vrea să vină în ţara, înapoi?

P.A.: – Nu vine, părinte, pentru ca de fapt, el e considerat cineva şi reconsiderat în lumea lui. Scrie, nu se lasa deloc, şi vă spun, prin acel om din Ardeal lucrează fantastic împotriva catolicismului. Şi m-a întrebat chiar lucrul ăsta: ce zic eu de papa? Zic: „Părinte Andrei – ca el e arhimandrit –, papa acesta este primul papa care a demascat catolicismul în mod serios; l-a demascat ca negativ. S-a bucurat nespus de mult de vorba asta, că aşa este.

— Cica acu-i la operaţie.

P.A.: – Părinte, draga, Dumnezeu să-l ajute să trăiască, dar să ştiţi – nu va supăraţi ca vă spun –, trăiesc, nu trăiesc, eu sunt în poziţia sufletească din care pot să spun că vor fi toţi aduşi la Adevăr. Toţi. Nu contează ca trăiesc sau nu trăiesc. Contează ca Adevărul nu poate fi niciodată, absolut niciodată altfel decât El, Care este Cel ce este. Părinţilor, Dumnezeu poate să facă multe; un singur lucru nu poate: nu poate să-şi calce cuvântul. Asta-i.

Par. Ioanichie: – Cuvântul nu se mai schimba. Odată zis, devine dogma.

P.A.: – El a zis. Cum „El a zis”? De aceea am spus, fără să fac figura de stil: „Hristos e ortodox!”

Par. Ioanichie: – Ce ziceţi de papa? Vrea să unească bisericile până în anul 2000. E o aluzie politica, sau ce?

P.A.: – Părinte, nici nu m-aşteptam să spună altfel. El

e „biruitorul comunismului”. De la Roma, nu de la Aiud. El e „biruitorul tuturor”, „lider”, nu ştiu ce. Asta a spus peste tot pe unde s-a dus. Şi, părinte, ascultaţi-mă pe mine: Adevărul ortodox îi roade. Prezenta ortodoxă îi omoară. Nu le convine cu niciun chip. Pentru ca – hai să spunem drept, cât ne este îngăduit, cât cunoaştem ca teologiun lucru trebuie lămurit: domnule, care e Adevărul? Al tău, sau al meu?

Părinţilor, sunt şi eu preot şi săvârşesc Sfânta Liturghie. Când vad atâtea lucruri acolo, atât de grozave, şi când e spus în carte că s-a arătat de atâtea ori Trupul sub chip de prunc, cât degetul de mare, şi atâtea alte minuni se întâmpla la fiecare slujba ortodoxă, cum pot eu să mă compar cu ei, care nu au nici Proscomidie? Nu e normal să te îndoieşti de Sfânta Împărtăşanie a catolicilor? Proscomidia, părinţilor, vă daţi seama, este cel mai mare ajutor care se poate aduce morţilor şi viilor. Şi nu se face izolat. Se face în continuare cu Liturghia credincioşilor. „Spala, Doamne, păcatele celor ce s-au pomenit aici, cu sfânt Sângele Tău”. Păi, bine, domnule, e puţin lucru să salvezi o lume într-un ceas şi jumătate, două, cât faci Sfânta Liturghie?

— Iertati-mă, părinte, săptămâna trecută a fost la televizor un preot catolic, care a spus, în legătura cu Proscomidia: atâta timp cât misa (slujba lor) păstrează epicleza, ca fiind centrul Liturghiei, Proscomidia pe care o fac ortodocşii la Liturghia lor este o fantezie inventată de ei, şi că nu are o legătura concreta cu ceea ce se întâmpla la epicleza.

P.A.: – Draga, trebuie răspuns aşa: 1054 de ani aţi făcut aceasta fantezie şi voi. Părinte, draga, Sfântul Vasile cel Mare şi Sfântul Ioan Gura de Aur au instituit şi reguli pentru Proscomidie. Poţi să treci peste sfinţii ăştia atât de uriaşi? Părinţilor, exista un cuvânt al Sfântului Vasile cel Mare în Canonul 87, pe care l-am pus în însemnări: „Orice cuvânt al Sfinţilor Părinţi are putere canonica”. A greşit Sfântul Vasile cel Mare că a făcut Proscomidia? Ce greşim când facem pomenirea viilor şi a morţilor? Când să o

facem, dacă nu la Proscomidie?

— După schisma s-au apucat şi au schimbat cum i-a tăiat capul. Nici nu-l mai recunosc pe Sfântul Vasile.

— De aceea nu merita nicio discuţie. De aceea am spus de multe ori, şi n-o spun numai eu; eu nu spun decât ce am găsit la Sfinţii Părinţi: „cu dracul nu se sta de vorbă”. E o mare greşeala sa intri în dialog cu dracul. Părinţilor, eu opresc lumea care spune: „Blestemat să fii, drace!” Vezi-ţi de treaba, îi convine când spui lucrul ăsta. Lui îi convine orice dialog cu el, pentru că-l recunoşti, îl consideri. Desconsidera-l! Nici nu stau de vorbă cu tine! Ca să-l gonesc pot să spun: Doamne, Iisuse Hristoase, miluieşte-mă! Puterea cuvântului, asta să-l gonească.

Se pune o problemă: când iertam pe morţi? Că trebuie să-i spunem nominal. Când îi ajutam, când îi iertam, dacă nu la Proscomidie?

— Alta întrebare la papistaş: Hristos a făcut vreo Proscomidie?

P.A.: – Vreme de trei ani a făcut Proscomidie! Liturghia Sfântului Apostol Iacov are Proscomidie, nu? Sfântul Apostol Iacov a făcut-o, Apostolul lui Hristos. Păi, ce, Sfântul Vasile cel Mare era un fantezist? Iar tu, 1054 de ani, n-ai trăit Proscomidia asta? Ca alta Liturghie nu s-a făcut după 1054. Şi atunci, ştiţi ce este, dragii mei? E o fantezie vinovata de moarte. Pentru ca a angajat o parte din lume. Sunt mai mulţi catolici în lume decât ortodocşi. Dar vai şi vai! Sunt foarte bucuros că sunt în credinţa aceasta, că îi va smeri Dumnezeu pe toţi. Rămâne un singur lucru: Adevărul. Pe toate planurile Adevărul! Asta e! Cum spunea un părinte, ca un împărat a adus trei sfetnici să-i întrebe, în faţa altor sfetnici: ce e mai tare în lume?

Primul a zis: cel mai tare în lume e vinul. A argumentat, i-a turtit pe toţi, nu ştiu ce. Al doilea: cel mai tare în lume e împăratul. Iar asta pentru că erau teocraţi, comandau în numele divinităţii. Şi l-a biruit pe primul. Şi nu era flatare, ci un adevăr: dacă ar fi fost sinceri, pe poziţia lor teocratica, erau grozavi. Pentru ca asta era forma de organizare a lumii, trebuia o ordine, iar ordinea

celui mai mare trebuia să fie dura lex, sed lex. Iar aceasta în numele lui Dumnezeu. Dar nu era aşa. Iar al treilea a zis: cel mai tare din lume e femeia; dar mai de neînvins e Adevărul. Femeia, pentru că i-a trântit pe împăraţi una-două. Dar de neînvins e Adevărul. «Şi pe aceasta porţile iadului nu o vor putea birui» este cuvânt dumnezeiesc, şi trebuie să mor cu asta. Şi nu îmi mai trebuie nimic, nicio alta lucrare. Să mor cu ce-a spus Hristos; trăind, nu numai crezând.

Cât priveşte sectele, sunt liniştit. Ei sunt ca nişte lupi care curata pădurea de hoituri. Iar dacă sunt şi plătiţi, e şi mai grav.

Fie vorba între noi: şi noi primim bani. Dar primim pe adevăr, nu ne lasa Dumnezeu. Ca dacă e vorba sa rezolvi problemele cu bani, Dumnezeu ne da şi noua bani. Dar, cum am spus: bogaţia nu e un păcat, şi nici sărăcia o nu-i virtute. Poţi să fii sărac şi să fii hoţ, ori bogat, şi să faci milostenie, şi să faci biserici. Cu ce faci bisericile? Cu bani, nu? De la cel bogat.

CASETA 2

P.A.: … nu-mi aproba nimeni decât… nu putea episcopul să… Patriarhul era la Baile Felix. Şi atunci: „Domnule, să-l călugărim, sau să…?” „Călugăriti-l imediat!” Şi am spus: „Pe seama Sihăstriei, nu pe seama Antimului”.

P.I.: – Dar, dacă face Dumnezeu o minune, şi va aduce încoace, între noi? Credeţi în minunile astea?

P.A.: – Părinte, tocmai asta-ţi spun: ce uşor e să pui întrebarea asta? Ce greu vă pot răspunde!… Nu sunt nici eu liber!…

Părintele Cleopa: – Nu-l lasa patriarhul…

P.I.: – Vrea să trăiţi sub ascultare până în ultima clipă.

P.A.: – Va rog să credeţi ca atât i-ar trebui patriarhului, să-i pun problema asta. Ca, de fapt, scuzaţi-mă că spun un lucru, spunea cineva un mare profesor, la care am evlavie şi a scris multca dacă nu mai sunt eu acolo nu mai e nimic.

P.I.: – Da, căci nu mai are cine să facă duhovnicie în zona Dobrogei.

P.A.: – Şi vă rog să mă credeţi că e o mare lipsa de duhovnici în mănăstiri. Aici încă nu va puneţi problema asta: de când aţi intrat în mănăstire aţi fost în aglomeraţie, la Altar, la biserică, mai mult preoţi. Dar gândiţi-vă că sunt mănăstiri întregi care n-au duhovnici, n-au preoţi, n-au…

P.C.: – Sunt însă unele mănăstiri unde este duhovnic bun.

P.A.: – Şi, dacă te duci într-o mănăstire şi eşti singur, vă daţi seama, trebuie să ţii armonia cu fiecare ins în aşa fel ca să îl faci să spună tot. Pentru ca una din metodele duhovnicului asta este: să-l pui în situaţia să spună tot, fără teama. De ce? Pentru ca să-l poţi dezlega. Departe de a mustra. Să fim bucuroşi că spun, să fim bucuroşi că exista. Nu se poate pleca cu una, cu două. Ca dacă ar fi să plec, unde as putea să mă duc…

P.I.: – Hai la noi…

P.A.: … decât aici?

P.I.: – Dar dacă părintele staret, ca sta bine cu preafericitul, ar zice ca: „Uite, Părintele Arsenie, uite, aşa, aşa…?”

P.A.: – Încercaţi să atacaţi problema, şi veţi vedea!… Eu ce să mai zic?

P.C.: – A rămas singur, dragu’ mamii!… (Părintele Cleopa aproape plângea) Mila Preasfintei Treimi, că te văd, mama, staret!… Uite ce alba s-a făcut [barba], că era roşie!…

P.A.: – Eu, părinţilor, mănânc, când mi-e foame, nu prea dorm că n-am timp, dar as dormi, şi sunt cu inima vesela. Dar mi-e draga mănăstirea; Îi mulţumesc lui Dumnezeu din toată inima, cum de mi-a dat mie în minte, cu zeci şi zeci de ani în urmă, să mă duc la mănăstire. Nu m-a învăţat nimeni, nu, nimic, şi am plecat.

P.I.: – Asta-i rânduiala divina. Voia lui Dumnezeu.

P.C.: – Minune de la Domnul, tata.

P.A.: – Asta este cea mai mare minune pe care o face Dumnezeu cu un om, să-i dea Harul plecării la mănăstire.

P.C.: – Da, aşa-i, mama…

P.A.: – Nu înviere de morţi, nu vindecari de bolnavi, aceea să te aşezi pe poziţia cea mai înaltă a Scripturii: Vrei să fii desăvârşit? Vinde-ţi totul, ia crucea, şi urmează-mi Mie! Părinţilor, cruce înseamnă să duci ce nu-ţi convine. Asta-i crucea.

P.C.: – Aşa-i. Dragu' mamii, drag… Parca visez când ai apărut. Parca visez… dragu' mamii…

P.I.: – Câţi ani aţi trăit împreună prin pădure, doi, trei?

P.C.: – Trei, domnule.

P.A.: – Aşa e părinte…

P.I.: – Părintele e cu… picioarele. Trebuie să se odihnească.

P.A.: – Da, mi-au şi dat o camera. Blagosloviti, părinte!

P.I.: – Ne mai întâlnim mâine, Părinte Cleopa, da?

P.C.: – Du-te cu Domnul…

P.I.: – Staţi, mai staţi, că n-aţi fost de ani de zile. De când n-aţi mai fost pe-aici?

P.A.: – Am fost odată, cu autocarul, cu toată mănăstirea. Eraţi la Bistriţa… Însă, atunci, ca la grămada. Trebuia să tin cont şi de maici, şi de…

P.I.: – Uite, şi ucenicul sfinţiei voastre, aici după uşa.

P.A.: – Da, este, şi vă rog să aveţi toată încrederea. Şi zic şi eu ca un tată: „Purtaţi-i de grijă!"

P.I.: – Eu i-am zis – pentru ca el voia sa se ducă în alta direcţie: „Vino-ncoace!"

P.A.: – Asculta draga: mănăstirea asta îţi da posibilitatea şi de destindere, şi de întindere, de toate!

P.A.: … Ma cheamă Papacioc. Pe mine. Pentru ca tatăl bunicului meu a fost preot în Macedonia. Şi de aici vine numele. Macedonia în nordul Greciei. Era aromân. Şi i s-a spus: „Popa cu cioc": Papacioc. Dar la origine ne chema Albu. Şi bunicul meu a venit cu mii de oi din Macedonia şi s-a instalat pe Ialomita, unde era câmpie. Satele erau rare… Şi am întrebat eu, am sondat eu – ca nu l-am apucatcam câte oi avea. Şi mi-a spus un boieras de pe-

acolo, de pe Ialomita: „Domnule – Mircea îl chema-Papacioc, primeşte şi oile mele în cârdurile matale”. „Dar câte oi ai?” „Am 70.000”. „Eu numai câini am 70.000!” Şi după asta am aflat câte oi avea.

P.I.: – Mă bucur tare mult că aţi venit.

P.A.: – E mai uşor la deal decât la vale! Asta este deviza.

P.I.: – Am vrut să mai venim pe la sfinţia voastră, dar am văzut că-i peste mâna…

P.A.: – Părinte draga, eu v-am văzut pe la televizor şi v-am ascultat cu plăcere, şi am citit tot ce mi-a căzut prin mâna – dar sunt convins că sunt şi altele. Şi am văzut cât sunteţi de ocupat, de prins, şi de necesar.

P.I.: – Eu n-am scris lucruri înalte. Dar categorice, să ştie omul ce-are de făcut. Nu în stilul lui Andrei Pleşu.

P.A.: – Părinte draga, citiţi ce-am spus de multe ori: „Domnule, să fim cinstiţi! Să fim normali în felul cum punem problema!” Bineînţeles, şi cunoscători, că aţi atins nişte probleme: de budhism, de reîncarnare.

P.I.: – Pentru că sunt la moda. Vedeţi că ne-afectează. Au îmbolnăvit atâta tineret. Zeci de mii de tineri care practica Yoga. De atâţia ani. De 5 – 6 ani. Unii ajung la psihiatru.

P.A.: – Yoga e o erezie.

P.I.: – Erezie vasiliatica. Dar ştiţi, culmea – poate nu v-a spus nimeni –, dascălii

P.A.: – Vă rog să mă credeţi ca indiferent care ar fi primejdia, nu mă tem de ei. Ereticii ăştia sunt ca nişte lupi care fura pădurea de stricăciuni.

P.I.: – Pe care sunt îndoielnici, îi loveşte. Care sunt tari, rezista.

Fratele Felix: – Examenul ortodoxiei?

P.I.: – Numai că mi-e milă de tinerii ăştia, că-s naivi, săracii. Sunt naivi, îi duce cine vrea şi unde vrea cu vorba, şi-i amăgeşte cu zăhărelul. Vorbesc de studenţi.

P.A.: – Vin la mine după ce-au căzut bietii oameni, femei, pe colea, pe colea, când e prea târziu. Le spun şi eu: „Poftiţi, domnilor, duceţi-vă unde nu vă puteţi face

cruce…” Ce-au cu Maica Domnului? Şi când te gândeşti cât de aproape este de noi, cât este de smerita, Mama lui Dumnezeu.

P.I.: – Şi cât este de hulita… Păi spune undeva, într-o profeţie ca „la urma se va da gura mare hulitoare”. Asta e: hulesc tot ce-i sacru, tot ce-i sfânt. Tot ce se numeşte sfinţenie. Vedeţi ca profanează? Sunt şi plătiţi. Suntem convinşi ca ei iau nişte bani de aici. Asta-i salariul lor. Sectanţii ăştia care propaga… toţi îs plătiţi.

Fratele Felix: – De masonerie vă e frica, părinte?

P.A.: – Nu mi-e frică. Mi-e frică numai de mine, atât.

Fratele Felix: – Se zice ca duhovnicii mari au fost pusi pe o lista.

P.I.: – Ei, acuma au ei alte griji. Le da Dumnezeu câte un junghi, câte o boală, câte o operaţie.

P.A.: – Câte o maşina noua, părinte. Sunt momente cu aspecte şubrede, dar adevărul va birui. Au fost… un împărat a chemat trei sfetnici, în faţa întregii adunări a palatului, să spună ce-i mai tare în lume. Primul a spus ca vinul. A demonstrat. „Domnule, ai dreptate. Să vedem ce spune al doilea”. Al doilea zice: „Mai tare în lume e împăratul”. Împaraţii, părinţilor, erau teocraţi. Comandau în numele divinitaţii. Nu era vorba să-l flateze. Asta a demonstrat., şi-a reieşit ca asta-i mai tare decât vinul. Ei, al treilea zice: „Domnule, cel mai tare în lume e femeia. Dar, de neînvins e adevărul”. Asta este.

P.I.: – Acuma prin femei se da mare lupta.

P.A.: – Fie vorba între noi, femeile i-au doborât şi pe împaraţi. Dar de neînvins e numai adevărul. Uite, dacă vrem să ne punem problema cea mare cu adevărat, părinţilor: vedeţi, cât de uşoara este viaţa asta de mănăstire, de renunţare, dacă-ţi pui problema sincer… N-am venit ca să schimbăm pur şi simplu un fel de viaţă. Pentru că se spune că suntem în vârful Sfintei Scripturi. Ca zice Sfântul Vasile cel Mare: „Care e lucrul cel mai de vârf al Scripturii?” Şi l-a găsit: Vrei să fii desăvârşit? Asta e lucrul cel mai de vârf. Încolo e istorie, sunt sfătuiri, sunt „fericiri”, sunt tactici, îndemnuri, legi, dar dacă vrei să fii

desăvârşit, adică tu cu adevărat acestea toate să le stăpâneşti, la crucea şi urmează-Mi Mie!

P.I.: – Aista-i vârful, da, aveţi dreptate. Adică sa imitam pe Hristos.

Fratele Felix: – Părintele Ioanichie ar putea să vină la o conferinţă, acolo, în Constanta…

P.I.: – Da, dar eu evit.

P.A.: – Nu ştiu, dar au venit nişte părinţi, odată, care se spovedesc la mine, de la Tulcea. Ca ei sunt profesori, pe-acolo pe la Seminar. Şi va aşteptau să veniţi la Tulcea: „Ne ducem, ca vine Părintele Ioanichie.

P.I.: – Da. Ei avansează fără să vorbească cu mine; eu, de aici numai eu ştiu cât sunt de prins…

P.A.: – Dar aţi fost?

P.I.: – Le-am scris o scrisoare. Şi eu le-am spus: „Mai…

P.I.: … sunt atâtea secte noi. Noi n-am ştiut ce-i aceea yoga până acum trei-patru ani.

P.A.: – Cel dintâi… trebuie să ne punem fiecare la punct cum trebuie. A venit cineva la mine şi mi-a spus – nu ştiu dacă chiar din Sihăstria era, ca vin călugării, vin „Ce te interesezi, mai frate, matale, de cutare şi de cutare? Interesează-te întâi de tine, mai. Ne mărturisim Adevărul cu viaţa, nu numai cu cuvântul. Pentru că s-a făcut veacuri întregi greşeala asta, în primul rând să se spună şi să nu sângereze. Cu viaţa. Şi mărturisim acolo unde suntem fiecare, Adevărul, cu o linişte şi cu un zâmbet permanent, din care să se vadă că suntem nişte oameni fericiţi. Să slujim cu drag, pentru ca slujba, Liturghia, a noastră, a ortodocşilor, şi în general slujbele, care sunt peste măsura de împodobite, de nu ştiu ce, spun deja o serie întreagă de lucruri, sigur, dirijate de preot, de… „pace tuturor”, nu ştiu ce, şi aceste lucruri ar fi foarte mult. Dacă suntem întrebaţi, eu le răspund aşa: „Domnule, ai venit că vrei să te faci ortodox, sau vrei să mă faci pe mine adventist?” Numai dacă vrei să te faci ortodox stau de vorbă cu tine. Altfel, nu. „Nu va scoate nimeni din ale voastre… Dar să aveţi cuminţenia sa consideraţi ca nici pe noi nu ne poate

scoate nimeni din ale noastre. Aşa că, bună ziua!” Zice şi Apostolul Pavel: Cu ereticii nu mai staţi de vorba! Părinte, aici chestia e ca interpretează atât de… Şi-au făcut Biblia lor, părinte.

P.I.: – Sigur că da. Fac facultăţile lor, fac şcolile lor, fac tot.

P.A.: – Au fost întrebate nişte maici, odată, care erau cu cărţi prin Constanta: „Unde scrie de Duminica în Biblie? Scrie Duminica cu «de in Biblie? Unde scrie Duminica în Biblie?” Vezi, dacă-i spui: „Domnule, ziua întâi”, nu, el vrea să vadă ziua de Duminica. Zic: „Da, domnule! La Apocalips I, 10, scrie aşa: Fost-am în duh în zi de Duminica”. În bibliile lor zice: „Fost-am în duh în ziua Domnului”. „Ziua Domnului” o interpretează cum vor ei. Dar acolo, în ediţiile noastre scrie: Fost-am în duh în zi de Duminica. Apocalips I, 10.

P.I.: – Ai văzut? Deci în ziua învierii s-a scris Apocalipsa…

P.A.: – Părinte, e ziua a opta. Dacă m-ajuta Dumnezeu şi îmi daţi voie, am să vă spun despre cele opt ere. Unde se vede ca ziua Duminicii e ziua întâi şi ziua a opta. Ziua întâi că-i după a şaptea, şi a opta ca după şapte urmează opt. Adică ziua întâi ca urmează săptămâna cu ziua întâi, şi după a şaptea urmează a opta. Şi care înseamnă tocmai veacul viitor. Noi suntem în era a şaptea acuma, cu Mântuitorul; era creştina. Şi era a opta este era veşnica. N-a înviat Iisus Hristos la întâmplare!… Nu s-au făcut toate aceste lucruri fără o mare cădere divina. Cine sunt eu să vorbesc de lucrurile astea când mă gândesc ca ma cutremur?

P.I.: – Foarte frumos… Mă bucur ca tot aşa aţi rămas, cum va ştim din tinereţe. Prin ’50 şi ceva, când va vedeam… Tot aşa aţi rămas: optimist, categoric, plin de bucurie. Mi-aţi transmis mie mereu… eu eram… aşa-s moldovenii, mai sentimentali. Şi mereu îmi spuneaţi: „Nu fi trist!” Eram la armata, eu, când mă jeluiam la sfinţia voastră. Şi: „Frate Ioane, fa aşa, faci aşa…” Ştiţi, parcă mi-a crescut inima, ştiţi? Aşa aţi fost: un om mai barbatos, de

curaj în Hristos.

P.A.: – Dar cum putem să fim, părinte? Cum putem să fim, când ne-a dăruit Dumnezeu atâtea lucruri!... Părinte Ioanichie, acuma fiind toţi aici, fiecare are istoria lui. Şi istoria lui îl foloseşte, dacă se gândeşte cinstit: De ce a fost momentul ăla? De ce m-a scăpat în momentul ăla? Sau cum am biruit, cu ajutorul lui Dumnezeu. Are fiecare istoria lui. Şi sigur ca şi eu am istoria mea. Şi am văzut atâtea lucruri, părinte, cu ani şi ani de puşcărie, 14... Şi am văzut minunile lui Dumnezeu, şi am văzut cum am zice: „Pe Dumnezeu, nevăzut a văzut”. Nu este Dumnezeu, nevăzut... când ne ţine într-un echilibru extraordinar şi cu inima zâmbind mereu? Nu-i minunea lui Dumnezeu? Nu-i un Dumnezeu văzut, acesta? Însă, lumea vrea să vadă contur, vrea să vadă dimensiune, vrea să vadă...

P.I.: ... materie, logica, filosofie... El [omul] nu merge la trăire. Merge la idei. Urmăreşte idei, nu urmăreşte viaţa. Şi ideile te duc în toate părţile...

P.A.: – Nu, vreau să spun ca fiinţa omeneasca este atât de complexa, e atât de îndumnezeita la urma urmei, ştiţi? Şi toate aceste lucruri. Cum e asta, domnule? Cum e asta? Ca Mântuitorul le-a spus: Voi nu ziceţi: „Dumnezei sunteţi?” Le-a reproşat imediat. Dar voi nu ziceţi „Dumnezei sunteţi?” Nu ziceţi voi? Şi s-a apărat Iisus Hristos, părinte, cum ne apăram şi noi acuma. Numai că avem avantajul ca îl avem pe El, cu argumentele Lui, care deja sunt spuse şi sunt scrise, şi s-a văzut şi Darul extraordinar în lupta noastră... Pentru ca noi, părinte... Diferenţa dintre tragedie şi drama e ca în tragedie eroii mor, în drama eroii biruie. Noi n-avem tragedii. Noi avem numai drame. Eroii noştri au biruit. Deşi s-au răstignit şi le-au tăiat capetele. Ei, cine-i mai liber, cine-i mai biruitor acuma? Al care a tăiat sau cel care... Părinte, eroul e cel care primeşte, nu cel care loveşte. Bineînţeles, primeşte în Hristos, nu primeşte aiurea. Nu se pune problema între noi. Am plecat să slujim lui Dumnezeu şi fiecare ins are un pic... gând... nevoinţele, stările lui. Nu apas pe nevoinţa, părinte, apas mai mult pe o stare de prezenta, de trezie

continua.

P.I.: – Asta-i. Prezenta lui Dumnezeu în inima ta. Prezenta lui Dumnezeu să o ştii în inima ta.

P.A.: – Asta este, şi eu asta… Nu dau nici canoane mari, părinte, dau canoane să-l ţină prezent, dacă se poate zilnic, pe Hristos. Aşa. Puţin de tot. Domnule, de vrei mai puţin? Dar ma interesează cutare, cutare şi cutare. Asta, atâta, îţi cer la păcatele tale, care te opresc toată viaţa de la împărtăşit. Nu-i împărtăşesc nici eu dacă sunt cazuri grave. Cu avorturile astea ne dau de lucru foarte mult. Dar în niciun caz nu-i dau ani şi ani. Nişte ani le dau.

P.I.: – După mine, depinde de cainta lor. Depinde şi de el cum plânge, cât îi pare de rău şi lui.

P.A.: – Părinte, spuneam şi Preasfinţitului Serafim – pentru că au venit nişte sibieni cu înalt Preasfinţitul Serafim de la Regensburg; şi au venit nişte sibieni şi „Părinte, vă rog foarte mult, tineti-ne un cuvânt”, la mine în chilie, şi a venit şi el. El se spovedea la mine; şi acum s-a spovedeste, săracul. Şi…

P.I.: – La ardeleni ce sfat le-aţi dat?

P.A.: – În legătura cu împărtăşitul, vreau să spun. Zic: „Domnule, nu timpul decide. Atâtea zile, nu ştiu ce. Nu timpul decide. Ci sfărâmarea inimii, pregătirea ta interioară. Ca Ioan Gura de Aur este silit să răspundă la întrebarea asta: „Să spună: cine e pregătit în fiecare zi?” Dar cine e pregătit în fiecare zi? Postul nu este condiţia sine qua non. Postul… să te împărtăşeşti… postul. Dar pentru că te mai smereste, pentru că ţi-l recomanda, că e foarte bun ca mijloc, aşa. Şi aş vrea să ştiu: care s-a simţit prost şi cu viaţa mai lunga ca cei care postesc, dacă e vorba? Ori noi avem mărturii…

P.I.: – Toţi sfinţii au trăit mai mult… postitorii…

P.A.: – Fără discuţie. Nu, dar este terapia doctorilor a ajuns să cunoască acuma ca postirea e necesara ca o terapie, ca un mijloc de însănătoşire.

P.A.: – Să fii fericit. Te pomenesc foarte mult. Am primit întotdeauna tot ce mi-ai trimis. Mi-ai scris scrisori, mi-ai…

P.I.: – Aista, Felix, îi ucenicul lui. Îi ucenicul de chilie.

Părintele Victorin: – Da? I-ai sărutat mâna lu' părintele?

Fratele Felix: – Da.

Părintele Victorin: – Da? Bun, tata, bun. Aşa, bine…

P.A.: … Şi nu, părinţilor, nu fac pentru mine. Vorba rudelor mele: părinţilor, nu fac pentru mine nimic. Numai… Nu fac nimic pentru mine, deşi de multe ori pot să fac foarte multe lucruri. Dar, ce-mi trebuie? Am ce-mi trebuie, am ce mânca, am ce…

P.I.: – Nu-i aşa? Eu cred că mănăstirile au un rol extraordinar de mare în poporul românesc.

P.A.: – Părinte Ioanichie, adevărat! Adevărat, pentru ca vin preoţi la mărturisit la mine şi-i văd cât sunt de neîmpliniţi în misiunea preotească.

P.I.: – Au multe lipsuri săracii…

P.A.: – A fost la mine – eram preot la Mănăstirea „Dintr-un lemn". Şi a venit un preot acolo, tânăr, Gheorghe, după ce terminase Teologia, trimis să stea două săptămâni trimis să învete. Părinţilor, m-am ocupat de el. M-am împrietenit cu el, ca să putem discuta tot. Şi i-am spus aşa: „Părinte, când mă vezi pe mine la Altar că fac o mişcare pe dreapta, să mă întrebi de ce am făcut-o pe dreapta şi de ce n-am făcut-o pe stânga. Către lume, către nu ştiu ce. Eu am să-ţi explic de ce! Ori îţi spun c-am greşit, ori îţi spun eu ceva, n-o fac eu degeaba. Întreabă-mă orice!" Şi m-am ocupat de el, părinte. Ştiţi ce mi-a spus după două săptămâni? „Părinte, va mărturisesc în frica lui Dumnezeu: în patru ani de facultate n-am învăţat atât cât am învăţat în două săptămâni". Şi m-am gândit, când am văzut cât sunt… Şi le spun: „Ma, nu faceţi, când începeţi preoţia un lucru pe care nu-l ştiţi după tine. Şi îl faci iar după tine şi rămâne făcut aşa după capul tău. Du-te şi-ntreabă!" Mai întâi de toate să ştiţi ca mântuirea lui Dumnezeu se capătă întrebând.

P.I.: – Da. Cine vrea să se mântuiască, cu întrebarea sa călătoreasca.

P.A.: – Să-ntrebe. Să întrebe, pentru ca, vă spun

drept, părinţilor, dacă şi-ar face un preot Liturghia cum trebuie – cum trebuie în sensul şi cu trăire, să ştiţi, părinţilor ca ăla într-adevăr capătă o libertate de preot şi nu ştiu ce. Dar marea noastră misiune, părinţilor… ne-a făcut Dumnezeu preoţi. Acuma suntem călugări, dar eu stau de vorbă şi cu preoţii de mir. Aşa. Să mântuim lumea cu orice chip. Un preot, părinţilor, este un alt Hristos pe pământ! Liber. Gata, n-am nevoie să mă motivez. Nici n-aveţi voie să mă-ntrebaţi. Asta-i adevărul. Pentru ca: Iată, vă dau vouă puterea de a lega şi de a dezlega! Gata! Puterea lui Hristos! Nu poate omul să dezlege. Şi-atunci de-asta vă spun: e uşor lucru să faci…? Fă-l draga cu dragoste, acolo, şi-l faci… Ai vreo neputinţa, du-te şi te spovedeste şi rămâi mai departe pe drumul tău. Cum vă spuneam: nicio nenorocire nu înseamnă ceva. Nimic nu este pierdut atâta vreme cât credinţa-i în picioare, capul se ridica din nou şi sufletul nu abdica. Nu va temeti dacă aţi greşit! Întrebaţi şi intraţi în ordine, imediat! Pentru că sunt preoţi tineri care au făcut anul ăsta cutare, cutare, cutare, sau o dată când a făcut Liturghia, şi pe urma, a doua oară, a făcut tot aşa, pentru că n-a întrebat. Şi a făcut tradiţie proasta, ştiţi? Un tipic personal. Foarte grav.

P.A.: … Foarte grav. Exista înţelepciune, exista întrebări, exista un răspuns la întrebările tale, nu ştiu ce. Adică nu greşeşti atunci când tu faci din neştiinţa: greşeşti când faci din nepăsare. Ca poţi să faci o ironie, poţi să faci ceva greşit.

P.A.: – Nu-mi pare rău că sunt om bătrân. Vă rog din toată inima [sa ma credeţi]… Sunt foarte bucuros că sunt de vârsta asta, să ştiţi. Da’ nici nu-mi pasa.

P.I.: – Dar de moarte va temeti? Eu va-ntreb că îmi vine Ignatul şi mie.

P.A.: – Părinte draga, vă spun: nu pot să vă spun că am siguranţa mântuirii mele. E o mare greşeala. Ma tem ca nu mă mântuiesc. Dar nădăjduiesc. „Doamne, sunt sincer cu Tine!” Pentru ca, părinţilor, suntem în vârsta şi e normal: nu ne mântuim prin faptele noastre, orice am face. Numai prin mila Lui. Şi atunci, gândul la iad şi nadejdea la

Dumnezeu (a Sfântului Siluan). Mi-a plăcut cuvântul… Nadejdea la Mântuitor. Nadejdea la mântuirea lumii. Dar noi, călugării, avem mari, mari posibilităţi.

P.A.: … vedea că nu i-a scăpat nicio domnita lui Ştefan cel Mare, înţelegi, ştiţi, îs în legătura, dacă ar fi vorba. Şi spunând eu lucrul ăsta la o mare profesoara, zice: „Da, părinte, dar şi treburile neamului mergeau”. El a rămas „Mare” pentru ca treburile mergeau.

Fratele Felix: – Dar problema cu Proscomidia: că nu mai putem trece la Proscomidie. Asta-i interesanta problema asta.

P.A.: – Ca ce?

Fratele Felix: – Ca dacă l-a făcut sfânt, nu-l mai putem pomeni. N-aţi zis sfinţia voastră?

P.A.: – Păi, da. Îl putem pomeni, dar nu la Sfânta Proscomidie. Pentru ca noi ne rugam la ei, nu pentru ei.

F.F.: – Şi nu-l dezavantajează pe el? Acuma, în cer?

P.A.: – Ei, asta, să spunem noi, în apărarea punctului de vedere, dar nu… Nu mai ma bag în chestii de-astea mari, asta-i o chestie pe care a hotărât-o Sinodul, nu mă pot eu contrazice cu Sinodul acum, înţelegeţi… Deci nu trebuie să spunem ca, zic, îmi faceţi mie un mare rău, ştii?

F.F.: – Da, ca veniţi în contradicţie cu Sinodul.

P.A.: – A hotărât Sinodul. A fost un punct de vedere şi a fost şi destula laşitate pe la unii. Ca la un arhiereu căruia i-am spus eu punctul de vedere, pentru ca el m-a întrebat, acolo a tăcut. Şi şoferul i-a spus pe drum: „Aşa ţi-a spus Părintele Arsenie?” Dar nu contează, că nici nu se prea face caz de Ştefan cel Mare Sfânt. Dar a vrut să fie aşa. Că îi zic toate…

P.A.: … Sfântul Antonie: „Care e virtutea cea dintâi de care trebuie să ţinem cont?” Şi i-a spus: „Smerenia?” „Da, foarte bine”. „Cumpatarea? Curăţenia?” „Nu domnule, zice: dreapta judecată”. Ca poţi să strângi un copil în braţe din iubire până-l omori. Aşa şi cu căldura: fără dreapta judecată…

Fratele Florin: – Bine, cei care au făcut cald aici au făcut pentru a fi cald aici pentru sfinţia voastră…

Despre Părintele Arsenie, în închisoare: Domnul Virgil Maxim fost deţinut politic, azi scriitormarturiseşte, ca fiind într-una din închisorile comuniste, s-a folosit mult de Părintele Arsenie, fiind alături în suferinţa şi în rugăciune. Cu ajutorul sfinţiei sale „pâinea cea de toate zilele” a devenit din ce în ce mai duhovnicească. Domnia sa ne-a povestit ca într-una din carcerele la care a fost supus, a nimerit în aceeaşi celula (o camaruta scunda, în care cu greu putea încăpea un om; cu atât mai mult doi) cu părintele. În celula era întuneric complet, pe jos era noroi, afara era iarna şi ger, iar ei se aflau într-o cămaşa. Pedeapsa pe care cei doi o aveau de îndurat era de a sta în acel tartar mai multe zile, doar, doar, îşi vor schimba atitudinea principiala. Părintele Arsenie ajunsese acolo cu vreo câteva ore mai devreme. Virgil Maxim, după torturi, înfometare, bătăi, a stat cât a stat în picioare în acea „chilie”, şi, obosit peste măsura şi covârşit de durere, a hotărât să se culce pe jos, pentru a se odihni. Părintele Arsenie, însă, a fost prompt: „Nu te aşeza, a zis, căci am încercat eu mai devreme. Şi adormind, m-am trezit tras de picioare, de un înger: «Scoala, Arsenie, dacă nu vrei să mori! Vremea ta nu a venit încă!»”.

Fratele Florin: – E foarte greu, părinte, să-ţi dai seama de dreapta socoteala. Mai ales în pravila. Îţi pui problema dacă eşti obosit sau nu. Sau cum îţi dai seama dacă eşti obosit sau nu. Dacă trebuie să-ţi faci canonul în mod obişnuit sau nu.

P.A.: – Draga, m-ai întrebat: „Cum îmi dau seama dacă sunt obosit sau nu”... Dacă eşti obosit, cazi! Cazi mort, nu mai eşti obosit, nu se mai pune problema.

F. Felix: – Cred că se referea la iubirea de sine.

P.A.: – Astea sunt întrebări copilăresti. „Te iubeşti pe tine?” zice. „Mi s-a dus numele, a plăcut ce-am vorbit, am făcut milostenie...” Curtarea de sine. Şi începi să te consideri un om care ai făcut. Draga, nu faceţi lucruri ca să vi le atribuiţi vouă la mântuire. Faceţi binele din inima...

Fratele Florin: – Să nu-ţi faci socoteala: „Uite atâta am, şi îi suficient”.

P.A.: – Taceti din gură. Uite de ce: pentru ca prin asta atacaţi purtarea de grija a lui Dumnezeu, care-i permanenta, şi nu-ţi dai seama de ea că-i permanenta şi pentru tine. Are El grija!... Te-a înregistrat acolo. Taci din gură, vezi de treabă. Ei, dacă reuşiţi cu adevărat să înfrângeţi acest duh al părerii de sine, care înseamnă mândrie, eşti un om pe drumul mântuirii. Vin foarte mulţi băieţi aici. Şi mulţi vin la Constanta: „Mă duc să văd pe fratele Felix...” Nu te lasa deloc!

Fratele Felix: – Ştiţi, că am fost la spital, am fost la „boli hepatice”...

P.A.: – Draga, se-ntâmpla şi lucruri de-astea. Te duci la spital, va... Vezi că nu este un staret fără dreapta judecată...

P.A.: ... propriile tale puteri. Ca poţi să-ţi ascunzi... „Du piatra aia la o parte!” Ai uitat aia din Pateric? Era o piatră pe care nici 20 de inşi nu putea s-o dea... „Da piatra aia la o parte!” Şi el s-a dus acolo, şi-a năduşit, nu ştiu ce, şi-a dat-o la o parte. Era posibil prin puterile proprii să facă lucrul ăsta?... Şi-a făcut-o. Deci nu se măsoară ascultarea cu propria ta putere. Ascultarea poate să depăşească puterea... e fenomen, de multe ori.

Fratele Felix: – Şi deci, nu mă mai interesează ca mă-mbolnăvesc?

P.A.: – Nu te interesează. Îi spui. Ai libertatea sa spui. „Domnule, nu mai pot, nu ştiu ce”. Ştii... E altceva. Dar a spune „Eu nu vreau să mă duc, că nu pot”, asta-i o mare greşeala. „Mă duc cu mare plăcere, preacuvioase! Fac ce pot”. Şi acolo să faci sincer ce poţi, sigur că da. Nu dai câte un pai la o parte... da tot snopul, da toată claia, dacă poţi. Nu te teme, mă, fratele meu, că eşti foarte vesel la fata, împlinit...

Fratele Felix: – Auziţi, părinte: m-am îngrăşat aici!...

P.A.: – Foarte bine. Uite, şi eu la urmă, muncesc, fac, dreg, nu dorm destul, şi uite, nu mă lasa Dumnezeu. V-aţi folosit din tot ce-am vorbit, nu?

Fratele Florin: – Da. Părinte, ce voiam să vă întreb: dacă ai o stare sufletească – nu bucurie duhovnicească, dar

eşti bucuros de faptul că eşti în mănăstiresi cineva de lângă tine te vede că eşti vesel şi nu-i convine, îţi dai seama că l-ai smintit. Ce atitudine…

P.A.: – Asculta draga, nu ne interesează!… N-am plecat nici pentru lume, nici pentru ca să mă mândresc ca eu sunt grozav, că ai pierdut tot. Vezi-ţi de treabă. Răspunde-le aşa: „Zice-ţi ce veţi vrea! Îmi pare rău că nu-nţelegeţi marele rost al călugăriei. Eu vreau să mă fac călugăr. Faceţi ce veţi vrea! Va preţuiesc, vă iubesc, dar lăsaţi-mă, ca ma cheamă ascultarea”.

Fratele Florin: – Eu, de felul meu, în lume, am fost trist, pentru că simţeam că îmi lipseşte ceva. Şi cum am venit în mănăstire…

P.A.: – Pai aia e! E o stare drăcească foarte prodigioasă pentru draci. Ce stare de întristare, draga, când oamenii-s creştini? Cum vă numiţi de botez?

Fr. Florin: – Florin.

P.A.: … Îndrăzniţi! Eu am biruit lumea! Ceea ce înseamnă ca şi noi putem să biruim lumea! Lumea din noi. Şi ce mai contează că are părerea cutare şi cutare, care a dus o viaţă în lume, de prietenie şi de lucruri frumoase? Domnule, faptul că te-ai dus la mănăstire nu are decât să-ţi folosească. A făcut-o cutare… Şi a ajuns la mântuirea lor… Taci din gură, vezi de treaba… Şi puteţi să-i pomeniti…

Fr. Florin: – Părinte, ce voiam să vă întreb: faptul ca el se simte stânjenit de tine, te jenează şi-ţi taie… şi te gândeşti că de ce e supărat, şi cauţi să-l împaci, să-l… şi nu te mai ocupi de tine ca persoana. Te gândeşti la tine, ca marea majoritate a timpului, bănuiesc ca în viaţa călugărească este o urmărire a propriei tale persoane. Te urmăreşti în ceea ce faci. Dar când cel de lângă tine îl supara bucuria ta, sau faptul de a fi mai vesel, mai optimist, deci trebuie să te ocupi de el. Atunci cum să faci să-l împaci? Să te ocupi în continuare de tine sau să cauţi să-l împaci pe el?

P.A.: – Te ocupi în continuare de tine. Pentru ca s-ar putea ca el să fie dificil. Draga, asculta ce-ţi spun: ceva din el îţi spune ca tu faci bine. Ca vede ca tu nu te duci nici la

hoţie, nici la curvie, nici la un ştiu ce. Vede că eşti un om care lupţi cu tine şi ai reuşit oarecum să birui ceva!... Şi îl foloseşti. Nu-i spui nimic. Bine, daţi-i toată atenţia. De aceea v-am spus: „V-am spus cutare. Dar acum scuzaţi-mă, ca mă duc la ascultare”.

Fr. Florin: – Ei, da, dar iată ca ascultarea ta e în aceeaşi camera cu el

P.A.: ... şi să fiinţezi într-o voie îngerească, adică transformarea care este. Tăierea voii este un mare lucru, dragii mei, să ştiţi. Nu neglijati lucrul acesta.

Fr. Florin: – Tăierea voii trebuie şi în lucrurile mici, nu? De exemplu, te ocupi, citeşti ceva, şi te trimite cineva: „Du-te şi-mi adu’ ceva!” Trebuie să cauţi şi atunci, să-ţi întrerupi lucrul şi să te duci, nu?

P.A.: – Te duci şi-i dai ceva. Tu primeşti plata, ce eşti prost? Pentru atâta lucru să nu primeşti plata? Pentru ca, dacă nu te duci, dă-ţi seama ce lucrare grozav de mare e la dracu’! „Tu-mi porunceşti să mă duc, dar ce sunt sluga ta?” Gata! Dacă e tăierea voii, e tăierea voii. Era un părinte într-o mănăstire – bătrân. Şi îl trimiteau, unul într-o parte, şi când se ducea acolo: „Du-te-n cutare loc!” Se duce: „Du-te...”, altul... Şi uite-aşa îl frecau. Şi i-a spus Sfântul Ioan Scararul, care înregistra toate aceste... „Părinte, nu te sminteşti că te trimit tot...?” Zice: „Nu mă smintesc, părinte, ca ăştia mi-au spus aici când am venit ca ma ispiteşte treizeci de ani. Şi acum consider ca ma ispiteşte... Mă duc unde spune...” Şi-a murit după 15 ani. Şi a zis la moartea sa: „Mulţumesc de voi şi de Dumnezeu ca eu ascultările voastre m-aţi mântuit”. Mântuirea, draga, nu-i intrarea într-un târg, nici într-un scaun regesc. Este în cerul lui Dumnezeu. Uite, du-te unde te trimite, ce să mai discutam? Că nici nu putem să discutăm detaliat care-i ascultarea. Ascultarea: Gata! Tăierea voii.

Fr. Florin: – Deci nu eşti încadrat în nişte baremuri fixe.

P.A.: – Frăţiile voastre vedeţi? Observaţi ca asta e partea cea mai grea în mănăstire? Tăierea voii! Şi dacă ai şti ce plata primeşti... Pentru ca tăierea voii e

caracterizarea călugărului, nu altceva. Curăţenia: aia şi-n lume, nu te duceai la femei… Şi în lume erai sărac. Şi în lume te sileai să nu fii bogat, să nu ştiu ce. Dar tăierea voii, asta e ceea ce nu este în lume.

P.A.: … un bandit, Balta, şi omora, intra-n beci, cum erau beciurile atunci. Trăgea cu pusca-n butoaie, îşi bătea joc. Şi umbla cu doi-trei câini, şi cu o muiere nenorocita, care era amanta lui, şi cu banda, care înconjura mănăstirea. Mare stricăciune, mare primejdie!… Şi un arhiereu a vrut să vină aicea, pentru slujba. Dar s-a îmbrăcat în mirean ca să poată să ajungă, ca să nu-l cunoască. Şi, în sfârşit, a pus rugăciune, Acoperământul Maicii Domnului, de marţi seara spre miercuri, ca să rezolve problema. Şi în câteva săptămâni, l-a omorât Dumnezeu pe Balta.

Fr. Felix: – L-au împuşcat ăştia cu mitraliera.

P.A.: – Ştiu toată chestia, cum a murit. L-au prins, l-au… ştiu. Şi atunci a rămas tradiţie în mănăstire să se facă priveghere pentru apărarea mănăstirii, în toate zilele de marţi spre miercuri. Se păstrează tradiţia.

P.I.: … şi între timp s-a făcut casa asta. Are brutaria în spate, acolo, în capătul celălalt. Şi pe urma, primii locatari care au fost aici au fost Părintele Ioil Gheorghiu, în peretele acela, şi aici Părintele Petroniu. Şi în chilia asta a stat până a plecat în Sfântul Munte, prin ’78. El aici a scris nişte… cartea scrisa de sfinţia sa aici – de fapt el nu prea a vrut să scrie cărţi, deşi era foarte capabil, dar a scris o carte pe care am tipărit-o noi-ţi. A.: … satana e iritat. Şi atunci eu le-am spus o întâmplare, adică le-am spus aşa (le-a plăcut foarte mult): ca un oarecare, după înviere, era foarte trist. „De ce eşti trist, domnule? Ce eşti trist, mă? A înviat Hristos!” „Cum să nu fiu trist, dacă şi eu am făcut minuni, dar pe mine nu m-a răstignit nimeni…?” Le-a plăcut foarte mult. Adică nu-L răstignesti decât pe Cel care, de fapt, l-a ucis pe satana. Nu merge chiar aşa, că faci te miri ce pe colea. „Nu m-a răstignit nimeni pe mine, deşi am făcut minuni”. De-aia era trist.

P.A.: … câţiva studenţi, m-au… fără veste, aşa… şi

asta nu prea mi-a plăcut, a venit şi televiziunea.

P.I.: – V-aţi dus la studenţi în Bucureşti.

P.A.: – Eu eram în Bucureşti, invitat de Părintele Coman. În sfârşit, mi-au pus o serie întreagă de întrebări, acolo, şi fără veste aşa… N-am fost mulţumit eu, dar n-am avut ce să fac. Şi îmi amintesc că am spus că sunt de origine macedonean, cum ca tatăl meu, cât a mai rămas de macedonean (pentru ca, bunicul, dacă a venit din Macedonia cu mii de oi, a venit cu doi copii, dar fără sotie, s-a căsătorit în România şi l-a născut pe tata. Tata, iar, căsătorit în România, a luat pe mama, care-i de origine ardeleanca şi deci, cât a mai rămas macedonean…? Să zic aşa, prin firul ăsta şi-l despicam în mai multe…

Însă nu prea ma interesa chestia asta). Şi m-am trezit la mănăstire, la Techirghiol, cu doi preoţi foarte serioşi (am apreciat aşa…50 de ani, macedoneni): „Uite ce e părinte, noi suntem cu gândurile cele mai serioase, vorbim serios, vrem se va facem Patriarhul macedonenilor”. Eu, când am auzit… „Fiindcă sunteţi macedoneni, domnilor, uite ce vă spun: mai întâi, nu primesc, pentru ca eu nu cunosc dialectul decât foarte, foarte puţin, ce ţin minte de când eram mic, de la tata. Şi tata a murit de foarte tânăr (la cincizeci şi ceva de ani, dar eram noi mici). Mai colinde, mai… aşa. Una. Şi n-aş putea să fiu eu – nu e vorba de orgoliu personalpatriarhul macedonenilor, şi eu să nu ştiu dialectul. Vă daţi seama!…

Al doilea: nu-i de mine: nu mă simt în stare.

Al treilea: „Dumneavoastră credeţi că-i uşor să te lupţi cu grecii? Şi parca ma vad singur p-acolo prin Serbia… Trebuie să se facă o catedrală mare în Serbia”. „Facem noi tot”, zic ei. Şi eu asta am crezut că pot să facă. „Şi ma lăsaţi prin Serbia pe acolo”. Sunt sigur ca dacă primeam lucrul ăsta, erau lucrurile încurcate şi prapadeam pe-acolo, prin…” Ma prapadeam pe-acolo, cu războiul ăsta, ştiţi ce-a fost, a fost război serios şi moarte, nu gluma, ştiţi?

N-am primit. În sfârşit, eu am insistat să nu insiste. Şi zice: „Dar, totuşi, vrem să facem o mare catedrala în

Constanta. Şi va chemam acolo ca să binecuvântaţi, când se termina”. N-am mai fost informat că ar fi făcut ceva. Cam ştiu ce biserici s-au început prin Constanta. Aşa.

Aşa cu macedonenii. Ei, nu-i uşor să îi scoţi de la greci.

P.I.: – Cu grecii e greu de luptat.

P.A.: – Chiar în Sfântul Munte. I-au făcut cetăţeni greci pe toţi, şi „Ce român? Ce sârb? Ce…?” Au uitat că erau ţările acestea care garantau acolo – vorbesc de România, care a carat acolo, şi mai ales, a făcut la biserica asta, Sfântul Pantelimon, ruseasca, biserica de la temelie e făcută de Neagoe Basarab, de români de-ai noştri. Am fost la o mănăstire, care-i acolo în centrul ăla unde este şi comandamentul Sfântului Munte. La Căreia. Şi am mers prin spate, pe-acolo, pe la magazinele alea, pe acolo, pe cărări, cu Părintele Iustinian, şi nişte sfinţi români, într-un fel pe dedesubt pe acolo, atât de mititei, băgaţi, pictaţi pe acolo, care… Şi mari ctitori au fost românii acolo. Părintele Iustinian s-a luat de ei, ştii? Ăla nu prea putea să reziste, pleca capul, şi nu ştiu ce. „Lasă-i domnule, acuma. Sfinţii rămân tot sfinţi, n-avem ce să le facem. Şi nu te poţi lupta cu ei, cu niciun chip”. Vă spun ca eu am avut şi nişte cunoştinţe, aşa, cu greci, nişte oameni ai lui Dumnezeu, fără discuţie, mi-a plăcut tare mult de ei. Mi-au pus zeci şi zeci de întrebări, m-au găzduit pe mine şi pe părintele, acolo, vreo două zile, sau trei, şi-am cunoscut Atena – îţi spunmai bine ca Bucureştiul. În fiecare zi plecam dimineaţa, puneam centurile la maşina – cu maşina lui, ştii… Ne-a dus… Vorbea şi româneşte. Mai stricat, aşa…

P.I.: – Era macedonean?

P.A.: – Nu. Grec, grec sadea. Nicolae. El era supărat ca fiul lui e în America şi s-a făcut jidan. Iova o chema pe nevasta-sa, foarte cumsecade. Plecam şi mergeam prin Grecia… Aşa că am văzut, fără să vreau, Grecia. Atena am văzut-o toată. Tesalonicul pe cât a fost cu putinţa. Dar Atena… am fost peste tot. Acropolele l-am văzut… Ne-am dus pe-un munte, acolo, dar nu departe de Acropole, pe un munte, unde era o bisericuta, drept în sudul muntelui. Dar

acolo era şi restaurant, era şi... Era şi un... aparatul ăsta, care apropie, mare, o lunetă de-asta. Şi am văzut Acropole ca şi cum eram acolo, ştiţi?

P.I.: – Cum vi s-a părut Muntele Athos? Cum vi s-a părut, aşa în mare, în sens duhovnicesc? Şi ei trec printr-o criză...

P.A.: – Părinte, da, trec printr-o criză, ei. Nu este chiar uşor. E lipsa de personal şi la ei. Însă unii au insistat foarte mult, am găzduit într-o mănăstire, numai de intelectuali: ingineri, medici... Şi erau acolo, ei au făcut planul la mănăstire, ei au făcut planul bisericii, ei au făcut tot. Şi tare le-a plăcut de noi, aşa, am fost într-un fel, destul de liberi cu ei la discuţii... Şi într-adevăr, sunt şi ei într-o criză, sunt într-o lipsa, aşa... Menţin, menţin slujbele...

P.I.: ... Ei! Şi acolo s-au încuibat?

P.A.: – Era prieten cu el. La Constanta, cumva... Cu Visarion.

P.I.: – Aud că-i bolnav, aud că-i paralizat. Sau numai vorba merge?

P.A.: – S-ar putea, dar cert este ca oamenii ăştia acuma, care sunt... toţi sunt simpli... Ca foarte mulţi s-au mai spovedit la mine şi eu am refuzat să mai... două căpetenii sunt, două grupuri. Unul condus de o femeie, aşa, Elena, şi unul de un băiat, care-i cântaret: Constantin Păduraru. Domnule, de când m-am dus eu la Techirghiol, când am auzit... am văzut ca nu e-n regulă. Şi un părinte zice: „Ce-i cu visarionieştii aia, părinte?” Eu când am auzit aşa am înţeles că şi preoţii... Era şi un părinte de la biserica greaca, aşa, în sfârşit... Şi acuma e cu episcopul, episcopul, care nu-i menajează, dar nici nu ia măsuri tari, decât aduna material, informaţii... E în lupta şeful ăsta al lor cu preotul care... un părinte foarte bun, Părintele Gheorghita... eu l-am susţinut în facultate... duhovnic... un preot foarte vrednic, de la biserica Sfântul Ioan Botezătorul. Şi s-a sesizat şi episcopul, şi în sfârşit pe-acolo. Şi acuma ăla mi-a trimis un pomelnic să-l pomenesc, că vrea să-l omoare. Adică vrea să-l omoare pe preot, ştii?

P.I.: – Cine, ăştia, visarioniştii?

P.A.: – Visarionistul ăsta, da. Venea cu casetele în biserică, cu oamenii lor în biserică, pentru că nu-i mai primesc preoţii. Aşa. Să se spovedească după dispoziţiile aluia, numai la cutare... Eu eram unul care eram vizat să se spovedească la mine. Eu, când am auzit chestia asta... Poate să zica... Nu. Şi în sfârşit, problema asta visarionista este... Mai ales în Constanta, în oraş, şi, oarecum şi în oraşele vecine: Mangalia, nu ştiu ce.

P.I.: – Aici la noi în Bucovina poate mai toţi...

P.A.: – Prost este ca... a început şi asta de la Vladimireşti, că e Ioan Evanghelistul, că nu ştiu ce.

P.I.: – Da, că-s sfinţi... Ei se numesc ca „eu îs sfântul cutare, tu eşti sfânta cutare”...

P.A.: – Şi lucrul ăsta nu-mi spune decât la cei mult apropiaţi lui, convinşi că trebuie să le spună fără teama ca cine este el. Şi tocmai una d-aia, o inginera, nu ştiu ce era, tocmai aia a venit şi mi-a... care când a auzit, femeie serioasa...

P.A.: ... domnule! Să asculte de preotul paroh, acolo!

P.I.: – Face o separare, o separatie de...

P.A.: – Baga casetele în biserica şi asculta casetele lui.

P.I.: – Propaganda... în biserica...

P.A.: – Ăştia aveau colţi, contraziceau preoţii... nu putea să se ducă oriunde... decât unde erau dirijati să se ducă... şi, sigur, chestii d-astea. A provocat ilaritate, adică a provocat nemulţumire, a... Asta, Gheorghita, i-am spus: „Fii atent, că ai să te...” Nu m-a ascultat, şi până la urma urmei, a vorbit în biserică, zicând: „Nu mi-am ascultat duhovnicul, pe Părintele Arsenie de la Techirghiol! Nu l-am ascultat, şi am făcut o greşeală!” Aşa. „Iau sabia, şi... de-acuma mi-e deschisa, şi nu mai crut nimic! Uite ce mi-a făcut Nuţi: a luat atitudine, aşa, frontala...” Însă sunt doi preoţi la parohia aia. Şi unul s-a împrietenit cu asta, cu cântaretul ăsta, un băiat cu tupeu, cu nu ştiu ce.

P.I.: – Acum, că sunt şi fraţii ăştia mai mulţi aici, ucenici ai noştri, Părintele Serapion e vecin aici şi ne-ajuta

la Sfânta Spovedanie, că suntem într-o… cum ştiţi, aţi observat peste tot: nu mai dovedim cu spoveditul. Vorbesc de mireni. Acuma, fiindcă e post, e mai uşor, dar…

P.A.: – De lucrul ăsta mă plâng şi eu…

P.I.: … cum aţi vedea o ameliorare a crizei de duhovnici în ţara? Am văzut asta şi în Muntele Athos, şi oriunde, dar cum s-ar putea? Tineretul e prea tânăr… Generaţia de mijloc, cam care am fost eu cu părintele Victorin, cam pe la 60 – 65 – 70 de ani, suntem cei care ne-au scos cu decretul la comunişti.

P.A.: – Câţi ani aveţi, Părinte Serapion?

P.S.: – 69.

P.A.: – E generaţia care ne-au sacrificat când a fost cu decretul, în 1959 – 60.

CASETA 3

P.A.: … şi nu eşti singur aici, sunt atâţia care fac toate aceste lucruri. De aceea bine am zis, când am zis, de ce am zis, cum am zis: Să fiţi statornici. Asta-i ultimul cuvânt.

…bucuraţi-vă de mănăstirea asta. Mănăstirea-i buna, are privegheri, are slujbe în toată noaptea, are Liturghie în toată ziua, are pădure unde mai respiri aer curat.

— Părinte, avem Sihla, aici, la câţiva kilometri. Putem să mergem fără blagoslovenie de la părintele staret?

P.A.: – Nu va jucaţi cu blagoslovenia! De ce fără? Zi-i aşa, din când în când: „Părinte staret, datini şi noua voie, din când în când, nu astăzi, când o fi mai posibil să mergem şi noi către Sihla. Mai ne răcorim prin pădure, nu ştiu ce”. Şi n-o să fie câinos, să nu-ţi dea voie. Dar nu va grăbiţi cu tot dinadinsul să plecaţi pe la schituri.

…părinte”, zice, „avem un preot foarte rău. Da’ ţinem la el, părinte, că-i al nostru”. Ei, poftim! Dar dacă ar fi fost bun? Ţineau la el chiar dacă era rău.

Par. Ioanichie: – Am auzit că nu-i mai împărtăşeşte aşa des la Vladimireşti. Aşa am înţeles.

P.A.: – Dar nu-i asta primejdia. Problema e că au intrat în erezie. Îmi spunea cineva ca „uite-aşa mişca paharele la bucătăria lor!” Spiritism! Şi cred în

reîncarnare.

P.A.: – [Părintele Ioan Iovan] trimite lume şi le zice „Duceţi-vă la Techirghiol, la fratele meu, Părintele Arsenie”. Ce frate?! Lasă-mă în pace, domnule… Toată viaţa mi-a făcut amărăciuni. Eu am stat cu el de vorba în închisoare, şi îi umbla mintea pe unde nu te gândeai…

P.I.: – Îmi spunea Părintele Bejan despre disputele cu Părintele Ioan…

P.A.: – A fost intrigant. Îl acuza pe Patriarhul Iustinian, când eram în închisoare, şi-l ataca pentru faptul că a dat ordin preoţilor să spună la oameni că pot munci şi Duminica. Aşa era sub comunism: te lua la însământări, la un ştiu ce. Şi i-am spus: „Asculta, părinte, un patriarh are voie să facă nişte derogări pentru salvarea situaţiei. Pentru ca înainte erau prigoane mari, iar bietii episcopi făceau pogoraminte foarte mari. Bunaoara, un episcop, foarte bun, avea necazuri cu împăratul, iar acesta era împotriva lui, căci era, în ascuns, un mare duşman al creştinilor, dar nu mai avea ce să facă, pentru că erau de acum mult prea mulţi. Şi nu putea să-l mai prigonească pentru ca ducea o viaţă cuvioasa. Şi atunci unul din sfetnici îi zice împăratului: „Dacă vreţi să-l prigonim, să-i găsim o vina dintr-ale lui, dintr-ale Bisericii”. Şi acolo sărutarea mâinii împăratului era o obligaţie din partea episcopilor. Zice împăratul: „Da, da, e buna ideea, dar cum să facem?” „Uite cum facem: în sala tronului pune tronul mai în fund. Şi umple drumul de la uşa până la tron cu covoare cu cruci pe ele. Să-l chemăm pe episcop. Dacă vine, îl învinuim ca a călcat crucile. Dacă nu vine, îl învinuim că n-a vrut să sărute mâna împăratului. Şi-l cheamă pe episcop. Eparhul, când vine şi vede covorul cu cruci, îngenunche, săruta crucea, păşeşte peste ea, peste restul covorului, şi săruta şi mâna împăratului. Şi n-au avut ce să-i mai facă. Dar vezi la ce umilinţe erau supuşi?

Deci, un patriarh, n-are voie să spună la oameni că pot munci şi Duminica? Duminica, mai întâi de toate, este sărbătoare oficializata abia la Sinodul de la Niceea, la 325. Din tradiţie se ţinea Duminica, nu erau legi. Şi i-am spus

Părintelui Ioan: „Ia, asculta, dar tu nu calci un canon?” „Eu?” „Da. Este un canon care spune aşa: la preotul tânăr să nu se împărtăşească maici. Iar matale erai, la 22 de ani, preot la maici. Şi te-a oprit cineva? Asculta, Ioane, dacă nu te smeresti, praf şi pulbere te faci! Noi nu trebuie să cedam la gusturile şi capriciile oamenilor”. Oricum, a făcut multe, nici nu ţi le mai spun. Şi acuma, l-a iertat Iustin, Patriarhul, la intervenţia unui ierarh, şi l-a recunoscut. I-a ridicat caterisirea.

P.I.: – Dar, ce e mai grav, am observat ca şi la greci au început să se împărtăşească fără spovedanie. Îi împărtăşesc în fiecare sărbătoare, şi fără rugăciuni de împărtăşanie. S-au laicizat mult. S-a săvârşit o desacralizare a Sfintelor Taine.

P.A.: – Au un principiu stupid: să te împărtăşeşti pentru a recupera timpul cât ai stat neîmpartasit. Este, oare, vreun moment, vorba de cantitate? Nu.

P.I.: – Şi la ruşi am văzut treaba asta. Mulţi se împărtăşesc aiurea. Dar nu chiar ca la greci. La greci este o profanare a Sfintelor Altare. Este, mai bine zis, o influenţa catolică. Ei zic ca fug de catolici cât colo. Şi când câţi, îi imita pe catolici.

P.A.: – Dar ruşii, părinte, mai au şi alta: dacă hirotonesc un preot, acesta are voie să mărturisească fără hirotesia de duhovnic data de arhiereu. Când a fost patriarhul, nu ultima data, ci mai înainte de asta, mi-a dat un Arhieraticon cu dedicaţie. „De ce îmi daţi mie asta, Preafericite? Ce să fac eu cu el?” Dar episcopul de Constanta zice: „Nu se ştie, nu se ştie...” „Ce să se ştie? Doar n-o să mă facă episcop la 80 de ani. Cum să nu se ştie?”

P.I.: – De asemenea, am observat, chiar la greci, ca ei nu ţin deloc condica anuală. La noi tot se mai ţine. La ei, însă, deloc.

P.A.: – Părinte draga, canoanele sunt nişte trasoare foarte bune pentru orientare. Ca tu foloseşti canonul cum vrei, mai înţelegem. Dar să-l neglijezi, asta nu e voie.

P.I.: – Dar, cum vi se pare mişcarea Părintelui Ioan de

la Recea?

P.A.: – Eu numai din auzite mai ştiu ceva. Exagerează cu deasa împărtăşanie, asta e clar. Nu i-a ieşit din cap. Părinte, şi eu as putea spune ca uneori împărtăşesc des, dar pe un temei. Eu împărtăşesc maicile, mai ales în Postul Paştelui, şi la două săptămâni.

P.I.: – Da, sunt călugărite, fecioare, în duhul Sfinţilor Părinţi, e altceva. Dar la dânsul, acolo, la Recea, mai e ceva dubios: şi-a băgat coada o mişcare de binefacere, care are un caracter secret, care a făcut acolo un azil de bătrâni, un cap de pod pentru cei din occident. Nu-i lucru curat acolo. Şi unii spun şi altceva.

P.I.: – De mişcarea Părintelui Ghelasie de la Frasinei ce ne spuneţi? Se amesteca Ortodoxia cu ideile budhiste, cu reîncarnarea, cu plante, cu rădăcini, cu buruieni…

P.A.: – Cu pâine harica (părintele râde).

P.I.: – Iei faina, o înmoi şi usuci la soare, apoi la umbra, o mănânci şi zice ca după aceea ai har în tine.

P.A.: – Felix e împotriva lor.

P.I.: – Şi eu sunt împotriva lor. Eu am văzut o carte a lor, o am în casă, dar nu o mai găsesc. „Isihasm” se numeşte. El are multe cărţi.

P.A.: – E scrisa mărunt, nu se poate citi.

P.I.: – Nu numai ca mărunt, dar nu înţelegi ideile. Totul e pus cu litera mare şi, sus, numele lui, apoi titlul cărţii: „Isihasm”; mai jos: „Dialog în absolut”, şi mai jos: „Editura Axis Mundi”. Asta înseamnă „Editura masonica mondială”. Ca să ştiţi. Noi suntem informaţi în privinţa aceasta. Şi el colaborează cu ei, iar cartea înăuntru e plină de însemne budhiste şi yoghine: yin şi yang, idei de reîncarnare, niciun citat din Biblie, şi o semnează „Ghelasie”. Aţi auzit de cărţi din acestea? Iar pe coperta cărţii, culmea, pe coperta mare a cărţii, apare steaua lui David şi semnul masonic pus ca un blazon, ca o sigla, peste Duhul Sfânt. Deci Duhul Sfânt este cenzurat de sigla masonica.

P.A.: – E ceva amestecat, părinte.

P.I.: – Ceva… Doamne! Şi erau cei doi de la Râmnicu

Vâlcea, iertaţi, am vorbit cu ei – eu sunt îndrăzneţ. N-a făcut nimic! Am vorbit şi cu înaltul de la Iaşi.

P.A.: – Steaua lui David, să zic aşa ca să fiu înţeles, este adoptată de evrei. E „crucea” lor.

P.I.: – O fi de evrei, dar nu trebuie să o pui peste Duhul Sfânt.

P.A.: – Dar, David, părinte, când a făcut steaua aceasta n-a făcut-o fără rost, a făcut-o Împăratul David. Uite de ce (să mă scuzaţi că vă dau o mică explicaţie): steaua lui David, când a făcut-o el, a considerat ca fiinţa omeneasca este în fruntea tuturor lucrurilor creaţiei lui Dumnezeu. Şi, atunci, el a vrut să prindă aici omul, care înseamnă şi femeie. Şi, atunci, pentru om, care e tare în umeri, a făcut triunghiul cu baza în sus. Un triunghi echilateral. Pentru femeie, care e mare în solduri, pentru naşteri, a pus triunghiul inversat. Şi aici e om şi femeie. Are o motivaţie, numai ca noi nu o acceptam, pentru ca evreii, propriu-zis, nu se astâmpăra cu tot ce fac.

P.I.: – Deci, cu Ghelasie, ştiţi ceva anume? Nu cumva este înrudit cu cazul de la Pucioasa? Eu văd ceva dubios. A spus Părintele Staniloaeva spun ca să nu uit –, înainte de a muri cu vreo câteva luni ceva: fusesem pe la el, şi printre altele spunea şi aceasta: „Părinte, avem, în Biserica Ortodoxă Româna şapte cazuri grave care ne îndepărtează de Ortodoxie”. „Care sunt aceste cazuri, părinte profesor?” „Vladimirestiul, cu toată mişcarea lor; al doilea, mişcarea de la Mănăstirea Recea (a pus-o separat); mişcarea cu tatăl, fiul şi cu duhul sfânt, cu aceia, Gherasim şi Arsenie de la Cocosu; Visarion, visarioniştii, despre care aţi vorbit; Ghelasie de la Frasinei; şi Pucioasa. V-am spus, sunt şapte cazuri în care Biserica trebuie să ia nişte măsuri. Noi nu putem să lăsăm aşa.

P.A.: – A apărut şi Pucioasa aceasta… Eu, i-am cam amenințat pe ăştia, le-am spus la cei care îi susţin ca Visarion are ceva legături cu Pucioasa.

P.I.: – Are şi cu Vladimirestiul, să ştiţi.

P.A.: – Şi i-am cam speriat pe preoţi. Am fost întrebat, de fapt, de o ziarista care a fost directoare la Europa

Libera, care e o fiică duhovnicească de a mea. O fată buna, o femeie cumsecade.

P.I.: – Doina Alexandru?

P.A.: – Asta, Doina Alexandru. De fapt, Dorina Alexandru.

P.I.: – A venit la Galaţi, înapoi?

P.A.: – Îşi face casa la Costineşti. M-a întrebat despre Pucioasa, şi i-am spus aşa: „Dacă am pune într-un vas de reacţie elementele de la Pucioasa, prea multă pucioasa ar ieşi!… Adică nişte pucioasa şi nimic mai mult.

Ce-au vrut să facă? Irineu [Bistriţeanul], asta, îmi era fiu duhovnicesc. L-am salvat pe omul ăsta, părinte, când era diacon, dintr-o stare sufletească foarte interesanta. Şi l-am salvat foarte simplu: i-am zis: „Schimbă-ţi punctul de vedere, domnule!” Şi şi-a revenit. Şi mi-a rămas apropiat sufleteşte. A retractat, s-a pocăit, s-a schimbat. Vorbeam cu Preasfinţitul Vartolomeu Anania: „Părinte, zice, îşi vede de treaba, şi-a recunoscut greşeala”. Nu poţi să-l condamni. A fost racolat de tânăr.

P.I.: – Eu m-am mirat tare de cazul Frasinei: cică vin sute de studenţi, şi-i hrăneşte cu turta uscata la umbră. Staretul tace…

P.A.: – A atacat un student, odată, problema: am citit un articol foarte frumos, şi-l acuza pe Ghelasie de multe lucruri. Eu am nişte studenţi la Constanta, care i-au fost ucenici: mi-au adus şi mie o turta: sta pe masă, acolo şi se usuca degeaba. Şi i-am întrebat: „De ce o numiţi turta harica? Hristos a făcut Sfânta Împărtăşanie cu «artos», cu pâine, care este pâine dospita, după Legea Noua, nu «azimos», după Legea Veche. Legea Noua e cea cu pâinea desăvârşita, care era Hristos”.

P.I.: – Hristos a mâncat pâine, cu peste şi cu fagure de miere, şi a mâncat pâine normala, nu turta jidovească.

P.A.: – „Şi de ce veniţi cu elemente de-astea? De ce semănati confuzie cu «pâinea harica»? N-avem destule? Ne-au zis ceva Sfintele Sinoade despre astea? De ce inventaţi?”

P.I.: – Nu pune accent pe Sfânta Împărtăşanie. Nici

nu pomeneşte. Şi o mai avem pe maica „Veronica” cu budhismul ei, şi echipa e completa. Cum vedeţi lucrurile acestea? Eu am tot făcut presiuni: i-am spus şi înaltului de la Iaşi, i-am arătat cartea, şi mi-a zis ca să i-o dau. Zic: „Nu, că mi-o luaţi, şi pe urma pierd dovada”. „Pai să facem un memoriu către Sfântul Sinod”. „Facem”, zic. Dar ce s-a întâmplat cu memoriul, nu ştiu, ca nu mi-a mai zis nimeni nimic.

P.A.: – Nu se face nimic, pentru că e de competenta episcopului locului. Iar acesta motivează, precum Casian (căruia i-am zis: „Dacă va prind cumva că îi menajaţi şi nu va aparaţi cu vitejie de eresuri şi inovaţii, să ştii ca rupem relaţiile”), că nu are curaj. „Maica” Veronica are nişte paznici îndrăciţi, care l-ar fi ameninţat pe Casian ca dacă se leagă de ea, îl arunca în Dunăre. E lucrare diabolica. Să mă ierte bunul Dumnezeu, dar aştept să moară şi asta. Altfel, nu ştiu cum se poate rezolva. Şi are o mănăstire frumoasă, curata, şi organizata, şi cu asta speculează. Dar fetele sunt defectate: „Sfânta Veronica” şi alte asemenea. Şi mai prost e ca ştiu multe amănunte legate de maritisul ei. Măcar să se fi smerit.

P.I.: – Gigel face un fel de liturghie, cu un ritual specific al lor, amestecat cu spiritism, acolo în Brăila, şi se lauda cu asta. Îl ştiţi pe Gigel.

P.A.: – Cum să nu? I-am fost duhovnic. Şi a avut nişte părinţi minunaţi, care la un moment dat s-au călugărit amândoi. El şi Veronica au apelat la mine să-i spovedesc când erau împreună. Şi i-am refuzat: „Practic, va iert, dar veţi continua în păcat”. Măcar să vă văd pocăiţi, şi apoi discutam. Şi asta acum treizeci de ani. Şi acum câteva zile mi-a scris Gigel. Nu l-am mai văzut de la proces; a fost şi el în „Rugul Aprins”. El era cu studenţii arhitecţi pe care îi întreţineam duhovniceşte. Şi a avut un accident cu maşina şi avea nevoie de bani. I-am trimis vreo 200.000 de lei, ca nu erau bani mulţi. Şi au trecut câteva săptămâni şi am primit răspuns, că-mi mulţumeşte şi că va veni la Techirghiol. N-a venit când a spus ca vine. Am auzit că face pe preotul pe undeva. Dar cu spiritismul n-ajunge

dreptate. E tentant, e drept, să stai de vorbă cu morţii, care de fapt sunt draci, şi e o chestie să vezi mişcându-se paharul de unul singur. Şi dracii fac asta ca tu să crezi ca vorbeşti cu sufletul mortului. Parca ei sunt de capul lor acolo!... Ştiţi ca Saul a fost, din punct de vedere al legii lor, împotriva spiritismului. Iar în Lege este scris ca cei care se ocupa cu asta trebuie omorâţi. Iar Saul, când era prizonier la filisteni, a făcut spiritism. L-a întrebat pe Samuel, iar „Samuel" i-a răspuns: „Astăzi vei fi cu mine". „Cu mine", adică cu dracul. Iar în ziua aceea s-a sinucis. Şi l-a luat „Samuel", adică dracul.

...„... a murit". „S-a pregătit?" „Nu, nu". „Dar măcar să te interesezi dacă era credincios, dacă nu era împotriva lui Dumnezeu, ca măcar să-l pot pomeni". „A fost credincios, dar era nepregătit".

E greu cu spovedania. S-au făcut nunti, părinţilor, de mi-e şi frica, şi urât, să vă povestesc. S-au făcut cununii cu unul din miri mort.

P.I.: – Doamne, n-am mai auzit de aşa ceva!...

P.A.: – Vă daţi seama?... Preotul ăla l-a cununat, dar el era mort...

— Au săvârşit Tainele la morţi?!

P.A.: – Nu-i voie cu niciun chip! Nici pentru copii nenascuti, nici pentru cei născuţi, morţi sau care au murit. Ferească Dumnezeu! Dacă-i aşa, ne ducem la cimitirul turcesc şi îi facem creştini pe toţi. Şi la jidani, şi la toţi. Domnule, exista un cuvânt, chiar la Părintele [Nicodim] Sachelarie: „Sufletelor moarte nu li se poate administra nicio Taina". Gata.

— Dar ce părere aveţi de preoţii care deschid cartea şi ghicesc?

P.A.: – Acestea sunt nişte lucruri foarte condamnate. E ghicire. Înţelegeţi, merge la vrăjitorie. Să te serveşti de cărţile sfinte este cel mai grav lucru. Avem foarte dese cazuri.

P.I.: – Îţi spun: „ai să te măriţi, ai să te-nsori"...

P.A.: – Da, da, în duhul diavolului. Lucrează diavolul în ei. Foarte grav. Acuma, vă închipuiţi, eu, cu barba mea,

ce zic când vin la mine: „Părinte, am venit să-mi deschideţi cartea”. Mai, când aud de chestia asta, le şi zic: „Ar trebui să vă dau afară. Aţi venit la vrăjitor, sau aţi venit la preot? Te-am înţeles în necazul pe care l-ai avut, nu ştiu ce, îţi citesc rugăciuni, în genunchi îţi citesc rugăciunea, dar asta e prea mult”. Ei, vine o femeie, cu o altă femeie, să le „deschid cartea”. „Cum să o deschid? Asta o fac vrăjitorii! Nu e voie!” „Da, zice, dar mi-aţi deschis-o mie!” zice ailalta. Când am auzit, să-nnebunesc şi mai multe nu. Mi-a venit în minte să o şi întreb: „Şi cum am făcut, domnule?” „Aţi îngenuncheat şi aţi citit...” „A... pai am deschis să citesc rugăciunea, nu să-ţi ghicesc”. Cu toate că uneori mai zic şi pe de rost rugăciunile. Să fiţi împotriva acestor lucruri! Este un părinte la noi, în comuna Limanu, care e bătrân. Deschide cărţile, baga femeile în altar, acolo le deschide cartea... Vă daţi seama ce râs şi batjocura!... Să ferească Dumnezeu!

— Este unul aici, de vin femeile şi-mi spun: „Părinte, ce-mi spune el e adevărat. Aşa cum spune el”. Mai mult, face multe binefaceri, milostenii, cu banii pe care-i câştiga acolo. Şi oamenii spun ca el nu cere bani.

P.A.: – Adevărul este ca cele prost agonisite sunt bine împărţite. Nu este voie să facă acest lucru! Nici nu e voie să dea la biserica aşa ceva.

P.I.: – Aşa e, sunt bani blestemati. Chiar dacă face biserici cu ei.

P.A.: – Nu ne interesează ce face cu banii ăştia. E vorba că are un sistem mârşav de a aduna banii ăştia, ştiţi?

P.I.: – Dar acuma sa va mai întreb ceva: ce ziceţi de mănăstioarele noastre? Vin tinerei din aceştia, multisori. Copiii toţi îs buni, bine intenţionaţi, dar nu prea au răbdare. E nestatornicia asta. Ce părere aveţi despre ei? E o boală a vremurilor de astăzi? Au plecat în Sfântul Munte vreo treizeci de la noi. Şi vin înapoi. S-au supărat şi grecii pe ei, ne-am supărat şi noi, ce-i de făcut?

P.A.: – Părinte, am fost întrebat, în „Convorbiri duhovniceşti”: care e primul lucru pe care un frate trebuie să-l facă, pentru a nu greşi. Zic: „Primul lucru este să fie

statornic, ca dacă nu e statornic, ce mai putem spune de altele? Nestatornicia este prima mare greşeala, foarte grava, dar ce să-i faci? Trebuie măsurat mai bine la primire. Căci ne putem înşela. Trebuie să-i spunem: „Frate – eu aşa fac, ca la mine vin foarte mulţi, mai ales fete –, să zicem că te primim. Dar să iei aminte un lucru: dacă pleci şi dacă te întorci, cazi în anatematizare. Să te ferească Dumnezeu! „Cum e părinte? Chiar aşa?” „Chiar aşa”. Şi le dau un exemplu, cui e mai cu înţelegere şi mai cu fructe: „Să-ţi spun o întâmplare: exista un print, un print extraordinar de frumos şi de bogat, calare pe calul lui sirep, şi se-amorezasera de el toate reginele şi toate prinţesele voiau să se mărite cu el, şi el nu voia. Acest print, mergând pe calul lui odată, a întâlnit o fetiţă care păzea mieii, în opincute, simpla. Să zicem că era în România. Se opreşte şi o întreabă: „Mai, fetiţo, tu ai auzit de prinţul ăla – că se dusese vestea, ca de un basm?” „Da, am auzit”. Zice: „Eu sunt. Ştii, vreau să mă-nsor cu tine”. Aia – vă daţi seama, fetiţa, săraca, avea opinci în picioare „Cum să te-nsori cu mine, domnule draga? Dar tu eşti un om aşa de mare!... Cum ar putea să se apere o fetiţă de o propunere aşa de importanta?” „Da. Să fii sigură” „Dar n-ai să mă-nşeli dumneata?” „Nu se pune problema!” „Primeşti?” „Primesc, dar să mă asiguri”. „Te asigur, n-avea grija”. Şi-a primit. Dar el a vorbit: „Am găsit nevasta”. S-a crucit lumea: „Domnule, vezi, el urmarea inimi, spuneau alea care au fost refuzate. Inimi curate. Şi-a găsit o inimă curata undeva, nu l-a interesat rangul social”. Şi s-a dus vestea că s-a însurat. Dar între timp, fetiţa asta s-a răzgândit. „Dar dacă mă-nşala?” Şi-a trimis vorba că nu-l mai ia. „Ce face prinţul ăla, pe care l-a jignit?” Asta-i Hristos, cu noi, care venim la mănăstire. Ce-o să zica Hristos – ca la El am venit să fiu mireasa Lui? Şi de ce pleci? Ce doreşti mai mult? EU SUNT CEL CE SUNT. Puterea puterilor! De ce pleci? Deci, dacă are aceasta lipsa de statornicie, este un om chinuit; ducă-se în lumea lui!” Vedeţi, joaca un foarte important rol şi să-l instruieşti nitel.

P.I.: – Noi îi ţinem doi-trei ani, uneori şi până la patru

ani, să se gândească.

P.A.: – Mie-mi spun nişte maici uneori cum satana pune aşa nişte probleme, fie prin stareta, fie prin altcineva, că nu se mai pot suferi, nu se mai pot suporta. Iar eu mereu le spun: „Nu te lasa deloc: fii aşa, fii aşa! Taci din gura! Şi ce ţi-a zis? S-a dus în vânt ce ţi-a zis! Ţine-ţi crucea mai departe, ce vrei să faci? Voi nu aţi avut – am spus-o publicispitele pe care le-am avut eu. N-aţi avut pustii, şi lanţuri, şi închisori, cum am avut eu. N-aţi avut jigniri de la stareti precum eu" de la părintele Ghermanov. Domnule, pur şi simplu, nu am vrut să mai stau profesor la Turnu, pentru ca acolo, ca profesor de educaţie – eram fratem-au obligat să predau un ALRUS – la început aşa era, poate eraţi tineri şi n-aţi prins. Subiectul la elevi, pe un an de zile, era „Hristos". Dar erau comuniştii la putere. Şi atunci şi-au zis: „Domnule, asta, propovăduieşte pe Hristos cu atâta râvna şi nu ştiu ce..." Le-a venit în minte să îmi schimbe subiectul, să nu mai predau pe Hristos, să predau ALRUS, adică pe dracul. Şi eu zic: „Cum? Nu se poate! Toată viaţa am luptat împotriva dracului şi acuma sa colaborez?" N-am primit. Cu niciun chip. Mi-am dat demisia. Nu mi-au primit-o. Staretul meu, Ghermanov, era şi el profesor, tot de educaţie, dar la alte clase. Şi asta primea. Şi era staretul meu. Eram un băiat disciplinat. Când va zic „staretul meu", va zic ca de un om mare, că era staretul meu. M-am dus sincer la mănăstire. „Cum, preacuvioase?" „Nu!" Mi-am dat a doua demisie. Nu mi-au primit-o. „Îmi dau a treia demisie, şi nici nu mă mai interesează ca o primiţi sau nu o primiţi". Şi nu m-am mai dus. Cu niciun chip. Pur şi simplu, staretul m-a chinuit. M-a mutat din chilia unde eram cu fraţii, de sub cerdacul lui Mircea – la Cozia –, acolo unde pietrele erau mucezite din cauza Oltului, ca Oltul bătea în ele.

Eram fericit, vă rog să mă credeţi. Dar eram şi hotărât: „dacă ma da afară din mănăstire, ma da afară. Mă duc în alta mănăstire, dar nu plec de voia mea. Ei, până la urma urmelor, s-au întâmplat o serie de lucruri, ca mănăstirile acestea sunt curioase – nu ştiţi, că sunteţi

departeeram pe o mosie de trei sute de hectare de pământ, cu şase mănăstiri. Printre care era şi Cozia. Şi trimiteau lunar câte un frate din mănăstire, să supravegheze mosia aia, acolo, cu oamenii de la celelalte. Erau trei sute de hectare de pământ, vă daţi seama ce mosie era. Şi s-a găsit soluţia, să mă trimită pe mine. Dar mănăstirile trimiteau cel din urma frate, de care nu aveau nevoie. Dar m-au trimis chiar pe mine, care eram… M-am dus cu mare plăcere.

Ce-am făcut? m-am dus în Caracal, că era aproape de Caracal, la Comanca, la doi kilometri, şi mi-am cumpărat o capra. O capra care fatase danieleac. Când am trecut eu cu capra aia legata, au început oamenii de pe la uşi să mă roage să le dau iedul. Zic: „Ce să fac eu cu iedul ăsta?” L-am vândut. Şi când l-am vândut, l-au băgat într-o curte mare, acolo, să-l taie, şi capra tipa într-o parte, şi iedul ăsta tipa că-l tăia, şi eu stăteam la mijloc. Mi-a fărâmat inima. Şi am plecat. Nu voia să meargă capra! că îi rămăsese iedul. Dar mie ce mi-a venit în minte: am luat pielea iedului şi am dat-o omului cu care eram să meargă înainte cu ea. Şi ea mergea înainte, după pielea iedului. Alta lovitura! A plâns capra aia trei zile de-a speriat satul. Tipa acolo…

P.I.: – Ei, nu trebuia să-i tai puiul…

P.A.: – Dar de ce? Asta era situaţia. N-aveai ce să faci. Ce era să fac cu iedul? Domnule, şi s-a îmblânzit capra, de nu mai stătea fără mine. Luam apa de la un puţ, de dincolo de mosia aceea, şi se ţinea după mine ca un mielut. Nu stătea fără mine. Şi nu stătea la mulţi, aproape la nimeni. Nu se atingea de ea nimeni, numai la mine stătea. Dar am văzut, domnule, ce înseamnă o capra: făcea stricăciuni, fugeam după ea, ma necăjea, ma pândea.

Aveam un bradut acolo. Şi fiind verde, o ispitea sa mi-l rupă. Şi unde s-a suit? A sărit pe un pod unde era o magazie mare, unde veneau carutele cu bucatele, şi se puneau sacii pe pod şi se băgau în magazia aia. A sărit pe podul ăla, că n-a mai avut unde, ca şi eu fugeam după ea. Dacă am văzut că nu se poate apara, n-am lovit-o, pentru

ca oricum nu mai avea unde să mai fuga. Eu fugeam după ea s-o sperii. Şi de atunci, de câte ori o goneam, fugea pe podul ăla, pentru că ştia că acolo nu o bat. Animale!

Dar să vă spun una mare de tot, de mi-a fărâmat inima. Ma băgam în magazia aia mare, să mă rog. Dar aia, când era afară, tipa afară, să o bag şi pe ea. Nu puteam, că erau boabe pe acolo pe jos, şi era sa ma ocup de ea? Şi am bagat-o, am luat-o aşa de un corn şi de ureche, şi-am tras-o lângă mine, să stea cuminte. N-am avut de lucru, părinţilor, de-am îngenuncheat-o pe genunchii dinainte, ca să o mobilizez. Şi îmi făceam rugăciunile. Când m-am dus a doua zi, a venit şi s-a aşezat singura în genunchi, ca rândul trecut. Vă daţi seama, unde m-a băgat Ghermanov, la mare fericire?

P.I.: – Ghermanov Dinescu? Care a murit subit?

P.A.: – Dinescu. Şi părinţilor, multe s-au întâmplat, dar nu voiam să plec de acolo. Am scăpat nu ştiu câte vagoane de grâu, m-am certat cu primarul, public, pentru a salva grâul, şi l-am salvat. Ca recompensa, i-am spus: „Domnule, nu plec de aici fără blagoslovenie!” Şi dacă a văzut Ghermanov ca eu nu plec, a venit la mine la mine: „Îţi dau blagoslovenie să pleci”. Aceasta era răsplata. „Dar, zice, unde te duci?” „Nu îmi mai sunteţi staret, şi la asta nu mai este nevoie să îmi răspundeţi”.

De acolo m-a luat un părinte, Iscu, staretul de la Tismana. Iscu era o mare figura, nu îl ştiţi. Era să fie ales arhiereu. El, de fapt, era în conflict cu Ghermanov. Şi spune: „Uite pe cine tine Ghermanov la Comanca”. Căci veneau părinţii acolo, veneau staretii de la mănăstirile de pe acolo, şi mă-ntrebau: „Frate Anghele, cum vezi problema cutare?” – necazuri de-ale lor. Şi de acolo, m-am dus, am stat o noapte în Tismana, şi m-am trimis la Cioclovina, vreo patru kilometri în munte. O bisericuta drăgălaşa, monument şi aceea, făcută de un oarecare. Părinţilor, ce amintiri am acolo!... Erau lupi foarte mulţi şi ursi. Şi aveam acolo 15 stupi de albine, şi îi păzeam de ursi. Luam tava noaptea, băteam şi fugeau ursii. Am păţit multe lucruri, foarte multe lucruri am păţit acolo. Nu mă

lasam deloc: am făcut o grădiniţa acolo era un pârâias mai sus: târ, târ, târ, târ, târ. Cine a fost înaintea mea acolo pusese un butoias, şi – târ, târ, târse aduna ziua apa; scoteam dopul seara şi udam grădina, şi se sugea toată apa. Aveam grădina ca la zarzavagii, de-ţi stătea mintea-n loc: aveam noua sau zece butuci de vita, aveam şi ursi… Ce amintiri!…

M-a vizitat Vizarcu, care era şi directorul Seminarului de la Mufleni – lângă Craiovasi zice: „Ia uite pe cine tin aici, în pustia asta…”, că avea nevoie de profesori, avea nevoie de spirituali. Şi a vorbit cu mitropolitul şi mă trezesc în câteva zile cu o invitaţie: „Cabinetul nr. 1, ordinul Ministerului cutare, cutare, cutare, numit profesor la Mufleni, şi nu ştiu ce”. Când a văzut staretul de la Cioclovina – care între timp fusese mutat staret la Tismana, jos, pentru că l-au arestat pe Iscu (şi trebuia să mă aresteze şi pe mine, dar nu le-au dat lupii voie) – a trimis un părinte noaptea acolo. Eu eram noaptea în paraclisul acela – eram singursi vedeam nişte lumini pe pereţi, uite-aşa făceau (Părintele gesticulează cu mâinile în sus). Ce-o fi asta? Nu ştiam. Vă daţi seama… Şi părintele ăla venea cu felinarul, gonit de lupi, trimis de aia să mă aducă pe mine jos. I-am spus: „Nu te mai duce!” Iar cei de jos şi-au spus: dacă nu vine, l-au mâncat lupii; dacă vine, vine. Eu l-am rugat să nu mai plece. El: „Nu se poate!” Şi s-a dus cu felinarul, şi i-au ieşit lupii înainte. Şi iar vad luminile pe pereţi. Zic: „L-au luat lupii la goana”. Şi-a venit înapoi: „Nu mai plec!” Şi-atunci am scăpat de arestare. Eu am fost primul pitit.

P.I.: – Asta, prin ce an a fost?

P.A.: – Nu mai ţin minte… Pe urma, de Iscu, săracul, am aflat în închisoare mai târziu, ca tot m-au arestat de la Slatina, unde eram egumen. Mi-au spus cum a trăit Iscu în puşcărie: o viaţă înalta de tot.

P.I.: – Ce nume de călugărie avea Iscu?

P.A.: – Gherasim Iscu.

Părintele Serapion: – A, este şi-n cărţi…

P.I.: – Era oltean?

P.A.: – Nu ştiu. Era o mare figura. Şi când a murit – mi-au spuszicea: „Uite, vad lumini! Vad numai alb! Numai alb! Numai alb!” Şi aşa a murit!…

Părintele Serapion: – Lundang, Richard Lundang pomeneşte de el. Şi asta a fost în puşcărie la Piteşti. Era protestant.

P.A.: – Şi, părinţilor, chiar de Ghermanov fiind vorba aşa cum v-am spus, eu am plecat din Comanca de acolo. Mi-a spus: „Ce să fac, frate Anghele, sunt un om fricos!” „Părinte staret, îi spuneam eu, frica e păcat de moarte! Nu va jucaţi cu sufletele, ca aveţi în urma încă alţi fraţi care au păţit-o”. Nu-l iubeau aia din mănăstire… „Ce-ai făcut, domnule cu el? De ce l-ai alungat?” Şi n-avea pace. Era exarh. Şi-l aleseseră şi arhiereu, şi nimic. Eu am plecat între timp, m-au preoţit şi eram staret de Cheia; trecuseră ani. Şi ma trezesc cu el la Cheia – acuma era vicar –, împreună cu un părinte – ăla era şi el exarhcu maşina. Eu nu-l mai văzusem de atâţia ani, şi credea ca eu îl duşmaneam. „Nimeni nu ştia de ce goneam eu maşina – venea din Bulgaria, fusese în concediu –, de ce veneam la Cheia”, îmi zice. „Am venit să-mi cer iertare, părinte, pentru ce ţi-am făcut”. Am plecat cu el pe sub pădure, să ne plimbam: „Am auzit ca eraţi pe acolo, pe la Râmnic. M-am dus şi eu să vă văd, dar nu v-am găsit”. „Chiar ai vrut să vii să mă vezi, după câte-ţi făcusem?”, se bucura. Şi a murit la două luni după aia. Eram de-o seama, ca vârsta.

„Şi câte ispitiri am avut eu”… le spuneam la astea. „Ce ispite aveţi voi, mai, că v-a zis o vorbă?” Vorbeam de statornicia în mănăstiri.

Un alt părinte: – Va mai întreb şi eu una: mai am surori din acestea pe care le trimit la mănăstire, şi duhovnicul, dimpreună cu stareta, le bleastema. Am voie să le dau blagoslovenie să se ducă în alta mănăstire?

P.A.: – Aveţi, dacă le blesteama.

— Le ameţeşte de numai de duhovnicie nu mai e vorba.

P.A.: – S-ar putea să fie aşa, dar nu trebuie să o luăm mot-á-mot cum spun ele, ca astea, plângându-se, poate

exagerează. Ştii, trebuie să fim cu dreapta judecată şi noi. Noi trebuie să cercetăm lucrul. Nici asta nu-i bine. Ar trebui să nu vă mai băgaţi. Ce ca le bleastema? Foarte prost din partea lor. Ca dacă-s blestemate, să se ducă să le dezlege un alt duhovnic, şi să-şi vadă de treabă. Părinţilor, statornicia este şi ea avansată pe o ordine a lucrurilor. Să fie o armonie şi din partea celor de sus. Să nu omorâm oamenii. Să nu le cerem foarte mult, iar tu să-ţi faci de cap. Înţelegi, noi punem nişte legi ale statorniciei, încântat, cu argumentări, cu motive, cu exemple. Dar să fie cu înţelegere şi conducătorul.

— Încă un lucru: demonizaţii se pot împărtăşi? Căci îţi pot da peste lingurita, sau vomita.

P.A.: – Da. Eu am împărtăşit din ăştia, dar erau liniştiţi. Îi apuca atunci când îi apuca.

P.I.: – Apropo: Părintele Visarion, de la Clocociov, cică spovedeste tare bine. Sta numai de spovedanie. Dar nu da canon la nimeni. Te asculta şi te dezleagă. Cum vedeţi asta?

P.A.: – Nu ştiu. Am auzit că-i un om bun, şi cuminte. Părinte draga, să ştiţi că nu-i atât de vinovat un preot care nu da canon.

P.I.: – Dar deloc?

P.A.: – Ei, poate că n-o da chiar deloc. Însăşi spovedania e un canon, părinte. Vă daţi seama? Chiar spovedania e un canon. El vine cu emoţii. Totuşi, vine şi spune. Canonul s-a dat ulterior, pentru a fi completata o pocăinţa, ca să dureze. Dar nu e condiţionat de o dezlegare şi de o iertare. Dar îi dai un sfat. Eu, bunaoara, sigur, nu dau canoane mari. Ca zice „Tatăl nostru”, dar zice şi nu zice. Sau zice „Brrr”, şi mi-am făcut canonul... Îi dau canoane din acestea de simţire, de trăire, vezi, creează-ţi un moment în zi şi fa aşa, în momentul ăla din zi. O dată. O singură dată. Chiar treizeci de secunde. Ştii? Ca să-l tin mereu prezent. Asta ma interesează. Ca un „Tatăl nostru”, o dată, cum trebuie, e mult mai bun decât de o mie de ori „târ, târ, târ”. E mecanic, şi atunci nu mai e pocăinţa. Eu lupt ca el să fie mereu prezent. Un fleac, un singur lucru,

dar bun. Ca să fie mereu prezent, măcar: „Doamne, iartă-mă!” şi dacă tresare aşa, o dată, tot e ceva. Fa lucrul ăsta. Gata, e canon, îţi dai seama…

P.I.: – Părinte, acum, înainte de încheiere, daţi un sfat la fraţii aceştia, din tot ce le-aţi spus. La părinţii aceştia, la tineret: acesta e nepot de-al meu, acesta e de la Constanta, acela-i Părintele Paisie, ucenicul sfinţiei voastre, acela-i fratele Dimitrie care poate vine la noi, îl mai avem pe Felix… Datini un sfat pentru tineri, să-i liniştim.

P.A.: – Adevărul este că m-am bucurat că sunteţi de fata, şi tot ce am vorbit, am vorbit pentru toţi. uite, vă spun. Dar să ştiţi ca dacă nu respectaţi lucrul acesta, va trage Dumnezeu la răspundere: să fiţi statornici. Asta-i tot.

— Părinte, dar noi, când am venit în mănăstire, nu ne aşteptam la ce am găsit. Ne aşteptam la altceva.

P.A.: – Draga, eu ştii ce le spun la cei ce vin la mănăstire? „Să faci tu mănăstire!” Sa asculţi, că ai şi făcut mănăstire. Să-ţi tai voia şi ai făcut mănăstire, şi nu te interesa ce fac alţii. Ce n-ai găsit?

— E multă munca, e multă materie.

P.A.: – Draga, astea o să se termine. Păi, ce vrei, trebuie să ne facem mămăliga, să mâncăm, ce să facem, lasam gospodăria sa se împutească?

Un alt părinte: – Aşa le-am spus şi eu: dacă te-nsurai? Dacă te maritai?

P.A.: – Pentru ca, ia aminte: de câte te-a ferit pe tine mănăstirea?!… Mai întâi de toate, nu ştiai ce nevasta iei. O ameţita, şi o beţiva, şi o curvara, şi o nu ştiu ce. Nu ştiai. Nu-ţi dai seama câte zile negre îţi face o sotie căreia nu-i convine cu tine. Tu trebuie să te porţi ca un sfânt cu ea, nu numai să-i faci toate mendrele, şi nu ştiu ce.

Al doilea: Nu ştii ce vecini rai şi hoţi ai. Nu ştii ce copii vei face, nenorociţi, bolnavi, nu ştiu ce. Nu ştii cu ce-ţi poţi asigura hrana zilei de mâine. Toate aceste răutaţi: te întind toţi, te fura, serviciu prost, lefuri neînsemnate, toate astea stau în spatele tău. Aici, însă, n-ai decât să faci ascultarea aia. Dar să nu faci ascultare aşa, în sila. Să se folosească şi firul ăla pe care îl sapi acolo, şi pământul ăla.

Şi dai cât e. Ai muncit de te-ai rupt în ziua aia, mai ales că eşti scutit şi de canon, ca dacă n-ai putut să-ţi faci canonul de cât ai muncit, vom avea înţelegere şi noi, duhovnicii.

— Părinte, dar rămâne canonul, şi tot se aduna, aşa. Ce facem?

P.A.: – Nu, draga, nu ţi-am spus ca ascultarea-i mai mare decât canonul? Pentru ca acel canon puteai să-l faci şi în lume, dar tăierea voii în lume nu o puteai face. Şi atunci asta este important. Pentru ca, dacă e vorba de munca, vă spun eu: nu munciţi cum se munceşte în lume, în fabrica, cu randamente şi nu ştiu unde, şi cu o leafa de mizerie. Nu vă daţi seama ce-i acolo. Nu munciţi. Voi munciţi azi, clopotelul, la masa, este timp uneori şi de liturghie, participaţi la acatist, nu vă plângeţi.

CASETA 4

P.I.: … trebuie să mai treacă încă câţiva ani buni.

P.A.: – Şi noi, care suntem, pe cât ne sta în putinţa, să fim adevăraţi. Adică, în ceea ce priveşte adevărul, să nu-l mistuim, să nu-l mistificam. Pentru ca eu m-am ocupat de nişte preoţi tineri, care se spovedeau la mine. Erau doi fraţi. Nu gemeni, dar fraţi. Preoţi amândoi. Ei, ăştia vin regulat şi se spovedesc – şi nu numai ei, bineînţelesdar tare mi-e drag de ei: domnule, fac exact ce le spui, duc o viaţă model în sat, are fiecare câte şapte copii, şi sunt tineri. Ne încurajează mult. Şi nu numai asta: noi să ne facem datoria fata de ei, şi cei care au chemare, înnascuta, să fie formaţi. Aşa: să aibă o cultură în materie de canoane, aşa, cât de cât, adică sa pună mâna pe Pidalion, ca pe vremea mea nu existau Pidalioane.

Părinţilor, eu am fost spiritualul unui Seminar. În ’50, la Neamţ. Era singurul Seminar în România, şi ăla monahal. Ca să băgam oameni din lume în Seminar, îi trimiteam întâi la mănăstiri, pentru a fi frate de mănăstire şi să intre din mănăstire acolo. Aşa am făcut cu Iachint [Unciuleac], care a fost staret la Putna, despre care aţi auzit. E foarte bolnav acuma, să ştiţi. Poate nici n-o mai duce mult. Are nişte credincioase de acolo care îl ajuta, şi aşa merge. Şi mi-a trimis el vreo două cărţi.

Eu, când eram aici în Sihăstria, au venit doi inşi în mănăstire. Domnule, m-a inspirat Dumnezeu de m-am ţinut de ei, cât au stat – vreo două zilepe aici, şi am vorbit cu ei să se facă călugări, aşa, cu blândeţe, de la inima la inimă. Şi cred c-au rămas.

Eu făceam Proscomidia, adică învăţam într-o grădina de pruni pe elevi cum să facă Proscomidia, căci erau preoţii de mâine. Şi au ieşit, părinţilor, aproape şapte arhierei din ei. Mitropolitul Nestor, de la Craiova, e primul care a fost făcut. Vladica Gherasim Cocoşelu, Adrian, Eftimie de la Buzau, Epifanie Norocel, şi Lucian de la Constanta. Au ieşit toţi de acolo, din Seminarul ăla. Făceam Proscomidia între pruni, acolo, jos, cu ei, pe-un cartof, ştiţi? îi învăţam într-un cartof să facă Proscomidia: „Uite-aşa se taie, uite ce se zice”. Şi-n timpul ăsta a venit, văzând că suntem noi grămada acolo, fiind şi curtea Seminarului mare, a venit [Iachint], şi zice: „Vreau şi eu să mă fac”, nu ştiu ce... Şi-atunci eu zic: „Uite condiţia care e”, şi-am şi plecat cu el la Sihăstria.

În sfârşit, m-am dus, am venit la Sihăstria peste munţi, de la Neamţ, am venit cu el [, cu Iachint], ca să-l înscriu. Dar mergând eu pe drum cu el, îi zic: „De ce vrei să faci mănăstirea ca o trambulina, mai, frate? Să te serveşti de ea? De ce? Cum, te serveşti de mănăstire? Nu-ţi dai seama?” Atunci el, pătruns, ma întreabă: „Părinte, nu sunteţi fratele – de fapt părintele, ca aşa-mi ziceau toti-Anghel?” (Părintele Cleopa n-a mai dat voie să mi se spună „fratele Anghel”, pentru că îi ţineam locul. Dânsul pleca cu oile şi eu rămâneam în staretie, ştiţi? Învăţam lumea. Se sminteau oamenii: „Cum, zice, îi frate?” şi-mi ziceau toţi „părinte”). „Da, eu sunt”. Şi s-a hotărât.

P.I.: – L-aţi luat sub mantie, mi se pare.

P.A.: – Şi-am venit cu el la Sihăstria. Când am venit aicea s-a întâmplat şi-o chestie pe drum: ca aici, când am ieşit din pădure la şoseaua aia care merge la Pipirig – nu erau casele, nu era nimic pe vremea aia pe aici –, domnule, trecuse unul cu oile şi tocmai atunci a ieşit o haita de lupi. Vă închipuiţi cum a fost. Şi pădurarul, pădurar cred că era,

cu pusca şi doi câini a împuşcat un lup şi i-a pus pe ceilalţi pe fugă. Era iarna, înotam în zăpada. Şi-am văzut picături de sânge pe zăpada şi mi s-a făcut mila. De asta îţi spun: trebuie să fim adevăraţi.

P.I.: – Aici este întrebarea: tineretul acesta este, săracul, dar n-are curaj, că-s greutăţi mari în lume.

P.A.: – Bine, acuma, ca metode: problema tot de la Dumnezeu vine. Trebuie să se nasca cei interesaţi. Că nu poate să mă întrebe ceva unul pe care nu-l interesează. Ci doar cineva pe care-l interesează problema. Şi atunci, în situaţia asta, noi trebuie să ştim ce să le spunem, şi să-i încurajam. Şi lor să li se dea curajul să-ntrebe.

P.I.: – Ştiţi unde se tem tinerii, părinţii, preoţii mai tineri, în duhovnicie? Se tem pentru mireni. Sunt problemele acestea legate de avorturi. Desfrâu, alcoolism, avort, astea-s marile probleme pe care le întâmpina un duhovnic călugăr tânăr la mireni. Fiindcă mireanul îţi vine şi el şi-ţi bate-n uşa. Astea-s cele mai mari greutăţi, şi se tem. Şi eu mă tem de ele. Nu ştii cum să le potriveşti.

P.A.: – În sfârşit, nu putem accepta cu niciun chip, cu riscul că-şi pierde credinţa ortodoxă, să accepţi, la o femeie, să facă chiuretaj. E un păcat mare. Şi nu-i vorba de faptul ca a ucis un om, dar a ucis un om nebotezat. Şi e o primejdie pruncul ăla, şi el nu se poate apara nici cu gingăşia de copil care să te biruie, nu se poate nici ascunde, nimic. Şi bagi cuţitul în el, pur şi simplu. Cu atâta dezinvoltura…

P.I.: – Da, e o barbarie curata. Aici se tem duhovnicii. Uite, ucenicul meu, Părintele Antim. Are vreo treizeci de ani. L-au făcut preot şi duhovnic mai de tânăr. Am stat cu el la Mănăstirea Bistriţa. Eu eram trimis acolo, pus sub observaţie, sub comunişti. Părintele Ciprian de acolo l-a făcut călugăr, şi după vreun an l-a făcut şi preot. Şi sfinţia sa este unul din cei mai tineri duhovnici de la noi, care spovedeste lumea. S-a învăţat, şi rezista. Dar mulţi fug de asta.

P.A.: – Părinte, cel mai bine este să întrebaţi. Că sunt fel de fel de situaţii. Uite, bunaoara, eu, când ţineam locul

Părintelui Cleopa aicea, şi eram fratele Anghel, învăţam lumea şi noaptea. Şi lumea asta lasa pomelnice. Şi eu, noaptea eram sacrificat, mai ales când era lume, şi le duceam pomelnicele la Altar. Părinţii ma respectau toţi, ca ma ocupam de chestia asta. Şi le-am vorbit, la lumea aia de acolo, de marea greşeala care s-a făcut, şi pe care am întâlnit-o încă şi m-ai târziu, punând la „morţi" bărbaţii care le băteau. Aici, la Sihăstria, la 40 de zile, cu pomenitul la morţi, a murit unul din ăştia pusi la „morţi". Femeia, însă, mi-a spus. Şi eu povesteam la lume: „Uite ce s-a întâmplat: a murit la 40 de zile, pentru ca tot «Veşnica lui pomenire, veşnica lui pomenire», «Iartă-l, Doamne», şi-a murit". Şi uite ce s-a-ntâmplat. Şi iată ca femeia aia îi vinovata de crima. S-a servit şi de Biserica pentru a omorî.

P.I.: – Da, a compromis şi pe preoţi.

P.A.: – „Noi v-am spus ca să vă convingeţi că nu ne rugam degeaba, ca, uite, s-a-mplinit şi un lucru aşa". Şi spunându-le eu lucrul ăsta acolo, învăţându-i, noaptea, vedeam lumea care îmi lasa pomelnice. Vedeam o femeie că se schimba la fata, aşa. Eu, când am văzut-o, am spus: „Acuma, dacă vreţi, dumneavoastră vă puteţi retrage, şi care vreţi să mă-ntrebaţi ceva, va stau cu toată dragostea la dispoziţie". Şi femeia aia a căzut în genunchi şi-mi zice: „Părinte, eu am scris bărbatul la morţi". Părinţilor, eu cu mâna mea scriam pomelnicele, şi le-aveam în faţa mea. „Hai să vedem", zic. Când am găsit pomelnicul, bărbatul ei era la „vii". Aia s-a speriat. Zic: „Ai văzut? Dumnezeu n-a vrut să-l omoare şi pe asta". Era scris la „vii"! Ea, care mi l-a dat la „morţi". Mi-l dăduse la „morţi"! Şi eu, pentru minunea asta de la Dumnezeu, m-am dus la Părintele Paisie Olaru, că aveam camera vecina, şi discutam chestia asta cu el. N-am vrut să fac caz, să umilesc femeia, ştiţi? Ea, săraca, a făcut pe ea când a văzut chestia asta, ce mai! Ca venise special să-l pună pe-ăla la „morţi". Dar era trecut la vii.

Şi iaca ce poate să-ntâlnească un duhovnic: fel de fel de lucruri.

P.I.: – Dar acuma, cred că cele mai grele lucruri într-

ale duhovniciei, sunt problemele astea: avortul, divorţuri multe (sunt cazuri când da femeia divorţ de bărbat, iar eu zic că nu-i cazul, din motive de alcoolism).

P.A.: – Părinţilor, acuma ce se-ntâmpla: sunt oameni nătângi: le bat de le omoară. Nu sunt decât patru motive ca să poată da divorţ: dacă e adulter, cum spune în Scriptura: afară de adulter, cum zice Mântuitorul.

— Femeia îl poate lasa dacă îl prinde pe bărbat?

P.A.: – Oricine; e libera şi ea.

— Unii părinţi spun altfel. Şi Sfântul Ioan Gura de Aur vorbeşte de asta.

P.A.: – Ei, nu-i chiar aşa fără drepturi. Dar numai dacă-i chestie de adulter, adică dacă una din parţi a înşelat, cealaltă poate să dea divorţ. Pentru ca chestia asta nu este simpla: a încetat dragostea, a încetat tot. Al doilea, dacă vrea unul să-l omoare pe celălalt. Dacă e tentativa de omor şi nu cedează, celălalt are libertatea sa se desparta decât să facă crima. Al treilea, dacă unul din ei se duce la o secta. Dacă unu-i ortodox şi alalalt e sectar, celălalt are voie să se desparta, decât să cadă în anatema, cum e căzuta persoana ailalta. Bineînţeles, dacă sectantul nu a cedat cu niciun chip. Şi al patrulea, dacă pleacă la mănăstire, şi asta numai cu acordul amândurora şi apoi divorţ.

— Am un caz, chiar al unei mame a unui frate din mănăstire, de aici de la noi (care se spovedeste la mine, şi se spovedeste şi ea): ea a dat divorţ de soţul ei, pentru că e preacurvar. Se ducea la altele, au divorţat, s-a dat hotărârea la tribunal, ei acum îs despărţiţi. Dar el, acum, nu vrea să se ducă din casă. Şi sta cu dânsul. Şi zice: „Părinte, ce să fac cu dânsul?”

P.A.: – De fapt, ştii ce se întâmpla? Trăiesc cu alte femei, şi nu le convine să divorţeze. Copiii nu-i încurca, nu se ocupa deloc de ei. Şi le lasa lor şi o zestre morala proasta, pentru ca pe copil – spuneam la atâta lumenu-l învaţa nimeni să vorbească, el vorbeşte precum părinţii, deci ce aude şi ce vede, aia face. Şi tot ce face ăla, ca o bate, că nu ştiu ce, ei înregistrează şi cresc sucit.

Acestea sunt motivele. De ales, însă, dacă e şi caz de adulter şi n-a fost un simplu accident, şi dacă apoi intervine o iertare totala (că am avut şi cazuri de astea), cu adevărat, atunci nu mai da divorţ. Decât să se pocăiască persoana.

P.I.: – Dar în cazul în care divorţează doi, şi la un moment dat se împaca: ce rugăciuni facem noi?

P.A.: – Spovedania, asta e tot.

P.I.: – Dar dacă unul din ei, ori amândoi, îşi fac alta familie, iara după aceea se împaca, ce facem?

P.A.: – Aici nu se mai face nimic. Noi, în tot cazul, nu putem face o a doua nunta la aceeaşi persoana.

Părintele Antim: – Dar când nu are un motiv canonic de despărţire? Şi după aceea se cununa de către preot.

P.A.: – Preotul cunoscător al canoanelor poate să-i zica şi să aprecieze şi el lucrul ăsta. Pentru ca, dacă a încetat dragostea şi e o întindere nesuferita şi o încordare între ei, şi el e un beţiv notoriu, şi vine cu femeile în casă, peste femeia astălaltă, nu mai poţi face nimic. Dar dacă despărţirea e necanonica, nu ne băgam. Dacă îl prindem în unul din cele trei motive, ca cel cu plecatul la mănăstire e cu totul altceva, atunci suntem liberi să dezlegam. Vă rog să credeţi – o spun şi ca o spovedanie: am ajuns în situaţia că se întâmpla multe barbarii. Şi atunci, divorţează, domnule, şi gata. Aud lucruri de te înspăimânti: ca şi-a violat fetiţele (copii mici, de şapte ani), una a venit să-mi spună că avea trei copii cu tată-su, şi nevasta-sa, maică-sa femeii ştia. Vă daţi seama ce-i acolo?

P.I.: – Ei, asta-i, ca o concluzie la ce-aţi spus până acuma: din motivele astea în special, duhovnicii tineri se tem să spovedească mireni. Pentru că sunt problemele foarte complicate.

P.A.: – Părinţilor, vă rog să mă credeţi: este o mare greşeala. Dacă ai apucat să primeşti harul preoţiei, eşti preot. Eu chiar fac lucrul ăsta, dacă-i vreun preot tânăr pe acolo: îi sărut mâna în public, ca să îi dea autoritate. „Uite, Părintele Arsenie ce face!” Las la o parte ca unii îmi săruta mâna pentru ca ştiu că le-o sărut şi eu lor când e lume. Dar

vreau să spun: nicio teama! Ai puterea de a lege şi a dezlega, şi s-a terminat. Pentru ca, uite, şi noi, trebuie să mărturisim arhierei. Pe acela care mi-a dat, mi-a transmis harul duhovniciei. Şi noi mărturisim, ce, e gluma?

P.I.: – Eu am făcut un păcat, nu numesc cine, dar a fost un arhiereu şi m-a solicitat să îl spovedesc. Eram la Patriarhie, acum vreo trei ani. Şi eu m-am temut. Şi i-am spus: „N-am spovedit niciodată arhierei, iertati-mă preasfinţite, nu îndrăznesc”.

P.A.: – Ei, nu. Părinte, dacă avem darul, avem darul.

P.I.: – Dar eu am zis că e bine ca „arhiereu la arhiereu şi proroc pe proroc”.

P.A.: – Ai darul, ai darul. Pentru ca, părinţilor, şi ei sunt oameni. Şi ştiţi ce se-ntâmpla? Au respect pentru domnii care ştiu să păstreze Tainele. Mai ales asta, părinte, te scapa dacă mori, ferească Dumnezeu!

P.I.: – Cum procedaţi sfinţia voastră la arhierei? Care ar fi greşeala mare, pe care o fac aproape toţi arhiereii? O ştim: hirotonesc candidaţi care au mari impedimente. Tineri. Au făcut oamenii scoala şi îi hirotonesc preoţi. Aici e întrebarea, căci eu, spovedind un arhiereu, răspund şi de cazurile lui.

P.A.: – Într-adevăr. Am avut arhierei care mi-au spus că au hirotonit în grabă, că nu ştiu ce. Sunt şi ei oameni, şi sunt şi ei expuşi, săracii, ştiţi? Se şi tem. „Domnule, am duhovnicul meu care ştie să tacă, ştie să mă dezlege, dar îmi da canon”.

Părintele Serapion: – La noi aici nu primesc, nici Părintele Cleopa, nici Părintele Ioanichie.

P.I.: – Iertati-mă, fiindcă e vorba de spovedanie, e cea mai spinoasa problema.

P.A.: – Părinte, şi eu am spus: preoţia nu e grea, decât în duhovnicie, să ştiţi. Duhovnicia e grea. Pentru că e atât de elastica, pentru ca fiecare ins are problemele lui, deosebit de alţii.

P.I.: – Cum procedaţi, căci au venit preoţi de mir la mine şi i-am îndemnat: „Părinţilor, duceţi-vă la preoţii de mir bătrâni, care au 70 – 80 de ani. Mai sunt. Sunt unii

foarte buni. Călugărul, dacă n-are familie, nu cunoaşte problemele preoţilor de mir.

P.A.: – Au venit la mine nişte călugărite pe care un părinte bătrân le asculta, dar nu le dezlega. Se duceau să le dezlege alt bătrân. Auzi tot felul de chestii. Pe urma, în ce priveşte canoanele: părinţilor, nu trebuie se va speriaţi, şi nici lumea căreia îi administram viaţa duhovnicească de canoane mari. Unul dintre cei cu canoane foarte mari a fost Sfântul Vasile. De altfel s-a şi dus vestea: „Domnule, e tare în canoane Sfântul Vasile cel Mare!” Totuşi, canoanele sunt şi elastice, părinţilor. Uite, urmăriţi pe Sfinţii Părinţi şi vedeţi ca ei puneau problema salvarii lucrurilor cu orice chip. Şi chiar şi canonul 102 de la Sinodul al VI-lea Ecumenic, de la 690: cititi-l, că e ultimul canon. (Sinodul V n-a dat canoane, şi nici VI n-a dat canoane. Dar s-au întâlnit după zece ani, după Sinodul de la Niceea, de la 680, în problema monofizita, în care n-au dat canoane. Şi s-au întâlnit iar, după zece ani, să dea canoane. Aceiaşi părinţi. Şi-au dat canoane 102.) Şi 102 vorbeşte despre cum duhovnicul trebuie să procedeze cu tact în materie de canonisire.

Eu am avut ediţia veche după Pravila Părintelui Sachelarie. Şi am avut o întâlnire cu Părintele Sachelarie, după ce-a făcut Pravila (prima). Eram duhovnic la Slatina. Şi m-a întrebat ce greşeli am văzut în Pravila, ca să le îndrepte, ca o face pe a doua. Eu i-am spus ceva acolo, însă nu eram eu în măsura să-i spun lui, că eram foarte tânăr, şi mie, practic, mi-a plăcut. Numai atât ca îl vedeam cam pogorâtor. Şi m-am legat de chestia asta. Şi atunci, foarte cuminte, foarte echilibrat, mi-a spus: „Biserica nu-i omorâtoare de oameni”. „Părinte, zic, eu cuvântul ăsta l-am mai auzit, dar nu asta interesează. Interesează care e legea, şi eu o aplic după cazul în sine: micşorez, las aşa, în sfârşit”.

Dar eu, ca să lăsăm la o parte observaţiile multora – chiar şi Sfântul Grigorie de Nyssa are unele observaţii cu privire la canonisirea blânda –, problema care se pune nu e a timpului de canonisire. Problema care se pune este a

curăţirii, a vindecarii omului. Cum zice Sfântul Ioan Gura de Aur: „Ani vrei să-i dai? Nu, zice, să-i vindeci rana, asta-i lupta!” Şi atunci spune despre avorturi, eu – vă rog să credeţin-am trecut peste trei ani. Dar i-am făcut o teorie de au început să plângă, au început să se tânguie: „Vai, ce-am făcut!…” Vezi, canonisereste.

Şi acu uite ce spune Sfântul Vasile cel Mare – vă dau canonul, cititi-l, vi-l spun aproape textual tot: „74. Cel care are puterea de a lega şi dezlega nu se canoniseşte micşorând timpul pocăinţei pentru cel care se mărturiseşte pocaindu-se de bunăvoie. Unul ca acela ajunge degrabă iubirea de oameni a lui Dumnezeu”. De unde se înţelege ca Dumnezeu aşteaptă pocăinţa, nu timpul, pentru ca Dumnezeu a iertat de la primele cazuri. Femeia păcătoasa, aduceţi-vă aminte. Şi mereu trebuie să ne întrebăm: ce-ar face Iisus Hristos cu cazul ăsta? Mântuitorul a vrut să mântuiască lumea, El pocaindu-se. Bineînţeles, nu se poate fără pocăinţa. Acesta este actul material prin care se vede pocăinţa unui om, mărturisirea. Şi sigur, lacrimi şi nu ştiu ce. Vedeţi, Sfântul Vasile cel Mare! Şi chiar într-o observaţie la alte canoane la Sfântul Vasile cel Mare, se zice: „Se dădeau canoane mari pentru că era şi credinţa mare”. Noi nu ignoram canoanele mari, dar, totuşi, trăim un moment istoric al nostru. Eu acum spovedesc, acum stau de vorbă cu penitentul.

— Şi dacă el vine numai să-şi mărturisească păcatele şi nu se transforma în timp, nu se schimba?

P.A.: – Asta-i altceva. Nu-ndrăzneşti nici tu. „Dacă nu te pocăieşti şi nu te schimbi, nici eu nu te pot împărtăşi”.

Părintele Serapion: – Vin la spovedanie persoane care nu prezintă niciun fel de cainta. Vin glumind, râzând.

P.A.: – Părinţilor, ăştia sunt foarte mulţi. Dar vă spun: noi suntem cei care să-i primim, şi cu bucurie să-l orientam dacă a venit. Totuşi, el a venit. El a deschis uşa. Iertati-mă ca vă spun: stăteam de vorba cu Patriarhul Iustinian – că ne-am avut bine –, cu el şi cu Părintele Cleopa. Şi ne spunea odată cum se ducea la spovedit: „Ma duceam la spovedit, şi când ajungeam la ultimul ivor, deschideam uşa

sa intru la mărturisit…” Adică, ne povestea despre emoţia prin care trecea patriarhul: adică un om, chiar dacă pe atunci viitor patriarh. Asta vreau să vă spun: totuşi el a venit! Nu te-ai dus tu. Sigur că i-am învăţat: „Domnilor, spovediţi-vă!” Şi totuşi el a plecat cu o cainta: „Domnule, s-ar putea într-o zi să… Doamne, fereşte! Ia sa ma asigur!” Noi să speculam faptul că a venit. Nu trebuie, însă, alungat. Însă nu-l dezlegi uşor la împărtăşit, dar nu-i dai nici prea mult.

— Dar să-i dăm dezlegare de păcate la toate deodată?

P.A.: – Domnule, dacă s-a spovedit, eu tac din gură. Acuma vorbim de la caz la caz, ca nu toată lumea-i la fel. Nu-l mai ispitesc mai departe să-i stric pornirea lui spre spovedit. Pentru ca, şi a spune nişte lucruri care-s foarte intime, nu-i uşor. Trebuie să-i întrebi: „Domnule, şi cum ai făcut, jos, cum te-ai dezbrăcat, cum ai făcut…” Probleme astea, ei, săracii, le spun. Mai ales că am întâlnit femei cu păcate din astea sodomice, care le-au făcut cu bărbaţii, şi bărbaţii, între ei, bineînţeles. Vă rog să mă credeţi că e posibil să-mi fi scăpat – o spun ca să fiu corect –, dar ştiu ca pe toţi i-am întrebat, şi nu mi-a scăpat, ori femei, ori bărbaţi, dacă a făcut sodomie.

P.I.: – Da, acu-i la moda…

P.A.: … lucrurile astea urgentează Judecata de apoi, nu trebuie încurajate.

P.I.: – Draga părinte, tot pe marginea ideii care ne-aţi spus-o: eu am propus odată, acum vreo 15 – 20 de ani, să fie, am propus – eram, pare-mi-se, la o masă cu doi-trei ierarhi, chiar la Palatul Patriarhal, şi cu actualul patriarh, mi se pare –, şi am zis aşa: „Datini noua, care suntem începători într-ale duhovniciei, un barem, cam cum să ne purtam cu păcatele omului modern, omului de astăzi, cam între cât şi cât să le dam, să fie pe linie sinodala”. Pentru că te lasa pe tine să judeci tu totul, să te bagi singur în foc, fără a fi pregătit deloc.

P.A.: – Nu aşa trebuie. Noi nu trebuie să facem legi noi, pentru neastâmpărul istoric al oamenilor, înţelegi? Rămân tot cuvintele vechi, pentru ca acolo, vă spun,

canoanele sunt foarte elastice şi putem să scoatem învăţătura. Uite, vedeţi Sfântul Vasile cel Mare? zice ca „ajunge degrabă iubirea unul care se pocăieşte”. Şi va mai spun şi un caz – un caz aşa, ca de Patericun duhovnic a dat unui oarecare ins, care săracul, părea a fi rău de tot, un canon mic. Ala: „E mic, părinte, vai, părinte, eu sunt păcătos!…” Şi asta, dacă a văzut ca varsa lacrimi, i-a micşorat şi din ce i-a dat. Ăstălalt, şi mai şi. Şi a mai micşorat o dată. Până a ajuns la „Tatăl nostru”. Şi acela, în cainta-i amara, muri.

P.I.: – Caz concret?

P.A.: – Da. Caz concret.

P.I.: – Dar, îl dezlegase?

P.A.: – Da, căci acum îi dădea canonul, după ce-i aflase păcatele. Avem atâtea cazuri în Scriptura, şi de multe ori, cu o inimă sincera, se îndreaptă. Aşa ca părinţilor, ţinem locul lui Hristos pe pământ. Domnule, e un adevăr. Nu mai încurci. Măcar că suntem fiul lui Stanca sau al nu ştiu-cui. Nu contează astea. Contează că suntem cu harul ăsta al preoţiei. Fără de care lumea n-ar putea cu niciun chip să se mântuie. Vă daţi seama? De aceea se şi spune ca UN POPOR TRĂIEŞTE CÂT DUHOVNICII LUI.

P.I.: – E foarte frumos! Cine spune, unde aţi citit asta?

P.A.: – În mai multe cărţi.

P.I.: – Interesant. „Trăieşte cât duhovnicii”.

Părintele Serapion: – Aşa zice şi Filaret al Moscovei: „Daţi-mi, zice, o sută de duhovnici, să schimb fata lumii.

P.A.: – Şi de ce? Pentru ca varsa acolo toate păcatele, şi tu ai putere de dezlegare. Dar tu ai să înţelegi, ai să subînţelegi o serie întreagă de lucruri. Vă spun o metodă a mea. O metodă a mea e şi firea mea, nu m-am gândit: ma împrietenesc foarte mult cu omul. Adică ma împrietenesc repede. Prin felul de a vorbi, prin… Vorbeam cu un colonel, odată – eram eu la dentist; dentistul era un maior, şi asta venea la el, şi mă avea la evlavie –, care-mi zice: „Părinte, cum procedaţi cu întrebările mai delicate?” Zic: „Ştiţi cum? Îmi schimb tonul: «Nu cumva (Părintele vorbeşte şoptit) ai făcut cutare, şi cutare?» „Pentru ca psihologic, îl

deschide şoapta asta. Adică: „«… numai noi ştim…» «Da, părinte.» „După ce, bineînţeles, îl dascălesc: „Ferească Dumnezeu să nu-mi spui toate păcatele! Aici, printr-o vorba, scapi de iad. Nu spun eu lucrul ăsta, ci o spune Scriptura: Ce dezlegaţi voi, dezleg şi eu. Ne-a dat aceasta putere Dumnezeu.

Va sa zica, îţi dai seama? Pentru ca ori le spui aci să te iert, ori le spui la judecata de apoi. Dar nespuse nu rămân, omule, să ştii! Acolo pentru judecata, şi aici pentru iertare”. Va sa zica, îl pregăteşti. „Şi ce-ai făcut? Nu te uita la mine că-s om, căci port acest epitrahil plin de har!” Ferească Dumnezeu, ca despre epitrahil se vorbeşte în Pravila Veche ca „dacă-l ia cineva de gât, trebuie să-i tai capul să-l iei înapoi”. Şi tot acolo spune ca „dacă spui păcate la spovedit, de-o-i muri, să te scoată pe sub pragul uşii din casă”. Şi să ferească Dumnezeu, dar să ne osândim sufletele când de fapt e o mare plăcere? Bine că s-a spovedit! Bine că l-ai scos din adânc, din ape! Şi nu-l mai certi ca „de ce e ud?”

— Preoţii care dezleagă iau păcatele asupra lor? Ca la mulţi am auzit asta.

P.A.: – Ei, nu e chiar aşa, ca iau păcatele asupra lor. Preotul este cum vorbim, câţi trebuie să fie. Nu-l dezleagă dacă nu vrea să spună. Rămâne păcatul lui. Nu le ia asupra lui, ca el le arde pe loc.

— Deci e o prejudecata asta, nu?

P.A.: – Păi, adică cum? A luat Hristos păcatele asupra lui o dată pentru totdeauna, pentru tot neamul omenesc, şi a dat harul omului mai departe, prin preot. Dar preotul dezleagă alea pe loc. Omul e fericit că l-a dezlegat, preotul e fericit ca ala-i dezlegat, înţelegeţi, şi relaţia s-a făcut, ce să-i mai ia asupra lui? Adică ce? Ia asupra lui dacă nu se-astâmpăra. Dacă nu face [Taina] corect. Dacă a provocat te miri ce, s-ar putea întâmpla, ca s-a-ntâmplat. Duhovnici care s-au legat de fete, de femei, înţelegeţi? Ştiţi, au venit la mine speriate, înspăimântate, nu ştiu ce. Se mai întâmpla şi chestii d-astea. Şi să ferească Dumnezeu de-aşa ceva!… Înţelegeţi, vă daţi seama… Pentru ca,

părinţilor, exista o putere nevăzuta, care întăreste omul atunci când face binele, mai ales un duhovnic are harul mare.

P.I.: – La spovedanie exista aşa un har, parca atunci îţi vine ideea cea mai bună. Şi omului, de asemenea.

P.A.: – Da, dar ai puterea de a lega şi de a dezlega. Daţi-vă seama că se mai spune – lucrul ăsta nu-l putem concretiza, adică nu-l putem interpreta numai asaca au fost deshumaţi diferiţi duvovnici la care s-a găsit mâna dreapta neputrezita, ştiţi, care au dezlegat mult în viaţa lor. E o interpretare, dar aici nu mă bag. Ştie Dumnezeu…

P.I.: – Dar ce facem cu acel cazuri, cu acele persoane care vin la spovedanie cu multă îndoiala? Şi nu se-angajează nici la canon, nici că nu mai face păcatul. Dar, de exemplu (e foarte simplu de spus, dar greu de rezolvat): vine o femeie. Are un număr de avorturi. Eu o dezleg numai dacă spune că nu mai face de aici încolo.

P.A.: – Nici nu se pune problema…

P.I.: – Dar ştii ce-mi spune? „Părinte, nu depinde de mine. De bărbatul meu”. Şi dacă eu nu am siguranţa şi ea nu garantează că nu mai face, eu n-o dezleg.

P.A.: – Părinte, din momentul în care ea spune şi îi pare rău, eu o dezleg. Că i-a părut rău. Ca ce se va-ntâmpla mai departe, că se crează alte conjuncturi, şi face, aia e altceva.

P.I.: – Dar ea zice aşa: „Soţul nu mă lasa”.

P.A.: – „Deocamdată dumneata te-ai spovedit, mai departe eu răspund cu moartea de aşa ceva să nu mai faci!”

P.I.: – Dacă ele-mi spun mie ca „soţul ma va obliga” şi „eu nu-mi asum răspunderea”, o las aşa.

P.A.: – Ei, eu le spun. Pe asta trebuie dezlegata. Eu le spun: „Cu moartea sa nu mai faci”. Măcar ca poate să facă. Adică: „Mai bine să mori acum, decât să mai faci, ca şi-aşa mori”.

P.I.: – Dar dacă păcatele depind de bărbaţi, nu de ele, sau la bărbaţi depind de femei?

P.A.: – Părinte, vai de bărbatul ăla, la urma urmei. Că

le spun şi asta: „Ce, nenorocitul ăla de bărbat al dumitale nu-şi da seama că va răspunde?” Ştiu cazuri. Avem foarte multe.

P.I.: – Cum să nu? Sunt cazuri când omul depinde de femeie, şi femeia de bărbat.

P.A.: – Dar ea, săraca, se dezleagă pe ea! Şi acum, bărbatu-sau, sigur, „Ia spune-i să vină şi el. Ia spune-i, ia bate-l la cap”. Să nu ştiu ce. Că sunt – părinţilor, nici nu credeam! – sunt bărbaţi rai ca fiarele şi necredincioşi.

P.I.: – Da, sunt. Dac-ar avea credinţa, n-ar fi ajuns aici.

P.A.: – Şi le spun: „De ce te-ai căsătorit cu omul ăsta, mă, fato? De ce-ai făcut asta?” „Ei, părinte…” „Uite-acuma, vezi?” Dar ea, săraca, vine să se plângă, nu trebuie să plece dezgustata sau dezolata, descurajata de faptul ca nu s-a rezolvat problema aici. Aşa. O-nveţi ce să facă, şi pe-urma îl luam p-ăla în pomenire şi p-ăla, nenorocitul.

P.I.: – Dar, tot aşa, fiindcă îi vorba de duhovnicie, ca aveţi atâta experienţa, aveţi 50 de ani, aproape, de pastoratie, de duhovnicie: ce fac preoţii călugări cu candidaţii, fie pentru parohie de sat, fie pentru la mănăstire, când e vorba de hirotonie? Dacă are impedimente, trebuie să-l dezlege preotul, sau episcopul locului? De ce să nu fie episcopul implicat?

P.A.: – Părinte draga, episcopul aşteaptă un aviz de-al duhovnicului.

P.I.: – Dar el spune: „Domnule, ma depăşeşte”.

P.A.: – Aşteaptă această declaraţie a duhovnicului, „Domnule, vrednic este”, ştii?

P.I.: – Păi, da, dar el aşteaptă sa răspunzi tu, el să n-aiba nicio responsabilitate.

P.A.: – Nu. Adevărul este ca, poate e vrednic. Însă aici este o chestie şi foarte greu de explicat, şi foarte greu de-nţeles, adică acest pogoramânt care totuşi, se mai face. Se mai face, fără să fie învinuit duhovnicul, ştiţi? Pentru ca spune şi în Filocalie într-un loc, mi se pare ca Sfântul Marcu, nu ştiu: „Iar dacă s-au întâmplat niscaiva păcate înainte de hirotonie, de acum, cu harul preoţiei pe care l-ai

primit, se iartă, dar să nu mai faci”.

P.I.: – N-am găsit aşa ceva. Scrie poate la vreun sfânt.

P.A.: – Vedeţi, acuma avem cazuri – cu toate că Pidalionul, cât e de gros, nu prea da voie; e foarte gravavem cazuri; şi vă spun şi eu unul din ele: un mare mitropolit a făcut un păcat de curvie. Şi acest mitropolit a făcut un păcat cu o femeie. Şi tocmai atunci era şi o întâlnire cu episcopi, un fel de şedinţa. Şi atunci, el, cu conştiinţa frământata, săracu’: „Ma spovedesc! Dar ma spovedesc public!” a zis el. Dracul: „Nu te spovedi public! Spovedeste-te în taina”. Acu’ îl sfătuia sa se spovedească în taina, de unde te opreşte cu atâta râvna altădată, ştii? „Spovedeste-te în taina”, ca dacă se spovedea în public, îl ardea mai tare. Omul se pocaia, şi avea un nume de sfânt acolo, la poporul ăla, acest mitropolit. N-a ascultat de niciun sfat de-asta ascuns, drăcesc. Şi când era biserica arhiplina, a zis: „De azi încolo, nu va voi mai fi duhovnic, nu voi mai fi mitropolitul vostru”. N-a spus: „… pentru că am păcătuit; am făcut păcatul curviei”. Şi el ştia că nu mai poate să fie mitropolit. Când a auzit poporul, pe care nu-l interesa gravitatea păcatului, îl interesa ca pierde un om atât de valoros pentru ei, a strigat: „Asupra noastră să fie păcatul de a rămâne mitropolit”. Şi-atunci el a zis: „Închideţi uşa! Deschideţi fereastra de aici!” Şi s-a aşezat jos: „Să treacă toată lumea, să mă calce pe mine”. Şi când a ieşit ultimul a zis: „Rămâi mitropolit, gazda în cer”.

Vedeţi, avem cazuri, când este vorba de o pocăinţa mare şi la preoţi. Eu eram duhovnic foarte nou. Eram la Slatina. Şi venea la mine un preot de peste munţi, dintr-o parohie foarte marisoara. Semioras, aşa. Şi venea cu două portocale şi o pâine. Într-o sacoşă. Mi-era drag de el. Şi a venit până la urmă, săracul, şi mi-a spus: „Părinte, am făcut păcatul cutare”. Şi tocmai eu îi arătam Pidalionul şi zic: „Uite, ce e, părinte, vezi Pidalionul ăsta cât e de mare? Nu găsesc un loc acolo să te pot salva! Să-mi dea şi mie libertatea de…” Dar totuşi, omul ăsta se caia. Uite, se ridică şi cădea, se ridică şi cădea. Avea şi o fată marisoara. Necredincioasa. Era amărât săracul: lupta şi cu aia, o

preoteasa pretenţioasa. Şi atuncea eu văzându-l că se pocăieşte – că te-ajuta Harul lui Dumnezeu –, dar şi eu eram frământat – cum să-ţi zic –, am zis aşa: „Părinte, te dezleg, dar îţi dau un canon”. „Ce canon, părinte?”, ca el săracul, bine că l-am primit să-l dezleg, primea orice canon: „Nu să treci din casa-n casă, să faci preoţie: din om în om să treci în parohia ta şi să-l mântuieşti! Fără să mai ţii cont, ca eu te dezleg pentru totdeauna! Şi să fii smerit. Pentru ca păcatul are după zile aceasta calitate: te smereste. Dacă eşti om cu frica lui Dumnezeu şi nu ştii tu ce-ai făcut, ia smereste-te!” Şi l-am dezlegat. Nu-mi pare rău. Vedeţi, sunt o serie întreagă de pogoraminte care se fac. Şi la hirotonie, ca despre aia era vorba, şi după hirotonie.

Tot aşa, a venit la mine un caz: acuma, să vedeţi: de la Buzau a venit un tânăr care făcuse Seminarul, şi urma sa se căsătorească peste câteva zile. Şi s-a căsătorit. Şi a greşit, înainte de cununie, cu viitoarea lui sotie. Şi s-a spovedit la preotul oarecum oficial care îl avea acolo episcopia. Şi ăla a sărit: „A! Eşti oprit de preoţie!” Şi n-a avut de lucru şi spune şi la părinţi. Părinţii care au cheltuit cu el în Seminar şi nu-l vedeau decât „preotasul nostru”. Vă daţi seama... Şi ăla a venit la mine, săracul, cu sufletul la gură. Uite ce e, frate: „Nici eu, nici duhovnicul ăla nu dispune de hirotonie, decât episcopul. Eu însă te dezleg, şi spune episcopului ca eu te-am dezlegat, dar te-am trimis la el, şi să-i spui şi lui. Spune-i că te-am dezlegat eu”. Episcopul mi-a fost fiu, ştii, şi-şi dădea seama. Ei, acuma hai să judecam: cu cine greşise? Cu viitoarea lui sotie, cu o zi înainte. Dar acuma şi noi, tipic, tipic, şi, adică te ţii de canoane şi gata. „Dar spune-i aşa episcopului: ca preotul ăla a spus păcatul tău părinţilor. N-avea voie să vorbească. Să-i spui şi chestia asta, să-l verifice şi p-ăla la alte cazuri”. Ei, vezi? Puteai să opreşti omul de la preoţie? Vezi?

Preoţia, cum asta a intrat săracul într-o hora, a ajutat satul, ştia toată lumea că va fi preotul lor, nu ştiu ce, domnule, s-a întâmplat o chestie: i-a căzut o roată de la căruţa. O să spună lumea: „Ce s-a întâmplat, domnule, de

nu mai ne e preot?” Ei, trebuie să ştim să trecem peste asta. Pentru că te-ntrebi mereu: „Domnule, Hristos ar trece peste chestia asta?” Vezi? Aicea e. De-aia vă spuneam că sunt pogoraminte greu de explicat şi greu de înţeles.

P.I.: – Dar aicea spune, la „Carte foarte folositoare de suflet”, cică, „O, preotule, ce depinde… să te duci la episcop”.

P.A.: – Numai când aud de „Carte foarte folositoare de suflet” şi nu mai e nevoie să mai… ca acolo nu-ţi da voie nici să te-ncaleci pe cal şi nici nu ştiu ce.

P.I.: – Trimis la episcop. Sfântul Nicodim Aghioritul.

P.A.: – Părinţilor, acolo Sfântul Nicodim Aghioritul nu e… nu se poate face o preoţie, mai bine zis o înduhovnicire… Pentru că nu mai poţi să hirotoneşti pe nimeni. Totul de bine, e bine preot care te hirotoneşti de tânăr, să te caiesti, să te smeresti, că ai motive. Mai întâi ai motive ca nu meritai preoţia pentru că nu ţi-a fost o viaţă de sfânt. Şi uite, totuşi, ai primit-o. Cum a făcut Dumnezeu, cum te-a învârtit viaţa de te-a pus în mâna şi-n mintea, sau chiar şi inima unuia mai mare ca să te ducă la preoţie, nu ştiu ce, nu ne mai interesează: eşti preot. Şi-atunci trebuie să te smeresti. Că nu suntem vrednici, orice am face noi. Dar, totuşi, nu trebuie să fim neîndrăzneţi. Chiar mai mult curaj.

P.I.: – Noi, aşa procedam, fiindcă procedam vecini, aici. Suntem cam de o vârsta, părintele e ucenicul nostru, aici, şi părintele duce greul acum. Dar noi ştii ce zicem: în cazuri foarte grele – da’ nu-l spovedesc, întâi discut aşa –, când vad ca nu mă bizui şi mă depăşeşte, îl trimit la duhovnicii noştri bătrâni, cum II Părintele Cleopa, sau cum era Părintele Ambrozie, sau eventual – pentru că nu-s toţi din eparhia noastră în eparhia lui. „Du-te în zona matale, la un staret bătrân, acolo, sau la episcopul locului, nu-i bine aşa? Când e vorba de hirotonie, când e vorba de… pentru ca eu îmi asum prea mare răspundere: n-am curajul. Eu mă tem. Eu personal ma tem

P.A.: – Părinte, nu trebuie. Să ştiţi ca duhovnicul are

puteri aproape nelimitate. Şi episcopii vin la noi, preoţii, să-i spovedim.

P.I.: – Tocmai aici meditez şi eu.

P.A.: – Dar de dezlegat e dezlegat, părinte. Dar pentru linişte sufletească reciproca, spune-i şi episcopului. Dar de dezlegat e dezlegat, n-ai ce să… Dă-ţi mai mare atenţie, duhovnice! Nu-ţi făcea curaj ţigănesc: „Las pe mine: eu sunt tatăl vostru, v-aranjez eu!” Că mai sunt şi fel de fel de alte cazuri. Fel de fel. Uite, bunaoara, preoţi tineri, şi chiar bătrâni, care nu citesc Molitfele Sfântului Vasile. Cica: „Mi-e frică, părinte!” „Ce e, mă? Ai dezarmat, arunci armele jos?”

P.I.: – Părintele Cleopa nu ne lasa. Pe nimeni.

P.A.: – Nu mă interesează. Eu am răspunderea mea.

P.I.: – Eu ştiu ca sfinţia voastră sunteţi curajos.

P.A.: – Adevărul este că eşti preot. Pe cine să aduc? Vârsta, sau preoţia?… să citească. Nu dau voie, însă, la mireni. Ca „noi avem voie să citim”. Nu! Cu niciun chip. Preotul pune mâna pe arma şi trage-n satana.

Părintele Antim: – Părintele Iustin Pârvu, zicea – când eram la Bistriţabai, dacă slujeşti preoţiei, Molitfele Sfântului Vasile nu le poţi sluji?

P.I.: – Aşa este: e mai mare preoţia, Sfânta Liturghie, decât molitfele.

P.A.: – Faci Liturghia, care e cea mai înfricoşata, vă daţi seama? Ca acolo unde spune, înainte de Heruvic: „Ca tu eşti Cel ce aduci, Cel ce Te-aduci, Cel ce primeşti, Cel ce Te-mparti”. Şi atunci preoţii ar putea să… „Da’ eu ce sunt, domnule, dacă El e Totul?” Îi răspunde Hristos: „Da, dar fără Tine nu pot să fac asta”. Deci, de unde se vede – asta-i altcevaca Hristos împrumuta mişcarea şi glasul preotului. Dar Harul Lui este care lucrează. Şi fac lucrul ăsta, şi nu pot să gonesc dracii cu blestem? Nu dau voie la mireni să blesteme pe dracul, să aibă dialog cu dracul: „Fugi! Du-te!” Nu le dau voie. Eu asta le spun. Aşa: „Ziceţi rugăciunea, ca de aia fuge! Te-a atacat dracu-ntr-un fel, te-a apăsat, nu ştiu ce: «Doamne Iisuse, Hristoase… Doamne, Iisuse…», ca el fuge de puterea numelui. Deci, arma de-al

goni… nu spune „Fugi, drace, de-aici!”, că îi convine dialogul dracului, chiar dacă… îl consideri, îl bagi în seama”. Vedeţi? Tactica duhovnicească, tactica în lupta cu dracul: a nu da voie. Dar tu, preot, citeşte molitfele. Nu le citesc… şi pentru oboseala. Dar eu miercurea, vinerea şi duminica, cu mare regularitate, chiar dacă sunt la pământ, le citesc.

P.I.: – Vin şi acolo cazuri de îndrăciţi, de demonizaţi?

P.A.: – U!… aoleu, că am unele… ţipete: „Arsenie! A! … A!…” Apoi, e de speriat lumea, ştii?

Părintele Antim: – Nu va tulbura diavolii, după molitfe?

P.A.: – Nu, citeam mai departe, ce să adică ce? A venit un grup la ultima Liturghie pe care-am făcut-o, când am ajuns cuectenia la „… Preafericitul nostru… Patriarhul României”, nişte ţipete-n biserica: „Jos, jos patriarhul! Trăiască Patriarhul Arsenie!” Vă daţi seama? Eu: „ce-o fi aia, domnule? Ce-o fi aia?” Erau vladimiriste de-astea, ştii, care… Şi-am începutectenia tot cu patriarhul, măcar ca o zisesem, pentru ca să se înţeleagă bine, ca nu… Le-a scos lumea afară, ştiţi?… Aşa părinţilor: faceţi-vă treaba de preot întreg. Nu trebuie să chemati preotul vecin, ca să-ţi facă molitfele. Şi pe urma, mai spun un lucru; vă spun un lucru, să ştiţi: vă rog să ţineţi la chestia asta foarte mult. Nu se poate face Maslu cu un singur preot.

P.I.: – La noi nu se face. Cu trei. La preoţii de mir e…

P.A.: – Măcar cu doi. Adică să fie la plural, ştii? Taina respectiva se întemeiază pe cuvântul: Mergeţi la preoţi. Nu la preot.

Părintele Antim: – Dar mai intra frica asta, că ne spunea Părintele Cleopa ca Părintele Ioanichie Moroi a citit molitfele şi a intrat diavolul în el, şi o săptămână a stat închis în chilie.

P.I.: – A fost un caz, da.

P.A.: – Asculta, draga, mai ştiu şi alt caz, mai interesant: unul s-a dus la un preot să-i scoată dracii. Şi preotul i-a spus: „Eu nu pot să-ţi scot, dar du-te la părintele cutare”. Ala s-a rugat, şi-a fugit dracu’. Şi i-a zis

dracu': „Nu pentru molitfele tale, ci pentru smerenia preotului ăla plec". Asta-i un caz. Alt caz este că a zis unui părinte dracului: „Ieşi!" Şi zice: „Ies, dar intru în tine!" „Intra-n mine!" L-a dansat pe dracu', ca el ducea viaţa mai departe, şi era un fel de canon, că-l chinuia şi ăla, dar nu-l lasa nici asta. Şi după o serie întreagă de ani, a fugit dracul. Şi-i zice: „De ce fugi? Mai stai!" Ei, şi-a fugit. Asta spun. Da, preot. Să salveze pe fratele lui: „Dacă asta-i soluţia să-l salvez, intra-n mine!" Aşa. Asta nu-l oprea sa facă Liturghie şi să…

P.I.: – Dar eu vă pun o întrebare. Duhovnicească: dacă un om se îmbolnăveşte de duh necurat, demonul intra cu slobozenia lui Dumnezeu, cu voia lui Dumnezeu, în acel om. Nu intra fără voia Lui. Ca să vezi ca nici în porci n-au intrat: „Dă-mi voie să mă duc!" Şi atunci eu am zis aşa, tata, părinte: dacă noi facem de trei ori Sfântul Maslu, îi citim şi rugăciuni, şi ce putem noi, ca oameni şi ca preoţi; dacă el nu se vindeca, îi semn ca nu şi-o fi împlinit omul canonul, nu?

P.A.: – Fără discuţie. Socotelile lui Dumnezeu. Dar noi să ne facem, cinstit, smeriti, datoria. Nu s-o facem să scăpăm. Vedeţi, fiţi atenţi, că nu este un lemn pe care îl dai la rindea: „Te-am lustruit. Acuma, altul!" Nu aşa. Trebuie să ai căldura sufletească, să fii sincer ca preot. Cu credinţa să fii ca preot, să ştii. Mai ales ca şi dracul te simte şi nu-i de acord.

P.I.: – Dar, tot în privinţa asta: aţi observat ca în ultimii trei ani s-au dublat cazurile de diabolizare? Nu era acum 50 – 30 de ani treaba asta.

P.A.: – Da. Şi mai ales farmece. Farmece.

P.I.: – Şi mai mult la femei. Observaţi?

P.A.: – Domnule, n-am crezut ca în Dobrogea, acolo, să fie atâta lucrare de farmece, ştii? Însă, nu trebuie să ne temem deloc. Asta până la urma se vindeca… face. Dar aceste farmece nu se prind de omul credincios. Chiar rugăciunea, dacă sfinţiile voastre sunteţi atenţi, unde scrie acolo, împotriva celui care e blestemat, zice: „… pentru ca chiar fapta ta rea te-a blestemat". Păcatele tale. Dar să

ferească Dumnezeu, feriţi-vă sa blestemati. Nu ne-a făcut Dumnezeu ca să blestemam. Ne-a făcut izvoare ale binecuvântării, nu ale blestemului. Feriţi-vă. Răbdaţi, aşa, ca un om, pălmuirile, dar nu aşa.

P.I.: – Voiam să vă amintesc un lucru foarte important – mi s-a părut miesingura, Taina Sfintei Spovedanii a fost întemeiata în ziua de Paşti. În ziua întâi de înviere, S-a dus la ucenici, prin uşile încuiate: Luaţi Duh Sfânt. Cărora le veţi ierta se vor ierta… Va întrebam: Care ar fi tâlcuirea ei? Arata probabil ca prin spovedanie învie un om din nou, din moartea păcatelor. Ca nicio Taina nu s-a întemeiat de Paşti, decât numai Taina Spovedaniei. A suflat asupra lor: Luaţi Duh Sfânt. Cărora le veţi ierta…

P.A.: – Păi, fără discuţie. Dumnezeu, plecat de pe Pământ, şi-a dat puterea Apostolilor, şi gata.

P.I.: – Dar chiar din partea asta… Am vrut să spun că-i ca o înviere a omului, a sufletului.

P.A.: – Bine, trebuia să o dea, pentru că S-a înălţat la cer. N-avea cum să facă, ştiţi?

P.I.: – E foarte important. Zic că e important că a fost întemeiata Taina Spovedaniei chiar în ziua învierii.

P.A.: – Foarte bine. Lucrarea Lui. Bine că s-a dat. Noi discutam ce ni s-a dat. Dar când s-a dat, aia rămâne ca să ne bucuram…

CASETA 5

P.A.: – Dar când v-au închis la Fălticeni, cu evreul, cu opincosul acela, asta a fost mai înainte?

P.C.: – Da, mai înainte a fost.

P.I.: – Spuneaţi ca v-au dus la Suceava.

P.C.: – Da. De trei ori am fost arestat pentru predici. Nu mai vorbesc. Şi la Pasarea am fost arestat cu el.

P.I.: – Unde, la Pasarea?

P.C.: – În Bucureşti, la Pasarea. Nu ţii minte, mai? Ne-au dus la Afumati. Erai preot ori diacon?

P.A.: – Eram preot. Mărturiseam maicile. Patriarhul ne-a trimis acolo.

P.C.: – I-am dat dezlegare.

P.I.: – Iustinian, parca, nu? A fost un mare patriarh la

vremea lui. Grecii îl iubesc grozav.

P.A.: – A avut o părere; el ne-a împărtăşit-o: să ne trimită în toate mănăstirile din România; cel puţin de două ori să ajungem în fiecare an la fiecare mănăstire.

P.I.: – Era un aspect misionar frumos.

P.A.: – Eu i-am spus că nu sunt de părere, pentru ca mănăstirile au şi ele duhovnicii lor. Te duci peste ei: „Cine sunt ăştia, ce sunt ăştia, nişte pustnici? Acuma nu prea i-am califica noi mari sfinţi. S-ar crea antagonisme.

P.I.: – Da, invidia.

P.A.: – Atunci am fost de părere să ţinem mănăstirea noastră mănăstire deschisa: să vină toată lumea sa se folosească. Şi aşa s-a întâmplat.

P.I.: – La tine acasă e altceva.

P.A.: – Când venea la noi, la Slatina…

P.I.: – A venit prin ţară Părintele Andrei Scrima. A fost la Părintele [Cleopa].

P.C.: – Mi-a trimis o carte despre sfântul rug. Organizarea care a făcut-o…

P.I.: – Spune ca vorbeşte de rău pe Părintele Staniloaie. E adevărat?

P.A.: – Nu trebuia să vă luaţi. Părintele nu este…

P.I.: – Înaltul Anania spunea… Eu nu am citit-o.

P.A.: – Sunt şi nişte lucruri care nu se pot vorbi. Eu am fost martor chiar atunci când am fost la proces. Nu se pot vorbi, pentru că sunt…

P.I.: – Lucruri de taina.

P.A.: – Sa divulgi oricui ca să strici aureola unui mare Staniloaie.

P.I.: – Da, nu se poate.

P.A.: – Dar acolo nu se prezintă decât aspecte istorice, ştiţi… Întâmplarea fizică a cazului… nu ştiu ce.

P.C.: – Ţin minte când venea aici.

P.A.: – 90 de zile a durat ancheta, şi foarte nesuferita… bătăi, ciocniri, ma trăgea de barba în tot felul; până la urma s-a speriat anchetatorul. Era un căpitan foarte rău. Şi mi-a luat barba şi mi-a tăiat-o la jumătate. Barba tot aşa era. Şi zic: „Ai să răspunzi de asta în faţa lui

Dumnezeu”. Ştiţi ce mi-a zis? „Lasa, ca nu sta călugăria în barba”.

P.I.: – Ştia şi el.

P.A.: – Când a vorbit vorba asta zic: „N-ai vorbit dumneata, ci Duhul Sfânt”. Dar Sfântul Clement al Alexandriei are o vorbă despre barba: „are o mare înrâurire sufleteasca asupra cugetului, şi o mare putere magnetica”.

P.C: – V-a spus când am fost la Pasarea?

P.A.: – Se temea de barbă. Însă ma dezbracase de lung, numai civil, în pantaloni.

P.I.: – Asta unde, la Suceava?

P.A.: – La Suceava. M-au dus îmbrăcat. Dar la ancheta la Bucureşti – la arsenal acoloce erau, pe sub pământ acolo ce era!... Doamne, Doamne!

P.I.: – La interne, acolo.

P.A.: – Vorba Părintelui Anania: cu ocazia reformei pe care a făcut-o Ceauşescu, când a făcut palatul acela mare, s-a distrus arsenalul. Da’ Anania zice: „Bine că l-a distrus!” Ca şi el, acolo s-a chinuit.

P.I.: – A fost şi el chinuit.

P.C.: – Mult săracul. Am 7 episcopi la mărturisit. El a fost curând.

P.I.: – A fost săptămâna trecută.

P.I.: – Părinte Arsenie, daţi un sfat la ucenicii aceştia. Ucenicii Părintelui Cleopa. 10 – 12. Un cuvânt.

P.A.: – Fraţii mei tineri... dacă auziţi aceste lucruri de la nişte părinţi, hai să zic mai în vârstă şi cu numele de traitori, folosiţi-vă! Pentru că e nu mare lucru să aveţi o tinereţe bătrâna ca să puteţi avea o bătrânete tânăra.

Ştiţi frăţiile voastre cât de mare lucru e să ai tinereţe la bătrânete? Ne întrebaţi, ne cautaţi, ne bateţi la uşă. Da’ noi suntem întinşi, traşi de lume...

P.I.: – Da, obosiţi.

P.A.: – Nu putem să vorbim după inima frăţiilor voastre, aşa ca să umplem de multe ori. Dar o dată cuvântul auzit – ni s-a întâmplat şi lucrul acesta, să vorbim mereu aceleaşi lucruri la aceiaşi oameniodată cuvântul

auzit, băgaţi-l în inimă. Nu trebuie cu niciun chip să vă jucaţi cu vârsta.

Uite, vă spun: daţi-mi-o mie dacă nu ştiţi ce să faceţi cu cacu tinereţea voastră. Nu va jucaţi cu lucrul acesta. Să mulţumiţi lui Dumnezeu sincer – când zic sincer zic chiar şi cu fata la pământea v-a dat harul acesta, să păşiţi spre aceasta mare instituţie care este călugăria. Şi călugăria – că sunteţi deja veniţi – înseamnă, când ai venit la mănăstire, cum le spuneam la părinţi: să faci tu mănăstire când te duci la mănăstire, prin trăirea ta. Să asculţi – să faci mănăstire.

Nu mai vorbiţi mult despre altul rău! vorbiţi de bine! Să ştiţi ca după cuvintele tale te va judeca, zice vestea. Sau după cuvintele tale te vei bucura. Că e o foarte mare ruşine să vorbeşti de fratele tău de drum, în lupta cu acelaşi duşman nesuferit: dracul. E foarte mare darul să ai pe cineva lângă tine. În iad e o mare fericire – cum zice la Sfântul Macariecând se vede unul cu altul. Zice: „Ce bucurie aveţi când mă rog eu pentru Egipt?” „Ne vedem unul cu altul”. Auzi ce bucurie! Acum, când suntem tovarăşi de drum toţi, ne urâm unul cu altul? Ai în traista un lucru bun, care ţine de foame şi celălalt nu are şi tu mergi cu el şi nu-i dai şi lui? îi dai şarpe? îi dai răutate? Vă daţi seama cât de mult se greşeşte în faţa lui Dumnezeu, pentru ca nu preţuim faptul că suntem împreună?! vorbiţi-vă de bine!

Spuneam ca – sunt foarte convins şi puteţi să mă judecaţi după cuvântul ăsta totica în iad sunt cei mai mulţi care vorbesc de rău. Vorbesc de rău şi se şi motivează: „Ce, numai eu vorbesc?” „Da, ce, eu n-am dreptate?” „Da… nu ştiu ce”.

Nici n-ai dreptate. Şi ce te interesează ca vorbeşte acela de rău? Acela, hai să zicem dracu’, nu acela!… Tu ai venit la mănăstire pentru binecuvântare, ai venit la mănăstire ca să te înfrăţeşti. Aţi văzut frăţiile voastre – dacă ar fi cu putinţa sa vedetiângeri certându-se, vorbindu-se îngeri cu îngeri de rău despre alţi îngeri? Şi noi suntem îngeri ai pământului. Suntem cin îngeresc, suntem dincolo

de lume, în lume fiind. Sigur că da, iubiţi-vă! Eu am spus vouă: vă priveşte.

Ca Sfântul Grigorie de Nazianz spune ca pentru orice cuvânt în plus dam răspuns. Cu atât mai mult orice cuvânt ruşinos. Şi zic eu mai departe: cu atât mai rău de orice cuvânt ucigător. Ca a vorbi de rău te încadrează canon la ucidere – la ucidere cu îngăduinţaca ai vorbit numai de rău, ştii? Adică n-ai ucis, dar ai vorbit cu acela s-a ucida, ştii? E sigur ca şi tu cazi în ucideri. Vorbiţi de bine! Credeţi frăţiile voastre… Aţi observat: criteriul de mântuire în Evanghelie este iubirea. După asta ne va judeca: de ce n-aţi iubit? Aţi observat când se citesc Evangheliile cum repeta mereu Dumnezeu: „Iubiţi-vă!” „Porunca noua vă dau vouă: să vă iubiţi unul pe altul…” „Să vă iubiţi cum v-am iubit Eu!” „Să vă iubiţi”.

Mai fraţilor, ne întrebam de ce oare nu iubim, mai?! Stam aşa întâmplător, mergem în virtutea inerţiei (adică a venit ziua de azi, vine şi ziua de mâine, ma scol, nu ştiu ce). Da’ auzi: veţi fi obligaţi şi certaţi, şi judecaţi, şi eu, şi toţi, dacă am vorbit de rău în loc să binecuvântam pe fraţii noştri. Iaca lucrul acesta este de mare importanta: a nu vorbi de rău.

Ştiţi părintele acela de prin Pateric, care era considerat mai lenevos în mănăstire. Şi îmbolnăvindu-se, a venit staretul cu toată mănăstirea la el şi el era vesel. Şi i-a spus staretul: „Eşti vesel, dar ai fost cam lenevut, frate!” Şi el a răspuns: „Aşa, preacuvioase, dar n-am vorbit pe nimeni de rău! Şi dacă n-am vorbit de rău, Cel care judeca, ne-a spus: «Sa nu vorbeşti de rău, ca nici Eu nu te judec pe tine!», să nu mă judece nici pe mine, ca nici eu n-am vorbit de rău”. Şi ştiţi ce-a zis staretul? „Mai mult decât noi ai făcut”.

Da! Pentru că e o luptă interioara, deci, care este obiectivul? Să ne cucerim pe noi înşine. E o luptă interioara foarte mare: să nu vorbeşti de rău, şi să iubeşti. Da, dar e posibil. Mai, când a zis Hristos o vorbă, e totul posibil! Iubiţi pe vrăjmaşii voştri! Nu e un lucru imposibil. A zis Hristos; deci e posibil. Dar s-a încercat măcar, sau

numai se aude din literatura sa iubeşti pe vrăjmaşi? Ia încercaţi! O să-mi spuneţi: „Nu se poate!” Dar şi eu vă răspund că se poate. Şi va răspunde Hristos că se poate. Dar cum? Uite cum: încearcă să nu mai urăşti pe vrăjmaşi. N-ai să poţi la nivelul zilei, nici poate la nivelul întregii vieţi; da’ tu te lupţi, te lupţi, şi lupta asta este foarte hărăzita, foarte, foarte mult ajutata de Harul lui Dumnezeu şi eventual dacă vine moartea te găseşte că ai fost în lupta pentru aşa ceva. Pentru ca tu, totuşi, realizezi un lucru: chiar dacă n-ajungi să-l iubeşti, n-ai să-l mai urăşti… care iarăşi eşti în afară de balta, eşti pe scara; pe treapta prima, pe a doua, da’ nu eşti în apă. Deci asta e lupta care trebuie să o dăm noi călugării.

Între timp intervin ascultările, care sunt nişte lucruri extraordinare. A caracteriza un călugăr: îl caracterizezi când, domnule, e în ascultare. Asta înseamnă ascultare.

Pentru rugăciune, asta e neîncetata. Cine va opreşte în ascultare să ziceţi: Doamne, Doamne, Doamne, Doamne, şi să nazuiti aşa cu oarecare sentimente de iubire către Dumnezeu. Deci prezenta asta a ta în continuu la Dumnezeu, în ascultări, şi ascultarea, o faci pentru că ai venit la mănăstire. Te puteai ruga şi acasă, cu rugăciunea care voiai tu; chiar rugăciune de tipic, adică îngenuncheata. Ce cauţi aici? Ai venit aici să asculţi, să-ţi tai voia. Pentru că aşa te prefaci, aşa te transformi din chip omenesc în chip îngeresc: tăindu-ţi voia. Adică nu mai sunt eu nimic, şi mă transforma în înger.

Îngerii nu cârtesc în ascultări, şi chiar suferă un proces de desparţimire şi ei, când li se da o porunca, să facă ceva, să împlinească ceva – porunca gânditoare – El se bucura nespus de mult şi suferă acel proces, adică primeşte acel proces de desparţimire, nu în sens omenesc, ca la ei nu sunt patimi, ci în sensul că i se descoperă o nouă taina. Şi acesta e un proces de desparţimire la ei. Şi vă daţi seama: cerul e plin de îngeri, miliarde de îngeri, şi le este foarte mare drag de noi. Ne pare rău, ei sunt fraţii noştri.

Părinţilor, am fost – iertati-mă ca vă spun… Mi-e frică

să spun pustie, că eram destul de slab. Doamne, zic, sunt aici din ascultare, nu sunt dintr-o mare vitejie, şi rezistam cu asta. Că nu era de gluma cu dracu'. Şi a venit o ispita mare pe capul meu; o ispita pe care nu puteam să o accept cu niciun chip. Nu-mi ceda în niciun chip şi nici eu nu-i cedam în niciun chip. Foarte chinuitor! Nu vă daţi seama ce-nseamnă chinurile pustiei sau chinurile acestea când… însă… Şi am zisam zis ca un copil: Domnule, dacă mă rog la Sfântul Gheorghe, Sfântul Gheorghe cine ştie pe unde o fi?

P.I.: – Îl roagă alţii.

P.A.: – Totuşi am zis: Ia sa mă rog eu la îngerul păzitor! Care e cu mine de la botez. Ia uite colea! Ce mai îngeri… Părinţilor! Vă rog să mă credeţi: atât de imediat, de observat, de total, m-a eliberat îngerul păzitor, şi atunci mi-am luat o făgăduinţa: să desenez îngeri păzitori şi să scriu canonul îngerului păzitor.

P.I.: – Părintele e un desenator grozav!

P.A.: – Am făcut, am făcut, am desenat, am trimis îngeri mari, mici… da' m-au luat altele, ştiţi… Dar am rămas cu mare evlavie la îngerul păzitor. Eu nu v-aş dori vreodată să ajungeţi să cunoaşteţi pe dracu'… da' nu va temeti, ca dacă nu te au la mâna cu ceva slăbiciuni nu-ţi face, nu are… se baga, se strecoară, dacă eşti fricos intra mai mult şi te sperie. El nu e tolerat, el nu e o putere. Nu va temeti cu niciun chip. N-am venit la lupta? Şi zice „luaţi crucea şi urmati-Mi Mie!" Am luat crucea. Adică şi asta-i crucea: să-ţi tai voia, să asculţi, să lupţi, să nu duşmanesti şi vă repet: cruce înseamnă să duci ceva ce nu-ţi convine. Asta înseamnă cruce. Altfel nu mai e cruce. O faci cum vrei tu? N-ai tăierea voii şi asta este: tăierea voii înseamnă lupta cu firea şi trebuie să birui.

Cuvânt mare-i asta, părinţilor! Astea-s cuvintele de vârf ale Scripturii, ale luptei noastre împotriva răului. Noi avem obiectiv să biruim răul cu orice chip. Să n-avem alt ideal decât a ne hărăzi Dumnezeu fericirea sa murim sfârtecati şi chinuiţi pentru scânteia de Adevăr ce ştim ca o avem în noi, pentru a cărei apărare vom porni la

încleştare cu stăpânitoarele puteri ale întunericului, pe viaţa şi pe moarte. Asta e Adevărul! Avem scânteie de Adevăr în noi; să-l aflam pe Dumnezeu, ca ni s-a dat în dar şi atunci, iată, avem chip de dumnezei pământeni. După Har, bineînţeles.

Mare e călugăria, părinţilor. Nu s-a vorbit despre ea; n-a fost chip. Trebuie să treacă mii de ani să se poată vorbi de tot. Fiecare ins e o particularitate îngerească. Înţelegeţi. Dar ne lepădam de nişte lucruri care ştim că se fac în comun: vorbirea de rău, nestatornicia, ori mă duc în altă parte…

P.I.: – Neascultarea.

P.A.: – Unde? Că ai venit la un Hristos la mănăstire. Unde te duci? La care Hristos, că ai venit la asta. Înseamnă ca ăla nu mai e Hristos. Unde să te duci? Mergi aşa de colo până colo: e cea dintâi bucurie drăcească. Şi cum ai plecat, acolo pe câmpie vânătorul te-a zărit; cu pusca – ce urgie! – direct în cap te-a lovit. Nu fiţi nestatornici. Şi când zic nestatornici nu înseamnă numai să plec; să-ţi fie drag aici unde eşti. Nu v-a chemat nimeni. Aţi luptat ca nişte eroi, v-aţi biruit patimile tinereţii, aţi biruit poftele tinereţii şi aţi plecat la mănăstire; aţi plecat cu gândul ca mănăstirea e ceva înalt. Nu ştiaţi multe, nu ştia nimeni, nu ştim nici acum tot, dar măcar avem bucuria celor descoperite şi cum zic…

P.C.: – Ia, dumnezeiescul Iov, la capitolul 17, zice: o luptă şi o ispita e viaţa omului pe pământ.

P.I.: – Sunt şi maicutele de la Agapia… Sunt 1.000 de suflete în două mănăstiri. Se bucura de câte un cuvânt.

P.A.: – Da. Şi pentru dânsele am vorbit. Le-am văzut, da. Da, maicutelor. Am mare evlavie şi eu pentru mănăstirile sfinţiilor voastre. Şi ca preoţi avem cu toţii ocazia, la Proscomidie şi în anumite momente din Liturghie (la epicleza), să ne rugăm unii pentru alţii. Foarte drag. Şi atunci mă gândeam, şi îmi vine în minte, şi m-a încurajat foarte mult ca Sfântul Macarie se ruga pentru Egipt şi se foloseau de rugăciunile lui şi ereticii (popii idolesti). Pentru toţi cetăţenii Egiptului s-a rugat. Şi să nu neglijati

rugăciunea… ma asculta pe mine Dumnezeu… Părinţilor, fraţilor… dacă tu, frate… cum te consideri amărât… erai pe lume… Hristos se răstignea pentru tine. Aţi ştiut lucrul acesta? S-a răstignit întreg pentru fiecare din noi şi atunci nu mai suntem uşor de biruit.

Se lupta îngerul păzitor cu îngerul rău să ne câştige pe noi. Şi ştiţi care biruie? Acela de partea căruia suntem noi, acela biruie. Dacă ai fost de partea dracului, a biruit pe frumuseţea asta de înger bun, de care se spune într-un loc aşa: „e cu neputinţa sa mori dacă ai vedea un înger în adevărata lui lumina”. Şi uite ce-i dăruim noi gratis dracului aşa de simplu: îi dăruim îngerul nostru, adică l-am anulat, şi te-ai dăruit pe tine refăcut, restaurat de răstignirea lui Hristos. Suntem fiinţele cerului, părinţilor, nu vă lăsaţi cu niciun chip! Rugaţi-vă mult, părinţilor, nu în sensul de rugăciune îngenuncheata, de tipic. Ci cu mintea şi cu inima. Nu vă lăsaţi deloc! Tresăriţi aşa: „Doamne, ajuta!”

P.I.: – Şi în ascultare.

P.A.: – Ţi-a venit în minte judecând pe un frate: „Doamne, Iisuse Hristoase, ce fac eu? Nu mă lasa, Doamne!…” Săracul de el! Pentru că ţi-o spun, frate: acela a greşit cum a greşit, mult, puţin, dar tu l-ai judecat mult; şi mai mare e greşeala ta decât ce a făcut acela. Tu l-ai judecat, el se pocăieşte, şi tu rămâi ca un prost, osândit.

P.I.: – Şi asta-i călugăria. Asta-i călugăria.

P.A.: – Şi asta-i creştinătatea, nu numai călugăria. Pentru ca noi vă spunem acuma ca oameni cercetaţi de lume străina: să ştiţi ca găsim în lumea străina lume foarte traitoare, de ne folosim. Vă rog să credeţi! Ma folosesc de foarte multă lume, de felul frumos cum se spovedesc, cum dibuiesc subtilităţi de păcate, şi uite cum se curăţă! Şi ţi-e drag de ei!

P.I.: – Unii sunt mai sporiti decât călugării: citesc Filocalia, Biblia, cărţile sfinţilor.

P.A.: – Şi au probleme foarte multe; noi nu avem probleme. Noi n-avem vecini rai cum au ei, nu ne fura porcul, nu ne înşală sotia sau bărbatul cum îi înşală pe ei.

Şi le seaca inima, în sfârşit.

P.C.: – Mai, copii, fiindcă preacuviosul va spune despre ispite, eu am să… oleacă. Dumnezeu să-l odihnească pe vladica care a murit la Cluj… săracul… Teofil Irineanul. El să… Şi m-a pus să vorbesc despre ispitele… Despre ispitirea cea din 8 parţi: omul se ispiteşte în viaţa aceasta din 8 parţi: dinainte, din urmă, de la stânga, de la dreapta, de sus, de jos, dinăuntru – din inima –, din afara – prin cele 5 simţuri.

Din fata uite cum se ispiteşte: începe a-ţi face ca, mai, dacă ai da de ispita cutare, te tulbura cu cele ce crezi că au să fie asupra ta.

Din urmă: ţi-aduce aminte diavolul de păcatele care le-ai făcut din copilărie, şi vrea să îi le mai bage în minte şi acum; răutăţile pe care le-ai făcut, păcatele.

De la stânga: te ispiteşte să cunoşti păcatul şi-l faci: ştiu că-i păcat să mă mânii, să mă îmbat, să înjur, să fac… Şi fac.

De la dreapta ne ispiteşte în două feluri: mai întâi aşa: să facem fapta buna, da' cu scop rău – să ştie ca trece de partea rea. Al doilea, înţelegi, tot de la dreapta, când înţelegi cu mintea pe altul, după mintea noastră şi…

De sus: când începi o nevoinţa mai mare decât trebuie: post, rugăciune, priveghere, cutare; asta-i ispitirea de sus, că n-ai voie s-o iei prea sus.

De jos: când ne lenevim să facem ce putem: posturi, privegheri, pot să mă rog, pot să mă înfrânez, pot să suspin, să-mi citesc pravila şi nu fac. Asta este ispitirea de jos; lenevirea care ne trage în jos.

Dinăuntru: auzi ce spune Evanghelia: din inima ies gândurile cele rele, preacurviile, uciderile, cutare. Când nu băgam de seama cele ce ies din inima noastră, păcate şi răutaţi, ca să le oprim cu frica morţii şi cu frica lui Dumnezeu.

Dinafara: când ne ispitim prin vedere, prin miros, prin vorbire, auzire, prin pipăit – cele 5 simţuri. Nu v-am spus pe larg acestea; numai oleacă. Mi-aduc aminte ca unul, când vorbeam eu în biserica la Roman, zice: „Ai făcut

omul octogon”, a zis unul. Eu am vorbit pe larg de chestiile astea. Dar toate aceste feluri de ispitiri din 8 parţi le poate birui omul dacă are două lucruri: frica lui Dumnezeu şi frica morţii. Mai, peste un ceas mor, mă duc. Şi frica lui Dumnezeu, ca la Dumnezeu nu este neştiinţa sau neputinţa. El ştie nu ce gândim noi: Cele mai înainte gândite ale Mele le-au văzut ochii tăi. Dar cu ispitirea din 8 parţi nu-i aşa: dacă cugetam la moarte şi la Dumnezeu, cu mila lui Dumnezeu pe toate le biruim. Aşa, oleacă, am intervenit, am întrerupt.

P.I.: – Părinte, faceţi sfârşitul la băieţi, că se duc devale.

P.A.: – Ispitirea despre care ne spune Părintele Cleopa, cea mai primejdioasa – toate sunt grozave, iadul mănâncă pe om dacă nu se astâmpăraeste ispita de-a dreapta. Da, pentru ca pe mulţi i-a încurcat.

P.I.: – Mândria.

P.A.: – Au o râvna sa facă binele şi îl exagerează.

P.C.: – Îl face cu un scop rău.

P.A.: – Vezi, de aceea toate se fac cu măsura. Ca Sfântul Antonie dacă a întrebat: „Domnule, care e păcatul de care să ţinem cont? Care e păcatul de care să ţinem neapărat cont? Sau, pardon, fapta bună”, niciunul nu a răspuns. Zice: „Dreapta socoteala”.

P.A.: – S-ar concepe aşa ceva? Începi să te rogi, şi uitându-te acolo în rugăciune, zice… să dea Dumnezeu să nu uităm rugăciunea… pentru ca acolo-i Hristos, unde te cheamă. Cine? Cei care-l tin locul, care conduc. Aceştia capătă un har deosebit, care te pune pe tine în situaţia: vrei, nu vrei să te mântuieşti. Aşa te duci la ascultare.

P.C.: – Mântuitorul a venit pentru mântuirea Lui pe calea ascultării: N-am venit să fac voia mea, ci voia Tatălui care M-a trimis.

P.A.: – Nu trebuie să exagerezi în rugăciune, însă suntem obligaţi să ne rugăm oriunde suntem. Dar ascultarea e mai mare decât canonul care ţi l-a dat, care îl faceţi obligatoriu. Nu e rău dacă-l faceţi ca aveţi pentru ce şi pentru cine, dar ascultarea e mai peste canon, pentru că

nu pot să zic ca nu vin la ascultare, că am de făcut canon. Iar ascultarea, dacă te-a ţinut mult timp şi n-ai făcut, este o scuza în faţa duhovnicului. Într-adevăr, dar pentru ca tu te-ai asigurat cu ascultarea. E mare lucru: suntem în tot felul aparaţi, în tot felul păziţi şi sigur de nadejdea lui Dumnezeu de mântuire. Gândul la iad şi nadejdea la Dumnezeu. Amin!

P.C.: – Sa ne vedem la Rai.

P.I.: – Aveam bucuria sa închei şi eu o idee, ca Părintele Arsenie, după 15 ani de când nu l-am mai văzut aici, a venit în mijlocul nostru o zi sau două; şi acolo la Techirghiol este aşteptat, e foarte cunoscut şi vestit în toată tara, mai ales în zona Munteniei. Şi ne bucuram ca aici la noi sunt peste 100 de fraţi, părinţi mai tineri şi mai bătrânei, că au avut ocazia sa sărute mâna Părintelui Arsenie, Părintelui Cleopa, să ia o binecuvântare, să asculte un cuvânt de folos.

P.A.: – Eu vă mărturisesc drept: m-am bucurat că am văzut foarte mulţi tineri aici.

P.I.: – Da, e mănăstire cu tineret.

P.A.: – E foarte mare lucru. Dar, iubiţi tineri, preţuiţi bătrânii! Ca să nu umblaţi după bătrâni te miri pe unde. Să-i preţuiţi că-i aveţi. Orice cuvânt, cum spune acolo Sfântul Vasile cel Mare, ca orice cuvânt al sfinţilor are putere canonica. Pentru ca el vorbeşte de la Duhul Sfânt. Nu vedeţi că se vorbeşte cu o siguranţă nemaipomenita?

P.I.: – Precizie. Exact.

P.A.: – Pentru că nu se vede lucrul acesta. Dar se simte. Şi intraţi în simţire, aveţi încredere în Dumnezeu! Şi aveţi şi voi încredere, nu va pierdeţi încrederea că nu puteţi. Scuza asta, scuza asta care e împletita cu sfaturi drăceşti: „Nu pot! Nu pot!”, fraţilor, nu exista. Nu exista: „Nu pot!” S-au dat atâtea exemple cu îngerii păzitori care au numărat paşii ascultătorilor, de-ţi sta mintea în loc de frumuseţea întâmplărilor. Nu vă lăsaţi deloc! Iubiţi pe mai-marii voştri! Iubiţi-vă între voi cu orice chip! Sunteţi nadejdea Bisericii lui Hristos!

Frumos că sunteţi la mănăstire. E o mare bucurie şi

pentru mine; dar pentru Dumnezeul nostru? Mare bucurie e călugăria, părinţilor! Da. Aş vrea, vă repet, să spun la moarte: „Doamne, mulţumesc că mor călugăr!”

P.I.: – Aşa este. Sunt mulţi fericiţi că au trăit în călugărie.

P.A.: – Aşa este. Pentru că nu este chiar gluma. E foarte mare lucru. Nu se pot vedea în împărăţia lui Dumnezeu.

Când s-a cerut de către marii traitori de la Dumnezeu... care fapta e mai aureolata, mai aurita, mai frumoasa în cer... a fost ascultătorul, pentru că avea un lanţ de aur. Ascultătorul, călugărul ascultător, acesta era cu fapta cea mai mare din împărăţia lui Dumnezeu. Pentru ca, într-adevăr, vedeţi bine că e ceva care te opreşte. Scoate sabia, frate! Uite sabia! Dă-i drumul: „Doamne Iisuse Hristoase...”!

Frăţiile voastre credeţi ca a zice „Doamne Iisuse Hristoase” ziceţi degeaba?

— Nu zicem cu atenţie.

— Suntem împrăştiaţi la ascultare.

P.A.: – Draga, din momentul în care ţi-ai revenit înseamnă că nu te-ai pierdut. Nicio nenorocire nu înseamnă ceva, nimic nu este pierdut, dacă credinţa rămâne în picioare, dacă capul se ridica din nou şi... Repet asta de mai multe ori: asta e; nu te pierde!

P.I.: – Este firesc omului să fie împrăştiat.

P.A.: – Atunci când vezi că n-ai făcut ceva, nu eşti pierdut; eşti încă pe poziţie bună. Ca dacă nu erai pe poziţie buna nu vedeai că ai făcut ceva rău.

P.I.: – Deh, recunoaşte.

P.A.: – Eşti deja pe o poziţie buna numai că ai vrut cu nişte râvne – care se nasc în noi totisa faci mai mult. Dar nu numai la matura. Taci din gură. Dacă n-ai vorbit pe nimeni de rău ai făcut cel mai mult în ziua aceea. Dar să lupţi!

— Preacuvioase, vreau să vă întreb: ce se înţelege prin a avea smerenie? Şi cum se poate ajunge la smerenie?

P.A.: – Părinte, mai întâi de toate asta e o întrebare la

care nu poate răspunde nimeni. Toţi Părinţii au vorbit la superlativ, pentru ca nu putem vorbi despre smerenie cu jumatati de măsura. Zice: „A te vedea pe tine sub toată făptura, fiule”.

P.C.: – Ascultarea, ascultarea-i maica smeritei cugetari.

P.A.: – Auzi cum zice: a te vedea pe tine sub toată făptura.

P.I.: – Cel mai păcătos adică.

P.A.: – Da, dar făptura e şi viermele, făptura e şi şarpele. A te vedea pe tine sub ei? Uite cum: aceştia nu stau degeaba; umbla sa existe, mişca sa trăiască; umbla după hrana, umbla după cutare. Va sa zica, îşi asigura viaţa. Tu ţi-o asiguri?

P.I.: – Da, viaţa duhovnicească.

P.A.: – Da. Şi pe urma ce fel de făptura eşti tu? Un om smerit nu se vede niciodată smerit. Dar eu am obişnuit să vă spun că nu-i vorba de o smerenie smerenie din asta amestecată cu… (e smerit mândruletul, ştii) … e vorba de o smerita smerenie, adevărată. Domnule, nu zic că nu sunt nimic: sunt fiinţa care pot să mă rog, deci sunt ceva. Dar alţii sunt mai buni ca mine, nu? O socoteala simpla, nu? Unu şi cu unu fac doi. Dacă greşeşti, împarte pe doi la doi şi îţi da unu, adică pe tine, ştii?

P.I.: – Sunt buni tinerii băieţi. Uite, aveţi şi de la sfinţia voastră doi ucenici, cât şi din Muntenia, şi din Banat, şi din Transilvania, şi din Moldova.

P.A.: – Ştim copii scumpi că suntem în formare toţi.

P.I.: – Copii buni, maica.

P.A.: – Noi am ajuns la vârste mari. Uite, ne punem problema morţii şi ne temem. Adică n-am ajuns… Dar tot noi am văzut un lucru extraordinar şi-l confirma un părinte din Pateric: într-o zi putem ajunge la o măsura dumnezeiască. Da-mi, Doamne, ziua, nu mi-o pierde.

P.C.: – Omul, de dimineaţa până seara poate să ajungă la măsura dumnezeiască. Scrie în Pateric.

P.I.: – Prin rugăciune şi smerenie, cred. Altfel nu se poate.

P.A.: – Nu se poate fără smerenie. Nu va păcăliti. Nu va păcăliti: l-am biruit pe acela, am zis, mi-a plăcut, m-a lăudat, mi-a bătut din palme. Ei, se poate. „Doamne, iartă-mă, de la Tine au fost toate acestea”… Adică leapada-ţi… şi vezi-ţi de treaba, ţine-te de Biserica, duceţi-vă la slujba…

P.I.: – De duhovnicie.

P.A.: – Sigur, ascultaţi şi cum se mai spune, se reuşeşte întrebând. Nu banalităţi. În lupta ta ţi-ai descoperit poate o nedumerire, ceva, ştii… Să zicem „AMIN!”

P.C.: – Sa nu mă uiţi la rugăciune!

P.A.: – Ei, părinte…

P.C.: – Şi dacă mâine-poimâine primeşti telegrama că am murit, să vii să mă dezlegi la mormânt.

P.A.: – Aş vrea să-mi ajute Dumnezeu. Dar cine ştie ce momente am şi eu…

P.A.: – Dar care vor pleca mai înainte? Nu ştim. Uneori pleacă cei tineri.

P.C.: – Mântuitorul spune în Evanghelie: Privegheaţi şi vă rugaţi, ca nu ştiţi ziua, nici ceasul. Dar la vârsta asta ce să aştepţi?

P.A.: – Eram amândoi în pădure, în preajma Slatinei, că au vrut părinţii să ne vadă, să ne apropiem nitel. Să nu ne vadă numai doi-trei, au vrut toată obştea. Şi erau 120 de vieţuitori. Şi s-au liniştit; noaptea părintele dormea sub un brad, şi eu sub un alt brad. Aşa, ca la o distanţă de doi metri. Dimineaţa un şarpe a ieşit de sub culcusul meu, ca dormeam pe rădăcini.

P.I.: – L-aţi trimis la Părintele Cleopa.

P.A.: – Nu, în partea ailalta s-a dus. Nu. Dar nu asta am vrut să spun, ca de-astea erau multe. Dar n-a trecut mult şi un trăsnet a sfărâmat bradul sub care am dormit, l-a retezat jumătate.

P.I.: – Păi, cum aşa?

P.A.: – Am avut o presimţire ca ma arestează. M-au arestat într-adevăr.

Şi vă spun şi alta: ce înseamnă ascultarea. Ne-a apucat o mare ploaie într-o pădure mărunta; o pădure nu

prea înalta, mai cât casă, aşa. Părintele într-o parte, eu într-o parte, căutam tufişuri dese să ne adăpostim. Părintele însă insista, aşa, pe sub ramuri, să vin la el. Până acolo erau cam 30 de metri. Eu ziceam ca culcusul meu e mai bun, şi zic „Nu”. Şi zic: stai, mai, băiete, ia sa ascult! Ei, am fugit acolo, şi a trăsnit locul acela unde am fost eu, acolo. Mai, băiete, m-a făcut… m-a impresionat ce înseamnă ascultarea. Şi s-au întâmplat şi altele, dar nu vreau să mai…

P.A.: – Mânca-v-ar Raiul!… Mânca-te-ar Raiul!… Să te rogi pentru mine…

P.A.: … ce vrei matale de a te ruga; şi nu exista, frate scump, creştin, nu mai vorbesc de monah, să nu fie ispitit când face rugăciune. Pe toţi ispiteşte, dar nu te lasa! Nici nu te descuraja! Lui Dumnezeu îi place lupta ta. El deja ştie ce vrei tu, şi vei primi. Ei, dar nu te lasa! Vezi ispita şi cedezi, [atunci] o iei de la capăt.

— Se întâmpla de multe ori ca adorm.

P.A.: – Nu va agitaţi! Să fiţi calmi. Ca tot apuci să zici ceva… Asta este lupta dracilor: pe toate fronturile. Orice creştin, nu mai vorbesc de monahi – şi te rog să mă crezi, pe mine şi pe toţi, n-am întâlnit om care să nu-mi spună că îi fuge mintea la rugăciune… Domnule, şi femei din lume, şi simple, şi bogate – adică bogate la minte. Toţi au ispite. Vine satana: nu-i convine deloc. Asta e semnul bun ca noi facem lucrul bine, bun. Dar nu-i convine lui. Dar ia sa te gândeşti la lucruri deşarte, să vezi ca nu te opreşte.

— Azi dimineaţa, preacuvioase, m-am trezit pe la 5. Am zis să fac un acatist, un paraclis, dar de la 5 până la 7 numai am dormit. Iar mai dormeam, iar mai citeam, şi aşa de rău îmi părea…

P.A.: – Ei, ce să-i faci, e neputinţa omenească. Şi până la urma te-ai sculat, nu?

— Ei, nu. Pai eram la rugăciune şi adormeam. Un părinte a zis: „Pai asta-i lupta: ca dacă te laşi, vrăjmaşul râde de tine. Dar tu trebuie să lupţi în continuare!”

P.A.: – Sa lupţi încontinuu, părinte! Nu ne lasa Dumnezeu. Suntem şi noi ajutaţi, şi are şi el libertatea sa

ne ispitească. Atât. Încolo nu are putere. Şi nu faceţi greşeala să-l blestemati! Nu dialogati cu dracul. Cu dracul nu se sta de vorbă. „Doamne Iisuse…”, recurge la rugăciune, ca el fuge de rugăciune, de puterea numelui.

— Şi rugăciunea „Doamne, Iisuse…”, de exemplu, o zici unde sunt eu acum la ascultare, o zic de două-trei ori, sau de trei-patru ori, şi pe urma, gata, îmi dispare din minte.

P.A.: – Unde lucraţi?

— La un atelier de fierarie, amestecătura. Eu lucrez la strung. Şi mai zic rugăciunea de câteva ori, şi gata, dispare din minte. Şi i-am zis Părintelui Cleopa. Şi mi-a zis: „Mai, baga de seamă în continuare, ca vrăjmaşul ţi-o fura din minte, dar tu zici în continuare. Zici. Pai asta-i lupta!”

P.A.: – Trebuie să nu te tulburi. Nu, agitaţia îi convine satanei. Pe urma nu eşti în stare să îţi mai revii…

CASETA 6

P.A.: … de Boca, şi a fost foarte prezent cu Biserica, el.

P.I.: – Ei, apropo, cu Părintele Arsenie Boca, ca îl declara că-i sfânt, că se fac minuni la mormântul lui… Maica Zamfirica, aceea…

P.A.: – Asta-i nenorocita, Zamfira.

P.I.: – Zamfiruca. Trebuie să fie câte o Eva undeva, ca să încurce treburile, ca dacă nu-i Eva, nu merge…

P.A.: – Nu Eva, părinte, Julieta.

P.I.: – Ei, i-au făcut acatist, i-au făcut tropar, i-au făcut, i-au făcut condac, şi-acuma i-a ieşit o carte, foarte elegant legata, „Cărarea Împăratiei”, în care spune şi lucruri ştiinţifice, şi teologice, biologice. Aţi auzit de ea?

P.A.: – Părintele Boca, păcat de el. A fost un om inteligent, cu suflet bun, mare pictor, foarte pregătit. Dar, părinte, căzuse în patima acesta a prorociei, cândva, şi a sfinţeniei. Şi a intrat duhul ăsta, al mândriei. El, sfinţiile voastre eraţi foarte mici, şi eu eram mic, şi înainte de a mă duce la mănăstire auzisem, nu ştiu ce, era o mişcare în studenţime, şi… Eu m-am dus la el, la Sâmbăta, că era curentul ăsta, arsenist, foarte puternic, m-am dus la el, ca

voiam să plec la mănăstire, şi voiam o binecuvântare. Şi când m-am dus acolo la Sâmbăta – m-am dus foarte greu, străini, nu prea cunoşteam, nu eram un om de tupeu, aşa, să-mi fac loc. M-am dus cu adresa… m-am dus. Şi stând la masa, era pe-acolo… Acolo era staret un părinte, Serafim. Mult m-am folosit de Serafim. Nu de Arsenie, de Serafim m-am folosit. Şi Părintele Arsenie era la o masă fără aşternut pe ea, cam lăţimea asta, aşa, eu aici şi el aici, că era într-o vineri, şi se luase masa şi mi-a pus mie ceva. Şi-a pus mâinile aşa. Nişte ochi albaştri, puternici, la mine, aşa, fix.

Eu, când am văzut, zic: „Vezi de treaba, domnule”. Eram „prost”. Eram băiat citit, într-un fel. Ce-nseamnă antimadarul ăsta, să nu…? L-am simţit. Cât era de puternic curentul despre el, pentru mine, zic, gata. Şi nu mi-a mai trebuit. ei, mi s-au întâmplat nişte lucruri, aşa, de o mare trăire, care am avut-o eu acolo, a vrut să vină către mine, care eram într-o margine de pădure, s-a întors din drum. Eu m-am rugat mult la Dumnezeu să nu vina… Aşa. Nu ştia lucrarea mea. Am plecat la mănăstire. Mi-am văzut de treabă. A trecut o vreme, şi noi am condamnat cu ce-a făcut el. Mai întâi de toate, a fost arestat. Pentru ca făcuse nişte prorocii cu ruşii. Ca vin ruşii, ca vin comuniştii, că nu ştiu ce. Şi ăştia nu l-au cruţat. Şi el în închisoare s-a lăsat şi de preoţie şi de călugărie.

S-a eliberat din închisoare, civil, a rămas, s-a ocupat de pictura la un preot, în marginea oraşului Bucureşti. Era un mare pictor, să ştiţi. Talentat. Făcuse Belle Artele pe lângă Teologie, ştiţi. Şi împreună cu Julieta. Cine este Julieta? Era un curent foarte puternic, în România, cu „arsenismul”. Mai ales la Bucureşti. Da, şi el era la Sâmbăta. Când te duceai acolo, era cel mai mare dar să-ţi fi întâlnit privirea cu el. Îţi dai seama!… Julieta, care era o studentă, ambiţioasa, pe care am cunoscut-o când am plecat eu la mănăstire. Era studenta la Teologie, colega cu Antonie. Am fost la Teologie, acolo, am vorbit cu sudenti, s-au bucurat, le-am spus: „Plec la mănăstire, nu ştiu ce”, s-au bucurat. Şi m-au condus până la poartă, Antonie

(Plămădeala), care era şi el student, şi Julieta… N-am primit nicio alintare, nu, nimic, „Domnule, am venit să vă văd”. Nu ştiu ce căutam eu, de fapt. Să-i văd pe ei. Aşa am cunoscut-o pe Julieta.

Acuma, când s-a ivit arsenismul şi astea toate, s-a dus şi Julieta la Sâmbăta. Dar cum era interior voluptuoasa, şi să i se dea atenţie, plină de ea, nu i-a dat nimeni nicio atenţie, acolo. Era lume multă, studenţime, care era deja în gratiile lui Arsenie, pe-acolo. Arsenie, alintat, trecea de colo până colo, privit. Şi asta ce-a făcut? S-a aruncat în apa care era acolo! Era apa adânca, putea să se înece.

P.I.: – Un act de sinucidere?

P.A.: – Ei, a simulat ca… A sărit lumea, că era lume multă. Au scos-o. Sigur, Părintele Arsenie era acolo de fata, a intervenit, nu ştiu ce, zice „Ce-ai făcut”, nu ştiu ce, şi aşa dascălind-o, sau aşa, au rămas în intimitate. În mare intimitate. Plecau în pădure împreună, şi Julieta a reuşit să-l ia pe Arsenie de la toţi. Şi de la toate.

Şi acum s-a făcut Mănăstirea Prislop. Cu staret Arsenie. Noi, cei de la Antim, l-am învinuit ca „nu ţii legătura cu Biserica, şi te invitam să iei parte la consfatuiri, cu noi, aici”. N-a primit, pentru că nu putea să-şi împlinească antimadarele lui. Credea în metempsihoza, adică în reîncarnare – lucruri dovedite, nu se punea problema… Eu personal sunt convins de asta, cu multe lucruri l-am prins, şi a rămas mare prieten cu Julieta. Când s-a făcut mănăstirea Prislop, pentru ca să-l aducă Biserica şi pe el într-o oficializare, într-o apropiere de unitate, l-au numit staret la Prislop. El, cu Antonie, care era diacon – absolvenţi de Teologie amândoi –, şi încă unul, cum îl chema… care a murit.

P.I.: – Dometie.

P.A.: – Dometie. Care a fost până la urmă, duhovnic la Râmet. Ala era preot de mir şi s-a călugărit. S-a călugărit la Prislop. Cu staret Arsenie. Julieta, care acuma era într-o fază noua din punct de vedere al Bisericii, „teoloaga”, s-a dus pe acolo, că era nedesparţita… Antonie: „Tu ce cauţi aici? Aici suntem noi acum”. Părintele Antonie a început să

fie urmărit, a dispărut…

P.I.: – A venit la Slatina.

P.A.: – Justiţia îl cauta. Pe Antonie îl chema Leonida Plămădeala, dar el, acuma, călugărit, era Antonie. Şi Securitatea n-a ştiut, şi el s-a strecurat. L-am primit eu la Slatina, ca eu eram egumen acolo: „Stai aici, că te ocrotesc eu aici…”. L-am ocrotit. Şi l-am şi folosit ca diacon.

P.I.: – Capabil, bun de condei. Ştiu, că l-am apucat şi eu. Era aici când am venit şi eu, în ’49.

P.A.: – Eram prieteni. L-am trimis la Râsca, să conducă, pentru ca noi aveam vreo şase, şapte mănăstiri, schituri, pe acolo. Era Sihăstria… Am scos Sihăstria din poziţia de schit al Secului. Şi aveam şapte mănăstiri. Aveam Putna, aveam… multe sub control. Era obştea lui Teodor Studitul. Cu centrul la Slatina. În sfârşit. Ma duceam la Iaşi, trimis de mănăstire ca delegat, pentru că eram egumen, să stau la capul Sfintei Paraschieva cu ocazia hramului. Şi mergea cu mine un însoţitor, şi mănăstirea mi l-a dat pe Antonie de data asta. Ei, Antonie, fiind cu mine acolo, umbla şi el. Eu nu stăteam cu el, îmi vedeam de treaba mea, eu eram la capul Sfintei Paraschieva. Părintele Eftimie, staretul de la Bistriţa, care-i episcop acuma la Roman, era staret şi stătea la picioarele Sfintei Paraschieva. Şi aşa ne-am împrietenit. El la un cap, eu la un cap. Am rămas prieten cu Preasfinţitul Eftimie, un părinte liniştit şi bun. Dar l-a descoperit pe Antonie cineva, când eram la Iaşi, şi l-au arestat. L-au arestat pe Antonie. L-au depistat aia pe acolo. Nu ştiu ce cunoştinţe a avut el, a vorbit, nu ştiu unde a vorbit, şi au venit.

Julieta l-a scos şi pe Dometie, şi a rămas cu Arsenie acolo. Şi aşa s-a făcut [mănăstire] de maici. Arsenie duhovnic şi Julieta staret. Şi e normal acuma sa facă o serie întreagă de greşeli. Se duc la mormântul lui şi se roagă. Şi el se lăsase şi de preoţie şi de călugărie. M-am întâlnit cu el odată – eram staret la Cheia –, şi m-am dus pe la Bucureşti, ca la consiliul ăsta care… să iau cruciulite, să iau material de colportaj. Şi m-am întâlnit la Institutul Biblic, acolo, cu Arsenie. El era la consilier. Când a ieşit el

de acolo: „A, ce faci părinte!…” Arsenie, nu ştiu ce. Eu: „Nu, n-am nevoie”… „Lasa, că îmi ţii sfinţia ta locul”. Zic: „Părinte, eu tin locul meu, nu ţin locul nimănui, să ştiţi”. A fost ultima mea întâlnire cu el. După ce m-am eliberat din închisoare am mai avut o întâlnire cu el, înainte de asta cu mult, după ce l-am pus la punct, tot acolo, la Bucureşti. Se căsătorise Veronica, şi mă întreba: ce zic? „Un prunc la anul, blând şi mic, să crească mare şi voinic, noi ca mai vorbim un pic, şi la botez”. Asta-i Veronica cu Gigel. „Un prunc la anul”, după Cosbuc. Şi zice: „Nu, zice, nu cred. Cred că o face din tactica”. „Nu exista tactica între bărbat şi femeie, părinte! Exista numai iubire. Asta-i, nu ne păcălim. Nu ne mai jucam cu astea…” Şi [timpul] a dovedit.

P.I.: – Deci nu l-aţi mai întâlnit pe Părintele Arsenie? …

P.A.: – Părinte, poate Dumnezeu l-a luat din vreme, să nu facă greşeli mai mari, ştiţi? Ca aia e nebuna, părinte. A vrut să schimbe culionul la maici, să facă altul… Şi a cam schimbat, într-un fel… să-l facă un culion, aşa, cu parul pe spate, ca ciobanitele „tai-lai-lai”, ştii…

P.I.: – Ce să faci, dacă a ajuns monahismul în mâna lor?…

P.A.: – Părinte draga, a fost şi Părintele Arsenie o mică problemă în Biserica noastră. Nu vrei să stai în unitate, domnule, să te dezvolţi, să vorbeşti, să spui, să trăieşti, să primeşti observaţia de corectare, că eşti om şi tu, şi poţi să greşeşti? Ai un duhovnic care, fără discuţie, poţi să comunici cu el, poţi să ai zece, nu te oprea nimeni… S-a izolat, şi a rămas aşa, cu Julieta, şi cu…

P.I.: – Da. A stat în Bucureşti tot timpul. Dar pe Părintele Teofil Părăian l-aţi mai întâlnit? A fost la Constanta, a vorbit la sudenti…

P.A.: – A venit pe la mine. A venit de două ori la Techirghiol. A vrut cu orice chip; eu am mai corespondat cu el.

P.I.: – L-aţi cunoscut mai dinainte?

P.A.: – Ei, cum să nu? Eram eu duhovnic la

Mănăstirea „Dintr-un lemn”, în Vâlcea. Şi acolo a venit. Avem şi o fotografie împreună, ne-am… Şi acuma era curios. A auzit că am stat în pustie, nu ştiu ce, mă rog, puşcărie… „Ma, asta are multe lucruri de spus”. Şi n-am avut timp deloc să stau de vorbă cu el. Ca el venise invitat pentru Constanta. Şi a trecut şi pe la… A dormit la noi, dar a fost la aia, acolo. Şi n-am avut timp să stau de vorbă cu el, decât numai câteva minute, dar a venit a doua oară, şi a venit pregătit acuma, să nu mai scap. Cu aparate, cu astea, aşa, cu casete. Umbla… orb, orb, dar le scotea!… Şi m-a întrebat de multe lucruri. Am stat mai mult de un ceas, poate de două ceasuri, de vorba cu el, acolo. M-a înregistrat el…

Ştiu că m-a întrebat vorba asta: dacă cred că ma mântuiesc. Zic: „Cred că nu mă mântuiesc, părinte!” A rămas… „Cum?” „Părinte, eu nu cred, eu nu mă nădăjduiesc, nu cred, mă gândesc ca faptele mele, şi orice aş fi făcut, nu mă mântuiesc… Numai dacă vrea Dumnezeu. Şi am făcut destule să nu mă ierte, dar mă rog de el să mă ierte. Am nădejde puternica, ziceam eu. Că nu este permis să spui ca tu eşti desăvârşit”. Chiar dacă n-ai fost tăvălit, chiar dacă n-ai fost… Dar nu-i aşa. Pentru că se observa la Sfinţii Părinţi, spuneau că sunt foarte păcătoşi. Sfântul Antonie cel Mare spunea ca el e singurul care nu se mântuieşte. Antonie cel Mare, domnule, care-i grozav, crede că nu-l mântuieşte Dumnezeu. Numai mila lui Dumnezeu ne mântuieşte, Harul Lui. Şi noi să fim, cum spune Sfântul Siluan – de fapt sunt cuvintele Mântuitorului, nu sunt ale lui „Gândul la iad şi nadejdea la Dumnezeu”. „Asta sunt eu, părinte”, îi zic. Şi el vorbea cu oarecare siguranţa, ca acuma, cred şi eu că te mântuieşti: orb toată viaţa, atât îţi mai trebuie: să nu te mântuieşti.

P.I.: – Da. Eu cred că-i un om ales de Dumnezeu. E un om curat.

P.A.: – Şi a stat de vorba cu stareta: „Domnule, sunt foarte mulţumit că am vorbit cu părintele”. Şi satisfăcut, şi nu ştiu ce. Şi nu ne-am mai întâlnit. Însă am toată admiraţia pentru el, săracul…

P.I.: – Vorbeşte frumos la studenţi. Mi se pare, însă, ca nu prea concludent. Sunt unele lucruri pe care trebuie să le spună frontal. El, aşa, le da în doi peri, aşa.

P.A.: – Ce pot să… Ei, nu trebuie aşa.

P.I.: – Dacă-i pui o întrebare… I s-a pus o întrebare despre Yoga: „E bun să facem Yoga, sau nu?” „Păi, avem altceva de vorbit acuma”, şi n-a răspuns concret. Trebuia răspuns concret: „Dar ce, noi am trăit cu Yoga în 2000 de ani de ortodoxie, în România?”

P.A.: – Da, s-au băgat şi… domnule, ca nişte furi.

P.I.: – Pai îs plătiţi aceia, îs plătiţi, sigur că da… Asta e treaba… Şi toţi dascălii, şi de Yoga, şi de tot, ştiţi că sunt evrei, sau nu ştiţi? Bivolaru, Vasile Andru… A fost pe la sfinţia voastră Vasile Andru?

P.A.: – Am auzit, dar nu…

P.I.: – Şi încă unul mai este: …

P.A.: – „Multe flori sunt, dar puţin rod în lume o să poarte. Toate bat la poarta vieţii, dar se scutur multe moarte”. Eminescu. „Critici, voi, ca flori deşarte, care roade n-aţi adus, e uşor a spune multe când nimic nu ai de spus. Dar când inima-ţi frământa doruri vii şi patimi multe, cine le mai ţine minte şi pe astea să le-asculte?”. Ce intuiţie avea Eminescu!…

P.I.: – Astăzi nu se mai vorbeşte de Eminescu, aţi observat? De 6 ani încoace Eminescu e pus la dosar.

P.A.: – Ei, nu-i chiar aşa… Adevărul e că se ocupa de politica lumea, şi de altele. Însă, nu-l vor jidanii. Asta e.

P.I.: – Asta-i toată treaba. Le da Dumnezeu şi lor grija multă. Tata, părinte, iată…

P.A.: – Şi-a făcut datoria. Prea şi-a făcut-o. Dacă l-a luat Dumnezeu de tânăr…

P.I.: – Teribil. Ce spuneţi, ca el n-a murit de moarte bună? L-a ajutat cineva să moară mai repede. Asta e sigur.

P.A.: – Ei, s-ar putea şi asta.

P.I.: – Păi, nu, pentru că era foarte direct. Şi se zice ca de acolo, de la Viena, i-au inoculat ceva, şi i-au afectat creierul.

P.A.: – L-am învinuit şi pe asta care conducea… Titu

Maiorescu. L-am învinuit: îl ţinea oarecum în necaz, ca să fie inspirat. Ei, e posibil aşa ceva?...

P.I.: – Tata părinte, uite, băieţii ăştia speram noi să-i avem călugări, aici. Ce ziceţi? Să-i blagosloviti! Cei mai tineri sunt asta de la Constanta şi asta, Petrica. Părintele Ciprian, ucenicul Părintelui Ambrozie, îl binecuvântaţi să spovedească şi el! Nu vrea să spovedească ucenicii ăştia tineri, se teme. Se teme de noi, de moarte, de păcate, de canoane...

Ăştia sunt fratiori, şi noi ne bucuram din suflet că aţi zăbovit două zile cu noi. Tare ne bucuram. În special pentru tineretul ăsta, că se bucura şi ei. Sau de un cuvânt, de un...

P.A.: – Da, foarte mult m-am bucurat de multe lucruri în Sihăstria, dar să ştiţi: cel dintâi este că am văzut mult tineret aici.

P.I.: – Vin studenţi... Apropo, ne vin studenţi care n-au terminat facultatea. Vor să vină la mănăstire. Noi aşa îi îndemnam: stai, tata, şi fă-ţi studiile. Stai şi te coace oleacă la minte!... Vezi şi tu ce-ai de făcut în viaţă.

P.A.: – Şi eu la fel îi sfătuiesc. Înseamnă că îi grăbeşte ceva.

P.I.: – Uite, a venit un tânăr, de la Ploieşti, student la Medicina, nu era sănătos.

P.A.: – Ei, şi la mine, fete neterminate cu şcoala, studente. Iar eu în niciun chip nu le dau voie. Îşi termina scoala şi gata.

P.I.: – Dar sunt mulţi tineri afectaţi psihic. Trebuie să te coci oleacă la minte. Îi strici şi drumul, mă-sa plânge că au cheltuit paralele...

P.A.: – Ei, ar putea să fie fără să ţină cont: domnule, pe mine nu mă interesează: ma interesează sufletul, nu ştiu ce. Dar dacă ai ajuns anul trei la facultate şi vrei să te laşi de ea... sau am avut una, chiar ultimul an era. Şi ăştia... Nu, nu, nu: să termine facultatea!

P.I.: – Aşa zic şi eu. Asta-i cel mai bun sfat.

P.A.: – Cel mai bun lucru.

Fratele Sorin: – Părinte Arsenie, dacă am ajuns în

mănăstire, mai facem facultatea? Că ne mai da părintele staret… ori la Seminar…

P.I.: – Eu am zis: măcar Seminar să-l învete, să ştie şi ei oleacă de religie, ca doar nu ştiu nimic băieţii ăştia. Dacă nu-l pui la…

P.A.: – La facultate? Nu e rău. E foarte bine! Numai să te ţii bine.

— Părintele Cleopa nu ne lasa. Zice să facem practic, aici, lasa aia…

P.A.: – Însă, acuma, dacă eşti la mănăstire, te-aş sfătui să înveţi din mănăstire, să nu te duci la Teologie… Să înveţi să fumezi? Sau să te înveţi cu fetele, sau să înveţi să fii staret, sau nu ştiu ce… Cea mai mare greşeala… Mănăstirea nu o poate înlocui NIMIC. Nimic! Nici marii filosofi, nimic. Nimic! E cel mai mare lucru, călugăria. Pentru ca nu exista elementele filosofiei, oricât ar fi de dibace ele, şi de creier de epoci, e nimic pe lângă un călugăr, un frate de mănăstire.

P.I.: – Mănăstirile păstrează sacralitatea unui neam.

P.A.: – Baze teologice! Citeşte cărţi. Acuma ai ocazie. Şi ce trebuie să ştii două mii despre Sfânta Treime, dacă tu nu eşti smerit la Sfânta Treime? Şi aici avem ocazia sa ne smerim la Sfânta Treime! Dumnezeu n-o să te trimită… Cine a apucat să învete, e altceva. Dar şi lor li se recomanda smerenie şi ascultare în situaţia când se duc la mănăstire.

P.I.: – Tata părinte, eu închei, ca băieţii-s obosiţi, şi eu am rugămintea ca să mai veniţi printre noi şi să ne mai daţi sfaturi.

P.A.: … de timpul care îl avem. Dragii mei, am spus de atâtea ori fără jena, şi fără să mai încerc să mă repet, ca dacă ar fi cu putinţa să-i întrebam pe cei de sus: „Ce v-a fost de aţi ajuns la atâta fericire, cu mântuirea?”, asta-i răspunsul: „Timp puţin, [dar] timp petrecut bine. Asta am făcut pe pământ!” Ce vreţi mai mult decât mănăstirea? Nu pierdem vremea cu gândul că am să fac, am să… Am şi făcut-o, am şi plecat! Căsătoria e îngăduita de Dumnezeu, e binecuvântata de Dumnezeu, dar este legată de pat,

legată de gospodărie. Şi dacă te căsătoreşti şi-ţi vin dorurile tale de mănăstire, dorul de zbor, ce folos ai, dacă pleci fără judecata?

Fr. Gheorghe: – Aţi zis ca dacă v-aţi naşte din nou v-aţi face tot călugăr.

P.A.: – De o mie de ori.

Fr. Gheorghe: – Aşa. Ce va pare rău din viaţa, că aţi trăit şi n-aţi împlinit?

P.A.: – Îmi pare rău că n-am împlinit multe.

Fr. Gheorghe: – Dar cam ce anume?

P.A.: – Uite, nu e vorba sa... am făcut... Cu cât înaintezi către un munte, cu atât îl vezi mai mare. Şi atunci te vezi tu mai mic. Numai că am găsit nevoia şi metoda sa chem eu muntele la vale, adică Dumnezeu să vină la tine, dacă doreşti şi dacă te smeresti, şi dacă... ca altfel poţi să stai şi să-ţi laşi barba, ca nu vine muntele la tine. Cine poate crede că e desăvârşit? Cine? Însă, ceea ce pot să spun e că sunt un om sincer, doresc sincer să mă mântuiesc, toate problemele pe care le fac, le fac cu scopul mântuirii. Eu ştiu, ca ma întâlnesc, că spun adeseori la spovedit, unora: „Să ştii, ca ma întâlnesc cu dumneata la Judecata de apoi şi atunci n-o să-ţi pară rău că n-ai spus...? ca eu voi fi de fată. Ca zice: „Să-mi fiţi de fata la Judecata", e o formula pe acolo, care... nu prea îmi plac mie alea... Dar [... e necinstit şi nu ştiu ce...]... şi eu îi las. Zic: „Nu te teme ca voi fi de fata, şi atunci nu te mai iert. Atunci te condamn şi eu. Pentru că ai putut să spui cu o vorbă, să te scap, şi eu te dezlegam, nu-ţi zicea nimeni nimic. Te scoteam din adânc de ape şi nu te mai certam că de ce eşti ud. Bine că te-am scos din ape, ştii..."

Bogdaproste, părinte, eu vă spun din toată dragostea ca...

P.I.: – Copiii-s buni. Avem peste 60 de tineri, copii, băietani din ăştia. Bogdaproste de toate.

P.A.: – Acu, numai să învete cât mai mult din adevărul pe care l-am pus în discuţie. Numai de învăţat... ca aude bătrân, ca aude tânăr, e frumos din partea frăţiilor voastre ca, uite, ne ţinem de treaba, ne ţinem de cuvânt, şi puneţi

întrebări. Puneţi întrebări, corectaţi-vă. Cum spun unii părinţi, ca „mântuirea se ia întrebând”. Însă, voi trebuie să ştiţi că nu se poate fără jertfa nimic. Oriunde ai fi, în iubire, unde ai fi, în căsnicie, fără jertfa nu se poate. Iar din punctul ăsta de vedere, al jertfirii ăsteia trupeşti, e mult mai uşor în mănăstire, decât în lume. Ca munceşti de te răzbesti, acolo, şi, în sfârşit, e consum, sotii, copii, nu ştiu ce. Se duce pofta aia de femeie. Se duce, ho-ho-ho, dispare, se consuma, rămâi cu copii de gât şi cu nu ştiu ce. Şi o duci până când? Până când s-or face nepotii tai bătrâni. Amin.